

fókuszban az ajándékaink

De szeretnék gazdag lenni

Bónusz

Öt ajándékötlet

élő víz

Igazságtalan Isten?

Egy ember az embertelenségben

Próbatétel ajándékba

híd

evangélikus missziói magazin

8. | **Isten csöndjére leltem**

oldal

Kubik Anna

2021. IV. szám
misszio.lutheran.hu

Fókuszban: ajándékaink

- 3 Színek, fények, ízek, illatok / Szeverényi János
 4 Mozaik / Szeverényi Jánosné
 5 Eljött a nyugalom ideje / Gyarmati Gábor
 6 Sport szelet / Győri János Sámuel
 7 A teremtmény nyughatatlanlansága / Iancu Laura
 8 Isten csöndjére lettem / Kubik Anna
 9 A bonyhádi ajándék / Harmati Béla László
 10 Körinterjú: sorolja fel élete négy legnagyobb, legfontosabb ajándékát!
 11 Az igazi házasság / Balog Eszter
 12 Bónusz / Jásdi Beáta
 13 A mennyei ajándék / Menyes Gyula
 14 Egy talentum / Bakondi Gábor
 15 De szeretnék gazdag lenni... / Szák Kocsis Pál
 16 Ajándék az egész világ / Szakács Tamás
 17 Isten országa ajándék / Dr. Koch Béla
 18 A Szentlélek ajándékai / Dr. Szalai András
 20 Amiket egymásnak adhatunk – öt ajándékötlet a Bibliából / Marossy Attila
 22 Mindent megadtál te nekem / Weltler Gábor
 24 Próbátétel ajándékba / Andaházy Emese
 25 Könyvajánló
 Imádkozzunk! / Szeverényi Jánosné

Élő víz

- 26 INTERJÚ – Nagy baj, ha egy társadalom a legeslegkisebb tagjaitól fél / Harmati Dóra
 29 20. SZÁZADI HITVALLÓINK – Isten szeretetében / Zászkaliczky Péter
 33 FÉRFIMISSZIÓ – Evangélikus férfimisszió Németországban / Koháry Ferenc
 34 LELKI SEGÉLY – A lelkipogondozó válaszol / Sefcsik Zoltán
 36 ŐRÁLLÓ – Nem a köveket, hanem a tiszta forrást öröklük / Dr. Székely János
 38 KÖVESSÉTEK HITÜKET – Egy ember az embertelenségben, avagy egy horthysta katonatiszt kálváriája a Rákosi-korszakban / Dobó László
 41 BESZÉLGETÉS – Isten hűségese / Erdészné Kárpáti Judit
 44 LÁBAM ELŐTT MÉCSSES A TE IGÉD / Szeverényi János
 46 MÉDIAMISSZIÓ – Keresztyén médiaszolgálatok felelőseit kérdeztük
 48 Senki sem az alkoholfüggőséget választja, hanem a felelősségvállalást odázza el / Tőkés Hunor
 50 KITEKINTÉS / Ribár János
 53 CIGÁNYMISSZIÓ – Mint a gyermekek – Közös asztal tábor 2021 / Sztrókey Edit
 54 TÁJOLÓ – Igazságtalan Isten? / Szabados Ádám
 55 ÉNEKEM AZ ÚR – A tegnap terhe / Bánki András
 IDÉZHEZŐ IDÉZETEK
 56 REJTVÉNY / Szeverényi Jánosné
 KERESZTREJTVÉNY / Meleg Dávid
 57 KÉPES HÍREK
 58 KÖNYVAJÁNLÓ, DERŰ, HÍREK
 59 VILLÁMINTERJÚ / D. Székib Imre
 60 VERS / Lackfi János

Kedves Olvasó!

Magazinunkat banki átutalással fizetheti elő a következő évre, akkor is, ha folytatólagosan szeretné megkapni az újságot, illetve ha új megrendelője annak.

Csekket nem mellékelünk a magazinhoz, de kérésre küldünk azoknak, akik csak ilyen módon tudják megoldani az előfizetést.

Előfizetési díj egy évre, négy lapszáma: 2400 Ft
 Támogatói előfizetés: 5000 Ft

Adományát is átutalással továbbíthatja a számlaszámunkra. Hozzájárulása révén még többekhez juthat el a magazin és egyéb kiadványaink; például olyan határon túli és magyarországi testvéreinkhez, akik egyébként nem tehetik meg, hogy megvásárolják ezeket.

Minden Evangélikus Életet olvasó testvérünk előfizetés nélkül megkapja a magazint, de támogatást tőlük is köszönettel fogadunk. A Híd magazin nem az Evangélikus Élet melléklete, hanem önálló sajtótermék, megrendelése a hetilaptól függetlenül történhet a kiadónál.

Az Evangélikus Missziói Központ működését az evangélikus egyház támogatja, de költségvetésünket fele arányban adományok fedezik.

Legyen Ön is a missziói munka rendszeres támogatója!

Az Evangélikus Missziói Központ számlaszáma:
11716008-20157087

Csekk igénylése, a legfrissebb és a korábbi lapszámok megrendelése a kiadónál lehetséges:
 Telefon: 06 1 400 3057 * E-mail: evmis@lutheran.hu
 Cím: 1164 Budapest, Batthyány Ilona u. 38-40.

Impresszum

híd

Evangélikus missziói magazin
 2021. IV. szám
 Megjelenik negyedévente

HU ISSN 1787-5749

Kiadó és szerkesztőség:

Evangélikus Missziói Központ –
 Magyar Evangélikus Rádiómisszió
 1164 Budapest, Batthyány Ilona u. 38-40.
 tel./fax: 06 1 400 3057
 e-mail: evmis@lutheran.hu
misszio.lutheran.hu
 számlaszám: 11716008-20157087

Felelős szerkesztő:

Szeverényi János
 tel.: 06 20 824 5463
 e-mail: janos.szevereniyi@lutheran.hu
www.szevereniyi.janos.hu

Munkatársak:

Bakay Péter, Balog Eszter,
 Erdészné Kárpáti Judit,
 Farkas Charlotte, Kis Ferenc Balázs,
 Stifner-Kóháti Dorottya,
 Szeverényi Jánosné,
 ifj. Zászkaliczky Pál

Tördelés:

Mészáros Péter

Nyomdai kivitelezés:

Pauker Nyomdaipari Kft.
www.pauker.hu

Egy szám ára: 600 Ft
 Előfizetési díj egy évre: 2400 Ft
 Megrendelhető a kiadónál.
 Az Evangélikus Élet hetilapban elhelyezett példányok ingyenesek.

Adományokat kérünk és elfogadunk.

Cimlapfotó: Ambrus Marcsi

magyar
 nyomdatermék
 NYOMDA- ÉS PAPÍRIPARI SZÖVETSÉG

Jézus Krisztus a híd
 a menny és a föld,
 az Örökkévaló és az
 ember között!

Színek, fények, ízek, illatok

Néhány éves fiúcska voltam, amikor karácsony előtt megkérdezték tőlem, hogy mit szeretnék kapni, milyen ajándéknak örülnék. „Egy kisautónak” – válaszoltam, és mutattam ujjaimmal a pár centis méretet.

Annál inkább meglepett, amikor a máshoz nem hasonlítható szentesti izgalmas percekben egy nagy csomag került ki a fenyőfa alól. Szüleim, testvéreim körében bontottam ki a szép nagy, színes fa teherautót rejtő dobozt. A hatvanas években egy nagy családban ez komoly ajándéknak számított.

Az igazi ajándék váratlan, felülmúlja elképzeléseinket és a szeretet motiválja.

Életünk minden megpróbáltatása, szenvedése ellenére is teli van ajándékokkal. Érdemes ezekre emlékezni, belőlük erőt meríteni. Szüleink imádsággal, örömmel fogadtak minket, mint Istentől kapott ajándékokat. Öntudatra sem ébredtünk még, és tápláltak, gondoztak, szeretgettek minket. Később járnai tanítottak, majd rátaláltunk a virágokra, bogarakra és más csodákra.

A nagy ajándékok között szerepel az anyai és a nagyszülői szeretet, az Istennel való találkozás és közösség, az örökelet reménysége, az értelmes munka, hivatás, a házasság, a gyermekek, a természet szépsége, egy hűséges, őszinte kutya, a zene és más művészeti ágak, színek, fények, ízek, illatok... Felsorolhatatlan mindez.

„Tudjuk pedig, hogy aki szűken vet, szűken is arat, és aki bőven vet, bőven is arat. Mindenki úgy adjon, ahogyan előre eldöntötte szívében, ne kedvetlenül vagy kényszerűségből, mert »a jókedvű adakozót szereti Isten«. Istennek pedig van hatalma arra, hogy minden kegyelmét kiárassza rátok, hogy mindenütt mindenkor minden szükségessel rendelkeztek, és bőségeiből jusson minden jó cselekedetre. Amint meg van írva: »Bőkezűen osztott a szegényeknek, igazsága megmarad örökké.« Aki pedig magot ad a magvetőnek, és eledelül kenyeret, megadja és megsokasítja vetőmagotokat, és megszorítja igazság-gotok gyümölcsét. Így mindenben meggazdagodtok a teljes tisztaszívűségre, amely általunk hálaadást szül Isten iránt. Mert ez az Isten előtti szolgálat nemcsak enyhít a szentek nyomorúságán, hanem sokakat hálaadásra is indít Isten iránt. Mert e szolgálat eredményességéért dicsőítik majd Istent, azért az engedelmesységért, amellyel Krisztus evangéliumáról vallást tesztet, és azért a jóság-úségeitekért, amely irántunk és mindenki iránt megnyilvánul. Ők könyörögnek is értetek, és vágyódnak utánatok, mivel Isten jósága bőven kiáradt rátok. Hála legyen Istennek kimondhatatlan ajándékáért!” (2Kor 9,6–15)

SZEVERÉNYI JÁNOS

Fotók: SzJ

Mozaiik

Az ajándékozás a génjeinkben van

Csányi Vilmos erről saját kutatócsoportjának egy kísérletét mesélte el. A tudósok arra voltak kíváncsiak, hogy két és fél, hároméves gyerekek hogyan reagálnak az idegenre.

Egy bölcsődei csoporthoz ismeretlen embert küldtek be, aki ráadásul a gyerekek számára ismeretlen nyelven beszélt – ha kedvesen is. A kicsik elhúzódtak, és akkora kört alkottak körülötte, amekkorát csak tudtak az adott teremben, majd játékokat kezdtek dobálni az idegen felé. A kutatók először azt hitték, hogy ez valamilyen ellenséges megnyilvánulás, de nem az volt. Amikor a vendég a következő napon megint eljött, és már megismerték őt, a bátrabb kicsik már odavitték és átnyújtották neki játékaikat. Azt pedig nagy sikerként, boldogan nyugtázták, ha az idegen elfogadta: ez a sikeres kapcsolatfelvétel jele volt.

Kisgyermekes szülők maguk is ismerik ezt a jelenséget, amikor a totyogó gyerek egyik kedves játékszerét átnyújtja a vendégnek, akitől persze fél. Félelmében megajándékozza, ha úgy tetszik, ajándékot mutat be neki.

Az ajándékozás lélektana

A kutatások szerint bizonyos ajándékok jobban erősítik az emberi kapcsolatokat, mint mások.

Egy kísérletben tizenöt dollárt kaptak a résztvevők, melyből élményt vagy tárgyi ajándékot kellett vásárolniuk egy barátjuknak. Az eredmények azt mutatták, hogy az élményajándékot kapók úgy érezték, erősebb lett a kötelék barátjukkal.

Ellentmondásosan hangzik, ám ha az ajándék tükrözi annak személyiségét, aki adja, az közelebb hozza egymáshoz a feleket. Hat, egymástól független kutatást is végeztek abban a témában, hogy az adócentrikus vagy a kapócentrikus ajándékokkal kapcsolatban milyen érzések keletkeznek a megajándékozott személyekben. Az egyik csoportban azt kérték az emberektől, hogy például a küldött dal fejezze ki azt, milyenek ők, a másikkban pedig azt, hogy a megajándékozott személyiségét tükrözze. Ezután megkérdezték azokat, akik az ajándékot kapták, milyen érzéseket keltett bennük, és a válaszok meglepőek voltak. Azok, akik a másik fél személyiségét kifejező ajándékot kapták, sokkal jobban meghatódtak és közelebb érezték magukat a másik félhez, mint azok, akik a másik fél szerint hozzájuk illő dalt kapták.

Vallássá alakult a háborús légi szállítmány várása

A legismertebb rakománykultuszt a második világháború idején és közvetlenül utána figyelhették meg. A melanéz szigeteken élő törzsek több idegen hatalom érkezését is átélték az 1940-es években: először a japánok, majd az amerikaiak használták a szigetet katonai bázisként. Ez idő alatt nagyon sok katonai felszerelést, élelmiszert dobtak le repülőgépekről a sebtében épített kifutópályákon.

Óriási változást hozott ez a szigetlakók életébe: ők korábban nem nagyon láttak idegent, most meg konzerveket, modern gyógyító eszközöket, futószalagon gyártott ruhákat, fegyvereket és sátrakat láttak maguk körül. A katonák meg is osztották ezeket az őslakosokkal, akik megismerkedhettek a furcsa eszközökkel.

A szigetlakók kerestek valami észszerű magyarázatot ezekre a jelenségekre, és arra jutottak, hogy az idegenek valamilyen különleges kapcsolatban állhatnak az istenekkel.

A háború után a katonaság elhagyta a bázisokat, és nem dobtak le több rakományt. Válaszul helyi melanéz vezetők kisebb szektákat alapítottak és mindenféle földi javakat ígértek követőiknek. Egy már létező hiedelmet alakítottak át, amikor azt mondták, hogy a rakományokat az őseik küldték.

Titokzatos áldozati ajándékok a Titicaca-tóban

Ötszáz évvel az inkák felbukkanása előtt ismerték az áldozati ajándékok bemutatásának gyakorlatát a bolíviai Titicaca-tóban elterülő Nap-sziget környékén élő népek.

„Az emberek az inkákkal hozzák összefüggésbe a Nap-szigetet, mivel az fontos zarándokhely volt számukra, és számos ceremóniális épületet, valamint áldozati ajándékot hagytak hátra a szigeten és annak környékén. A kutatásunk azonban azt mutatja, hogy a Titicaca-tó környékén 500 és 1100 között virágzó Tiahuanaco állam lakói voltak az elsők a régióban, akik értékes tárgyakat ajánlottak fel az istenségeknek” – mondta Jose Capriles, a Pennsylvániai Állami Egyetem antropológiaprofesszora, aki rámutatott, hogy az inkák csupán a 15. században érkeztek meg a Titicaca területére.

Az amerikai tudományos akadémia folyóiratában publikált tanulmány szerint a szakemberek különböző áldozati ajándékokat, köztük macska formájú tömjénégetőket, feláldozott fiatal lárnák maradványait, aranyból, kagylóból és kőből készült díszeket találtak. Ezek a leletek, különösen a puma formájú tömjénégetők, nagy jelentőséggel bírnak, mivel segítenek jobban megérteni az Inka Birodalmat több száz évvel megelőző Tiahuanaco lakóinak rituális szokásait és vallását.

A karácsonyi ajándékozás története

A karácsonyi ajándékozás szokásának előzménye az ókorban keresendő, amikor is a római újév alkalmából süteményt, gyümölcsöt, szerencsehozó gallyat ajándékoztak egymásnak az emberek, hogy sikeres legyen az évkezdés. A középkor elején a karácsony és az újév egybeesett, ekkor a feljebbvalók megajándékozták alattvalóikat.

A 17. századtól a karácsony családi ünneppé vált, és az ajándékozás is áttevődött családi körbe. A kis Jézus történetében is megjelenik az ajándékozás, őt a pásztorok és a napkeleti bölcsek ajándékozták meg születésekor; maga Jézus is ajándékként érkezett a Földre.

Összeállította: Szeverényi Jánosné

Eljött a nyugalom ideje

Brrrrrr – szól a vekker. Azaz hol vannak már a békebeli vekkerrek, amelyek nemcsak ébresztettek, de mindjárt frászt is hoztak az ébredezőre? Nem, most diszkréten megszólal a beállított rádiócsatorna, s kellemes bemondóhang, netán fülbemászó dal-lam ébreszti a darvadozót.

Így volt ez most is, vagyis megszólalt az ébredésre hívó rádióhang. Itt az ideje felkelni! Igen. **Új nap, új feladatok. Mit is kell ma csinálni?** Néhány megbeszélés, telefon, le kell adni két szerződést, előkészíteni a heti utat. Délután bevásárlás, s tan- kolni sem ártana, ha nem akarom tolni a járművet. Este pedig jönnek a gyerekek, valami finomat találtam ki, csak most nem emlékszem rá, mit, de nap közben majd biztos eszembe jut. Meg fel is van írva. De várjunk csak! Miért is kell felkeni és nyüzsögni ilyen korán? Hiszen nem sürget semmi. Csak nyugi!

Először is délelőtt elmegyek a piacra. S tetszik, nem tetszik, el- vegyülök a lassan, kényelmesen kocsit húzogató idősök között. Akik miatt – bevallom – korábban sokszor zsörtölődtem: feltart- ják a dolgozó embereket. S tessék, már itt vagyok én is, és innen már egy kicsit másképp látszik minden. Valahonnan nekik is be kell szerezni a friss gyümölcsöt – akárcsak nekem –, s fel kell tölteni a fogyatkozó zöldségkészletet is, nem igaz?

A tankolás nem megúszható, ám most van egy lényeges eltér- rés. Nevezetesen, hogy már nem a céges benzinkártyát nyújtom át fizetéskor, hanem saját zsebemből kell fizetni az üzemanyag árát. Micsoda különbség! Mindeközben kell találni valahol egy jó kis helyet, ahol ihatok egy reggeli kávé, miközben – amúgy urasan – beleolvashatok az újságba. Ez viszont egy igazán von- zó program.

Otthon ezer munka vár. A házon is mindig akad egy kis javí- tanivaló, s a kert is gondozásra szorul. Fű- és sövénynyírás, ta- karítás. Aztán leveleket kell megválaszolni, s közben a számtalan telefon. Egy szó, mint száz, tengemnyi feladat van mára. Nem is értem, hogy eddig a munka mellett hogy jutott mindezekre idő? S ha még hozzávesszük, hogy a családra is kell időt szánni, tény- leg érthetetlen, hogy jön ez ki napi huszonnég órából.

Ám most kicsit mégis minden megváltozott. Sokkal lassabb ugyan nem lett az élet, de az örökös pörgés megszűnt. Nin- csenek tárgyalások, kötelezően megválaszolandó mailek, szá- monkérések, leadandó táblázatok és munkák, havi teljesítmény- összegzés, meetingek, gépkocsi-elszámolás, főnöki utasítás, levelezés, szerződéskötés és még számtalan más elvárt, telje- sitendő feladat. Igaz, véget ért a reggeli kávézás alatti vidám beszélgetések, a heccelődés, a kihívások izgalma, az ország szebbnél szebb tájain való bolyongás, s az elvégzett, megoldott feladatok okozta öröm.

Lezárult egy időszak. Nem kevés, kis híján negyvenhat év telt el munkával, de ez most véget ért. **Az Úr ajándéka, hogy megérhettem ezt, és eljutottam idáig.** Nyugdíjas lettem. Áldott legyen, Uram, a neved jóságáért!

GYARMATI GÁBOR

Sport szelet

Gyermekkorom emlékezetes napjai a nyári vasárnapok voltak. Sok boldogító hatás érte ilyenkor a gyermeklelket: János bácsi, a harangozó faodúba rejtett pipája, míg kihozta az énekszámgjegyzéket, a négy haranggal való egyedül harangozás, a gyermek-istentisztelet liturgiája után édesapám katekizáló igehirdetése közben a tippelés, hogy vajon ma melyik pad oszlopára teszi dupla vastag Bibliáját.

Délutánonként a bibliaóra érkezők között *Fényes Jani* bácsi volt számomra a legnagyobb ajándék. Kiszámítottam, hogy mikor érkezik, és úgy tettem, mintha véletlenül ott játszanék a kerítésen belül. Általában ő szólított meg, de ha nem tette, akkor egy „Erősvár!” köszönéssel oldottam ki az ajándékszavak pántlikáját, hogy kibuggyanjon Jani bácsi foghíjas száján a csodálatos megszólítás: „Mit csinálsz itt, Janika?!”

Mivel én voltam a családban az első fiúgyermek a két lány után, mindenki Öcsinek hívott. Úgy négy-öt éves lehettem, amikor rájöttem, hogy nem szeretem az Öcsi nevet, de nagyon tetszik a Janika. Úgy gondoltam, hogy Jani bácsi megérezte a vágyamat, és ezért Janikának szólított. Vagy csak meg akart ajándékozni engem is a saját nevével.

Nem tudom, meddig tartott ez a boldogság, de talán jött idő, amikor már nem is tetszett annyira sem a Jani, sem a János. Igen. Így vagyunk az ajándékokkal. Csak később jutott el a tudatomig, hogy a János nevet édesapámtól örököltem. A Sámuel pedig az Isten imameghallgató szeretetére utalt, hiszen sokáig imádkoztak fiúgyermekért.

Vasárnapi öröm volt még *Gáncs* nagymama barátnőjének, *Csia Ilonkának* a látogatása. A nagy szemű, még idősen is szép néni Sport szeleteket hozott a gyermekhadnak. A zöld-sárga borítós szelete-

ket általában egy papírzacskóban adta át az igazságos szétosztás nyomatékos utasításával. Egy alkalommal nálam volt a kiüresedett stanici. Fölfújtam a zacskót, és Ilonka néni füle mellett eldurrantottam. Szegény, ijedtében majd kiugrott a fotelból. Nagymama valami olyasmit emlegetett, hogy ilyen rossz gyerek nem érdemel ajándékot. Nem gondoltam volna, hogy a Sport szelet és az ajándék előjön még egyszer az életemben.

A nagytarcsai és kiskőrösi gyülekezeti gyermekmunka után Békéscsabára kerülve nagy szomorúság volt a vihar-sarki helyzet. Alig lehetett gyermekek-

kel foglalkozni, nem hozták őket a szülők. Öt és fél év múlva Ősagárdon az egyik legnagyobb boldogság a hatalmas gyermekereg volt. De hát ilyen az ember, egy idő múlva már idegesített, hogy a hittanó-

ra előtt két órával már ott rohángáltak a kertben, tépték az ajtót, rugdosták a mellvédet.

Hej, János Sámuel! Nem emlékszel, milyen ajándéknak vetted a sivár vihar-sarki élmények után ezt a nyüzsgést? Megszokjuk az ajándékot, és már nem jelent olyan örömet, mint kezdetben.

A másik hiba, hogy az ajándékokat úgy vesszük, mintha azok mégiscsak kiérdemelt dolgok lennének. Azon a hittanórán, melyen az ajándék, Isten ajándéka volt a téma, minden a megszokott módon történt. Két órával korábban a gyerekek már nem bírtak magukkal. A legélénkebb *Józsi* volt. Látható volt,

hogy nem lesz nyugalmas a foglalkozás sem. Ennek ellenére csak Józsi volt izgága, a többiek figyelték az igazi ajándékról szóló tanítást, és nagyon jó válaszokat adtak arra, hogy mi a különbség a bérért való fizetség és az ajándék között.

Az óra végén föltettem a kérdést: „Ki volt a mai órán a legrosszszabb?” „Józsiiii!” – hangzott a kórus.

Megpróbáltam haragos arcot vágni, és szigorúan fölszólítottam Józsit: „Gyere ide!” Megállt a teremben a levegő. Az osztály teljesen összeomlott: Hogy lehetünk ilyen gonoszok? Szegény Józsi miért mőszeroltuk be?! Közben Józsi – mint akit menetrendszerűen fenytetnek – lehajtott fejjel odaért mellém. Kis szünetet tartottam, hogy a végtelenségig kiéleződjön az osztály önmarcangolása, majd a zsebemből elővettem egy előkészített Sport szeletet: „Józsikám, ez ajándék, a tied, mert a társaid szerint te vagy az egyedüli, aki úgy viselkedtl az órán, mint akit nem lehet díjazni, de ajándékozni annál inkább.”

Visszatekintve hét évtizedemre, szinte csak ajándékokat kaptam. Sokat.

GYŐRI
JÁNOS
SÁMUEL

Fotó: Szj

A teremtmény nyughatatlansága

Igen. Bűnös vagyok. Ám bűneim nemét s számát illetően sokáig teljes tudatlanságban, avagy tévedésben éltem. Ma már sejtem, valójában egy a bűnöm. Nem mondtam el Istennek, hogy szeretem. Nem merem. Nem azért, mert gyáva lettem voltam. Nem. A parasztember előbb lesz vakmerő, mint gyáva. Figyelj, Isten – mondhattam volna ép-penséggel –, jól tudod, arra nyitottam fel szemem, hogy a magamfajta, csapnivalóan bűnös kölykőn nem talál sz szeretnivalót. Bármikor agyoncsaphatsz, ha kedved tartja. De én, a csapnivaló, én: szeretlek. Nem. Nem mondtam ilyet. Nem mondhattam. Mert ilyet

senki más sem mondott. Ez volt a tradíció, amely éppoly félkegyelmű, mint az, amire lecserélték. Emberi.

Nálunk a macska, ha elrúgták, viszszaesomfordált. Minduntalan. Minden egyes rúgás után. Újból és újból célba vette az ember lábszárát, hogy hátha ezúttal hozzádörzsölődhet. Hátha az a lábszár másodszor, de legalább majd századszor már nem rúg bele. Az ember azonban nem csak lelkes állat, de komoly teremtmény képében is szeret tetszelegni. Komoly ember, aki nem csinál bolondot a másiktól, így Istenéből sem. Nem mertelek megközelíteni. Esélyt sem adtam arra, hogy belém rúgjon. Belém rúgtál volna? Tanítóim szerint: biztosan. Ezért aztán: óvatosságra neveltettem. A legszörnyűbb emberi tett nem egy bűn elkövetése. A legszörnyűbb emberi élet: háttal élni Istennek. Eltékoztam negyven esztendő óta az Isteni bűnökkel bibelődve. Ráncaim egyre inkább hasonlítanak a bűneimre – mindről tudom, melyiket mivel ástam, és bár nem vagyok azonos bűneimmel: egészen eltávolodni sem tudok tőlük. Inkább érzem, mint értem, ami történt velem.

Ma már a gyóntatószékből kizavarnának a listámmal. Komolytalanság. Éretlenség. Szakemberként kiált. Efféle érvekkel. Édesanyám ugyanezzel a listával a kezében várja a halált, és retteg a pokoltól. Hagyjuk a bűnt, hagyjuk a kárhózatot, foglalkozzunk Istennek! – bátorítottuk egymást a nyáron. És

édesanyám arca elváltozott. Nem tudtuk, de éreztük: mitől és miért. Édesanyám nem ismeri Loyolai Szent Ignác *Önfelajánlás* című imaversét, ámbár életét annak szellemében élte. De hogy állunk az istenszeretet dolgában? Egyszer-egyszer szeretni is tudtam, mondtam, de azokat a pillanatokat nem ebben a világban töltöttem.

Bibliatudós ismerősöm rendre kiakad, úgy általában rajtam, de kivált egyes dolgaimon. Például abbéli törekvésemen, melyet Isten szeretésének vágya szül bennem. Elégedj meg azzal, hogy az Úr szeret téged! – utasít rendre. Mintha valamiféle telhetetlenség hajtana. Mintha büntett volna a fő parancsolat teljesítése. Szeresd Uradat, Istenedet teljes szívedből, teljes elméd-ből és minden erődből. Nos, ha nem is éppen büntett, mindenképpen ajándék. Az emberi szív: bálványgyár – ezt is a Biblia tanítja. Istenszeretet ügyében tehát sem az elmémre, sem a szívemre nem hagyatkozhatok. Ne szolgál-tass hát ki, Uram, szívem vágyainak, de „egyed hagyd meg ajándékosul: szeret-nem téged” (Loyolai Szent Ignác).

IANCU LAURA

Fotó: Studio Bakos

Loyolai Szent Ignác: Önfelajánlás

Fogadd el, Uram, szabadságomat,
fogadd egészen,
vedd értelmemet, akaratomat
s emlékezésem.

Mindazt, amim van, és ami vagyok,
Te adtad ingyen:
visszaadok, Uram, visszaadok
egyszerre mindent.

Legyen fölöttünk korlátlanul rendelkezésed;
csak egyet hagyd meg ajándékosul:
szeretnem téged.

Csak a szeretet maradjon enyém
a kegyelemmel,
s minden, de minden
gazdagság enyém,
más semmi nem kell.

Isten csöndjére leltem

Kubik Anna vagyok. Egy sok generációs katolikus családból származom, így Isten kegyelméből már születésem előtt is imádkoztak értem, buzgón, forrón, mély hittel.

Isten csöndjéről fogalmaztam meg néhány gondolatot.

„Nem ti választottatok engem, hanem én választottalak benneteket, s arra rendelvelek, hogy menjetek és gyümölcsöt teremjetek, maradandó gyümölcsöt...” – szólta Jézus a tanítványaihoz, ahogy János evangéliumában olvashatjuk, s ez a szelíd, de határozott felszólítás adott nekem bátorságot mindenkor, s a mostani megszólalásomhoz is.

Egy dunántúli kis falu, **Ősi templomában érezhettem meg legelőször Isten jelenvalóságát**, ott, ahol megkeresztelték, ahol először áldozhattam, ahol megbérmáltak. Meggyőződése, hogy ebben a Gyümölcslő Boldogasszony tiszteletére felszentelt házban minden fontos útravalót megkaptam további életemhez. Eszmélésem legelső képei között van, hogy szüleim kezét fogva úszom a levegőben, boldogan, az egész család szentmisére igyekszik. Édesapám a karzatra tart, az orgona mellé, a kórusnál énekel (ma is hallom hangját, akárhányszor csak hazatérek), mi pedig, három lánytestvér és Édesanyánk, a bal oldali padosorokban foglalunk helyet. A mennyezeten szekék, körben a stációk képei a falon. Jézus Krisztus szenvedése történetét előbb fogtam fel – persze, a magam gyermeki szintjén, a stációk képeit szemlélve –, mint ahogy írni-olvasni megtanultam. Legtöbbet az ötödik-hatodik állomás képeit nézegettem (talán ezek estek hozzánk legközelebb), ekkor válhatott számomra egyértelművé, hogy az egyik legnagyobb emberi érték földi életünkben a másoknak nyújtott segítség, segíteni akarás. Ahogy felfogtam, hogy életünk értelme nem csupán önmagunk kiteljesítése, de szolgálat,

arra gondoltam, orvos leszek. Ennek érdekében latinul is tanultam, különórákon, egy kedves, jólelkű fiatal tanárnőmtől, aki megérezte elszántságomat, tenni akarásomat.

Ám tizennégy évesen megláttam életem első színházi előadását, *A kőszívű ember fiait*. Teljesen elvarázsolt ez az akkor Székesfehérváron vendégeskedő előadás, villámcsapásként ért a felismerés: Isten alighanem hivatást mutatott számomra. Ha a Baradlayné játszó színésznő a színpadon imádkozhat Istenhez a hazájáért, családjáért, s ez sokak számára példa, akkor nekem is lehet ez a feladatom: „Még az álmodhat se hazudni, / Mégis víg hitet adni másnak, / Kisérő sirást a sirásnak...” (*Ady Endre: Jóság síró vágya*). Nem számított, hogy nincs is meg minden képességem, készségem, adottságom ehhez a pályához, mert volt, van hitem, s ha a Teremtő úgy gondolja, „hang” lehetek „az ő szájában” (*Babits szép kifejezése*), akkor az leszek.

Több száz és ezer színházi estén, rádiós hangjátékban, tévéjátékban hirdethetem az ő dicsőségét, fohászkodhatam közvetve vagy közvetlenül őhozza Johannaként, Rékaként, Yermaként, Gruseként, Boldog Margitként... – soha íg folytathatnám a szebbnél szebb szerepek sorát, de mindig elválaszthatatlanul saját hitemtől s mindig önazonosan, hogy ezzel a divatos szóval éljek.

Isten csöndjére leltem ezekben az előadásokban, mely semmihez nem fogható, összetéveszthetetlen, sűrű pillanat. Több annál is, mint amit katarzisként fogalmazunk meg, mert valamilyen képp jelen van benne e pillanat Teremtője is. Isten csöndje az a csönd, amitől

nem félek, mert nem üres, ellenkezőleg: méltóság van benne, a legnagyobb szabadság, repülés, ami saját hívságaimtól, hibáimtól, bűnöktől, gyarlóságaimtól eltávolít, a legtisztább öröm! Isten csöndjében a Lelkek összeformak egy közös élménnyé, szűk kis értelmünket elhagyva továbbútnak akarásaink, nagy törekvéseink, melyek omolthatatlan falként magasodnak elibénk, főként máskor. Mára a színház fénye kissé megkopott a szememben (ennek sok oka van), a szavak kezdik elveszíteni jelentésüket, jelentőségüket, tartalmatlanná válnak, marad a csönd. Isten csöndje. *Robert Sarah* bíboros, egyházunk egyik legjelentősebb személyisége, egész kötetet szentelt a csönd erejének. Így ír: „a szeretet csöndje az Isten előtti tökéletes csönd, amely összefoglal minden jóságot, szépséget, tökéletességet...”

Majd minden nap alulmaradok jószágban, vesztesre állok bátorságban, de úton vagyok! Hálát adok azonban minden áldott nap, hogy nem a harag, gyűlölet, kapzsiság tölti be a szívemet, mert ezek okozzák ma a legnagyobb lelki károkat. Végtelen sok szeretetet kaptam Istentől, vigaszt s bizonyosságot, reményt, hisz lám, minden kelő nap újra és újra próbálkozhatok.

Szabó Lőrincet idézem végül: „szívem szakad, oly egyedül vagyok, / s kell a hit, a közösség, szeretet. / S kezét nyújtja. Mert beesteledett.” (Az Árny keze)

Kubik Anna Kossuth- és Jászai Mari-díjas magyar színművésznő, érdemes művész tanúságtétele 2021. szeptember 12-én hangzott el a Hősök terén, a Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszus záróalkalmán.

A bonyhádi ajándék

Bonyhád evangélikus templomát 1800. augusztus 20-án szentelték fel. Építészé *Schneiderhahn Fülöp* helybéli mester. A háromszakaszos, harántívekkel tagolt, függőkupolasoros, íves szentéllyel záródó templombelsőbe hangsúlyos karzatok épültek. A bejáratallal szemben emelkedik az impozáns szószékoltár. Lábazata az oltármenza két oldalánál enyhén előrelép, és konzolul szolgál a golyvázódó és az oltárkép felett ívesen megemelkedő párkányt tartó oszlopoknak és pilasztereknek. A párkányon kétoldalt Péter és Pál apostol szobrai mellett két-két faragott virágváza látható. A párkány íves részén aranyozott kartusban az Árpád-sávós magyar címer található. A hangvetőt faragott drapériától övezett ajtókeret köti össze a szószékkosárral. A faragott bojtokkal díszített hangvető alján, a lelkész feje felett, a Szentlélek galambja látható, gúla alakú tetejének párkányán pedig két harsonázó angyal ül. A gúla tetején a hétpecsétetes könyvön ülő Bárány található, vállán kereszttel.

A nagyméretű oltárkép témája ritka a magyar anyagban, az emmausi vacsorát ábrázolja. Az ismeretlen bécsi mester munkáján Jézus és két tanítványa egy fehér abrosszal leterített asztalnál ülnek. Az asztalon ennivalóval teli tányérok és egy gyertyatartó látható. Jézus éppen megtöri a kenyeret, a tanítványok meg összehajolnak. A kép eredetéről azonban az 1820-as Canonica visitatio rántja le a leplet: „Van egy oltára a Megváltó képével, amint Emmausban megtöri a kenyeret, amelyet a jótevő Kasztenholz Károly, aki kereskedelmi célból Bonyhádon tartózkodott, Bécsben készíttetett és az Isteni Íge majosi szolgájának kérésére a Templomnak ajándékozott.”

**HARMATI BÉLA
LÁSZLÓ PhD**

A szerző művészettörténész,
az Evangélikus
Országos
Múzeum vezetője

Körinterjú: sorolja fel élete négy legnagyobb, legfontosabb ajándékát!

Friss hálaadásom, hogy ez év tavaszán Isten megtartott, amikor Covid-19 miatt kórházba kerültem. De betegségből való felgyógyulásomat mégsem sorolom életem négy legfontosabb és egyben legnagyobb ajándéka közé.

Élet

Hálás vagyok az életért, az örök életemért, amely tizenhat évesen vált személyes ajándékom. Jézus megszabadított a bűneimtől, és reménységgel ajándékozott meg. Jézus mondja: „Jöjjetek énhozzám mindnyájan, akik megfáradtatok és meg vagytok terhelve, és én megnyugvást adok nektek” (Mt 11,28).

Feleségem

Drága feleségemet huszonhárom éve ismerem, huszonegy éve vagyunk házасok. Boldog vagyok, hogy ismerhetem őt, sok ajándékot kaptam tőle és rajta keresztül. Házasságkötési ígénk azóta is igaz ránk. „...máris megtaláltam, akit lelkemből szeretek. Megragadtam, nem is engedem el...” (Én 3,4)

Gyermekeim

Isten *Danival* és *Annával* ajándékozott meg minket. Isten előtt hordozzuk őket szeretetben. „...az Úr ajándéka a gyermek, az anyaméh gyümölcse jutalom.” (Zsolt 127,3)

„Mert tiétek ez az ígélet és gyermekeiteké, sőt mindazoké is, akik távol vannak, akiket csak elhív magának az Úr, a mi Istenünk.” (ApCsel 2,39)

Szüleim

Hálás vagyok a szüleimért, amiért felnéltek, és már gyermekkoromban hallhatam Jézusról és az ő szeretetéről.

Drenyovszky Péter, közgazdász

Család

Édesapám korán meghalt, de felnőttként az Úr többszörösen kárpótolt. A férjem személyében újra lett férfi a családban. A lányom születése a legnagyobb öröm, amit valaha átéltem. Sőt az Úr lehetővé tette, hogy édesanyámat magunkhoz vehettük.

Hivatás

Köszönöm az Úrnak, hogy orvos lettem. Rámutatott, hogy ezt válasszam, támogatott a tanulmányaimban, és elvezetett a háziorvosi munkakörig, amit harminc éve látok el. Az asszisztensnőm tekintetében is megsegített, mert egy kiváló teremtetést küldött. Nagy ajándékok a betegek is, akikről már többet tanultam, mint az egyetemen.

Szomszédok

Közeli, jó viszonyban vagyunk, segítjük, támogatjuk egymást. Évente egyszer „ádventi asszonypartit” tartok, amikor vendégül látom a szomszédasszonyokat. Az együttléthez egy kis műsor is tartozik, amelyet a lányommal adunk elő: egyházi énekek, elgondolkodtató történetek, versek hangzanak el.

Gyülekezet

A kispesti gyülekezet korábbi lelkesze, *Széll Bulcsú* és felesége életem meghatározó szereplői voltak. Hálás vagyok az Úrnak, hogy ide vezérelt. Komaaszszonyommal együtt járunk templomba, egymás gyermekének vagyunk a keresztanyja, immár felnőtt gyermekeink rendszeresen szolgálnak a gyülekezetben. „Hála legyen Istennek kimondhatatlan ajándékáért.” (2Kor 9,15)

Dr. Csáky Tünde, háziorvos

Hálás vagyok a szüleimért, akikről például kaptam a szorgalomra. Olyan családot kaptam általuk, amelyben a szülők tisztelete és a testvérek ragaszkodása magától értetődik. Őmiattuk értem, mit jelent az ígében, hogy Isten védőkorlátokat szab, amikor törvényt ad. Őmiattuk sosem volt kérdés számomra, hogy a mennyei Atya nekem is mindig jót akar.

A sógornóm vitt el először gyülekezetbe. Általa örök barátá l lettem, hiszen az ő révén jutottam közel az Úr Jézushoz, neki köszönhetem, hogy megtértem, lelkész lettem.

A férjemért és a gyermekeimért is hálás vagyok, és azért is, hogy rámutatnak a gyengeségeimre, korlátaimra, ami miatt Istenre szorulok.

Ajándék, hogy huszonkét évesen eljuthattam az Egyesült Államokba, ahol nagy gyakorlatra tettem szert az ifjúsági munka terén. De ajándékok számomra azok is, akiknek a személyes hitéhez közöm lehet: volt óvodások, tanítványok, konfirmandusok, fiatal felnőttek. Ugyanígy ajándék azok bizalma is, akik őszintén nyílnak meg előttem beszélgetéseink során.

Azt hiszem, gazdagon megáldott ember vagyok... Mert még nem szoltam az egészségemről, a teherbírásról, a Lélek jelenlétéről. S vannak barátaim, jó kapcsolatok, amelyekben én is mindig őszinte elfogadást kapok.

Lázárné Skorka Katalin evangélikus lelkész

Első emlékezetes ajándékom *Saint-Exupéry Kis Herceg* című könyve volt, amit nyolcévesen kaptam. Több volt egy gyerek-könyvnél, meghatározta további olvasmányaimat, egyfajta lelki alapot adva.

Középiskolásként kezdtem gitározni. Korábban nem gondoltam erre a hangszerre, elcsépeelt dolognak tűnt, hisz „mindenki” gitározik. Később Isten ezt felhasználta a dicsőítésben, gyülekezetünk kis missziós csapata sok helyen megfordult a kétezres évek elején.

Feleségemet nagy ajándéknak tekintem, megértve az ígét: „alkotok hozzáálló segítőtársat” (1Móz 2,18). A köztünk lévő személyiségbeli különbség több lelki „fegyverzettel” lát el minket, hogy megfelelően reagálhassunk az élet sokféle problémájára.

A keresztyén hit ajándékát a '90-es évek végén kaptam. Nehéz küzdelem volt a személyes hitre jutás, közel két évembe telt, mire eljutottam a „szoros kapuhoz”, amelyet egy csendeshét alkalmával léptem át. Az azóta eltelt huszonhárom évben megtapasztalhattam, hogy Isten hű hozzám, ha én időnként hűtlen is vagyok hozzá.

Csontár Gábor, karbantartó

Maga az életem is ajándék. Tizennégy éves koromban perforált vakbéllel kerültem kórházba. A műtét sikerült, de az orvos három nap múlva tudta csak azt mondani: a gyermek megmarad. Ez húsvét előtt történt, és „Jónás jelét”, a három napot, saját testemben éltem meg.

Aztán sok év telt el, és egy pantomimjelenet mutatta meg nekem, hogy álarcok mögé bújva élünk. A Jézussal való találkozás során ezek lehullanak. Jézus hívott magához az élet vizét kínálva. Vágytam rá, a bocsánatára, a vele való életre. Ekkor mondtam: Jézus, neked akarok élni, téged szolgálni.

Újabb évek teltek el, mikor aztán egy kérdés állított meg: Gyönyörködik benned Isten? Megértetem, hogy gyermek vagyok, és Isten az atyám. Azóta ebben a kapcsolatban élek.

Szívesen emlékszem vissza azokra a személyekre, akikkel egy lelki közösségbe tartoztam életem során, és akikkel együtt szolgálhattam: váci, pencsi, őszagárdi ifi, baptista és evangélikus teológusok, a Hermons, az Őrláng csoport, a református Cursillo, a 2=1 Házassmisszió, a Fiúság Akadémia és a Langham-szolgálat, a BalatonNET konferenciák csapata és az értem, velem gyakran imádkozók közössége.

Nagyszüleim, szüleim és családom is ajándék. Hűséges feleségem egy otthont hagyott ott értem, házasságunkkal országot és felekezetet is egyesítettük. Nehéz megmondani, hogy a felvidéki *Urbán Károly* református lelkész unokája a magyar, vagy a *Zászkaliczky* és *Oravecz* lelkészunoka. Minden fiam ajándék. S hogy a fiúkból felnőtt férfi legyen, nemcsak őket, hanem engem is faragni kell.

Hálás vagyok az életemért és azokért, akik körülöttem élnek. Hiszem és tapasztalom, a reménység nem szégyenít meg, mert szívünkbe áradt az Isten szeretete. Isten a mi erősségünk és biztos támasz minden időben!

Óvári Péter, evangélikus lelkész

A Duna partján sétálok Passauban. Meg-megállok, nézem a hatalmas turistaszállító hajókat. Nagyt szippantok a friss folyóillatból, és csodálom a környező dombokat.

Fényképezem a tájat, keresem, hogy hol is folyik bele a Dunába az Ilz folyó. Végre megtalálom, de semmi különös látványt nem nyújt. A Duna partján vastag falakkal övezve csatlakozik a kis folyó a komolyan hömpölygő, sötétzöldes, erős sodrású vízbe.

Megyek tovább. Boldogan veszem észre, hogy a Duna és a már hozzá kapcsolódott Ilz sötétzöldes vize összefolyik az Inn folyó világosbarnás vizével. Jó hosszan látható a folyók közti színbeli különbség, míg aztán egybeolvadnak.

Éppen fotózom ezt a gyönyörű természeti jelenséget, amikor megszólít egy férfi:

– Elnézést, a feleségem azt mondta, hogy itt három folyó folyik egybe, de én csak kettőt látok.

Hallom a kiejtésén, hogy külföldi. Arca keskeny, sötét bőrű, mély voná-

sokkal. Nagy, barna szemekkel néz rám. Őszes a haja, hatvan-hatvanöt éves lehet. Kérdését és zavarát megértem. És már mutatom is neki:

– Ez itt jobbra az Inn, és ez balra a Duna.

– Na, látja – vágott közbe – mondom, hogy itt csak két folyó van!

– Figyeljen arra feljebb – s már mutatom is –, ott csatlakozik be az Ilz a Dunába!

Tekintete csendesen fordul az Ilz folyó felé. Egy ideig hallgat, majd folytatja:

– Tudja, én Indiából jövök. Az ilyen kis folyót mi nem nevezzük folyónak. Erre nekünk más szavunk van.

Szívesen megkérdeztem volna, hogy mi az a szó, meg hogy honnan is jön igazából, de nagyon gyorsan eltűnt a szemem elől. Én is mentem tovább az utamra, és **nem győztem betelni a színek játékaival, amit a két nagy folyó találkozása okozott.** Egy természetes turistahajó sem zavarta meg ezt a szép jelenséget, hamar visszaállt a rend, miután elment: az Inn folyó világosbarnás

színe újra kanyarogva illeszkedett a sötétebb Duna mellé.

A férfi és a felesége igaza még sokáig az eszemben volt. Fel is kiáltottam magamban egy későbbi órában:

– Nahát, ez a férfi! Nem megy a fejembe!

A legkisebb fiam megkérdezte:

– Miért, mit mondott neked?

Elmeséltem a párbeszédünk lényegét, a férfi kételkedését a felesége szavával szemben. A gyermek lelke erre így reagált:

– Hát, nem lesz túl hosszú ez a kapcsolat!

– Ezt meg miért mondd? – kérdeztem érdeklődve.

– Azért, mert ha ezt nem hiszi el a feleségének, akkor mit hisz el neki?

A meglátása valóban észszerű. Örültem is, hogy tizennégy évesen ilyen bölcsen gondolkodik.

– Ez jó észrevétel – feleltem –, de reméljük, hogy megbeszéljük a dolgokat, és minden rendben lesz velük.

Sehogy sem ment ki a fejemből az, hogy ha közelről néztem a két folyót, csak a különbségeket láttam, de ha előre néztem, egyetlen hatalmas folyó haladt a végtelenbe. Isten tenyerén.

**BALOG
ESZTER**

Bónusz

Azt hittem, ez igazán könnyű feladat, életem ajándékairól vallani. De hát annyi mindent kaptam! Hogyan válasszak közülük?

Az első, s nekem persze a legfontosabb: hogy megszülehettem! A *Rákosi* névvel fémjelzett, szürke ötvenes években a legtöbb család szűkös anyagi helyzetben élt. Harmadik, kicsit később jött gyermeket vállalni, amikor a kettővel is alig-alig éltek meg: nem volt könnyű elhatározás. De az én szüleim, különösen édesanyám, annyira szerettek volna a két fiú után egy kislányt! Így hát világra jöhöttem.

Nem magától értetődő – ez is ajándék –, hogy egy budai, igaz, a háború előtt szebb napokat látott, kertes házba érkeztem, ahol két bátyám, unokatestvérek, nagynéni, nagybácsi és nagyszüleim közelében, amolyan nagycsaládban cseperedhettem. Az evangélikus hitet a lébényi *Hautzinger* nagypapám hozta örökségül.

Az 1960–70-es években az iskolában nem beszélhettünk keresztyénségről, vallásról, nekem azonban az evangélikusság sokat adott, az összetartozás

titkos erejét. Kíválságosnak éreztem magam a hitemtől. Attól, hogy tudtam, **az élet sokkal több annál, mint amit a szemünkkel látunk, a fülünkkel hallunk vagy a kezünkkel tapinthatunk.** A kelenföldi evangélikus templomban, az istentiszteletek alatt, már gyerekként megsejtettem, hogy amit ott hallok, látok, érzek, egész életemben el fog kísérni.

Ajándéknak tekintem a jó iskolákat, amelyekben tanulhattam. A nagy múltú Trefort utcai gimnáziumot a kiváló tanárokkal, akiktől nemcsak tudományt, ismeretet, a művészetek szeretetét kaptuk, de példát is tartásra, tisztességre. A Kertészeti Egyetemen növénytant, kertészeti tárgyakat oktató professzoraim egy életre szóló érdeklődéssel, kíváncsisággal ajándékoztak meg: nem tudok elmenni egy szép virág, egy ismeretlen növény mellett anélkül, hogy lehajolnék, megnézném, lefényképezném.

*„Áldjad, lelkem, az Urat,
és ne feledd el, mennyi
jót tett veled!”
(Zsolt 103,2)*

Életem meglepetésajándéka, hogy bár mást tanultam, végül újságíró-szerkesztő lettem. Soha, de tényleg soha nem éreztem a hétfők nyűgét, hogy már megint dolgozni kell menni. A munkám új és új területek felé vitt, átvitt és valós értelemben is. Írhattam értékes emberekről, érdekes múltokról, távoli városokról, csodás hegycsúcsokról. Negyven év után sem untam meg, és ma is írhatok – amit szintén ajándéknak tekintek.

A testvér az élet egyik legnagyobb adománya, s nekem ez is megadatott. Igaz, két, nálam hat illetve hét évvel idősebb bátyám gyerekkorunkban még nem sokat tudott kezdeni velem, a pisis, szerintük buta és csúnya lánnyal, később azonban egyre erősebb köteléket jelentett a négyünké. (Édesapám második házasságából kaptam egy húgot is.) Kisebbik bátyám, *Miklós* elvesztése fájó próbatétel volt, nehéz elviselni a tudatot, hogy ő már nincs velünk. Amikor esténként azért imádkozom, hogy ölelje őt át Jézusunk, egyben hálát is adok a reménységért, hogy még találkozunk.

Sosem gondoltam volna, hogy egyszer így érzem, de meglepetésajándék az öregedés is. Igaz, nehezebb lehajolni, elfogadni a változó, egyre kevésbé tetsző képet a tükörben, a fényképeken, vagy leküzdeni a bosszúságot, ha néminek szólítanak. De csakis így, éppen ennyi idősen foghatom meg a legkisebb unokám kezét, énekelhetem vele a „Kiskacsa fürdik”-et vagy varrhatok neki babaruhát.

S ahogy bizonyára a legtöbbünknek, életem legeslegnagyobb ajándéka, teljesítménye és sikere a családnak. Negyvenhat éve fogadtunk egymásnak örök hűséget a férjemmel, és Isten segítségével minden nehézség dacára megtartottuk, amit ígértünk. Amikor együtt vagyunk, immár kilencen az asztal körül, mi mást tehetnék: hálát adok Istennek. Mindenért.

JÁSDI
BEÁTA

A mennyi ajándék

Isten békessége, mely minden értelmet meghalad...

Sok évvel ezelőtt történt. Karácsony ünnepére készültünk. Azt hittük, hogy ezen az ünnepen a családuknban valami értékes ajándékkal lephetjük meg egymást. Istenünk viszont átírta elképzelésünket, és azon a karácsonyon valami sokkal nagyobb ajándékkal lepett meg minket.

Sok család életében ritka alkalom, ha új gépkocsit vásárolhatnak. Számunkra is az volt. Teszteltük, óvtuk, csodáltuk, örültünk neki. Szinte családtagként kezeltük. És mivel közeledett a karácsony ünnepe, úgy tekintettünk rá, mint egy kivételes ajándékra. Többször is mondtuk feleségemmel, hogy ez lesz a karácsonyi ajándékunk.

Néhány hét múlva elérkezett a szenteste. Szép, hómentes, száraz, hideg idő volt aznap. Mindketten helyettes gyülekezeti lelkészként szolgáltunk abban az időben. Az utolsó istentiszteleten voltunk együtt feleségem gyülekezetében. Együtt érkeztünk a templom elé, ahol az út szélén parkoló kocsik közé soroltunk be mindketten. Én a szolgálati kocsival, ő pedig az ajándékunkkal.

A kis templom zsúfolásig megtelt. Én a bejáratnál álltam, nem is igen tudtam volna előremenni. Miközben a hita-

nosok az angyalkórust idézték, furcsa zajokat hallottam a hátam mögött az utcáról, de legmerészebb álmomban sem mertem elképzelni azt, ami az ajtón kívül ezekben a percekben történt.

Amikor véget ért az istentisztelet, a gyülekezet tagjai elindultak kifelé. Többen rögtön vissza is fordultak azzal a döbbenetes hírrel, hogy összetörték a kocsijainkat. Erdemes lenne most feltenni azt a körkérdést, hogy ilyenkor mi a természetes emberi reakció? Ami viszont ezen az estén történt velünk, annak még ma is hatása alatt vagyunk, mert **megéltük a szenteste ajándékának legmélyebb üzenetét.** Az Isten békességét, mely minden értelmünket meghaladta. Végtelen nyugalom járt át bennünket. Nem rohantunk ki helyszínelni, nem fogtuk a fejünket, nem jajveszékeltünk, hanem teljes nyugalommal elköszöntünk mindenkitől.

Amikor kimentünk, a templom előtti kép inkább egy roncsstelepet idézett. Miközben rendőrt hívtunk, próbáltuk rekonstruálni az eseményt. Valaki azon a szentestén – farakományával – utánfutót húzva sietett haza. Az amúgy széles és kihalt utcán nem sikerült elférnie, így hátulról belehajtott az új autónkba. Majd megpróbált elindulni, így az előtte álló szolgálati kocsink ajtajába hajtott bele, leszakítva azt. Innen is visszatolatva az utánfutó bebicskázott, és megint csak a mi új autónk oldalát szántotta végig. Minden bizonnyal még egy lehetőséget adott magának, hogy elinduljon. Ez sem sikerült, így egy gyülekezeti tagunk autójába hajtott bele. Végül úgy döntött, hogy nem próbálkozik tovább. Kiszállt autójából és elment az éjszakába, otthagyva a roncsokat, sőt az ülésen egy motoros fűrészt is, amely már régóta körözés alatt állt. Én gyorsan felhívtam gyülekezetem felügyelőjét, és elmondtam neki, hogy ne lepődjene meg, ha másnap, karácsony ünnepén úgy állok meg a templom előtt, hogy a kocsijuk ajtaja a kezemben lesz.

Nem gondoltam, hogy azon a szentestén egy rendőrségi autóban fogok ücsörögni, miközben helyszínelnek, és az adataimat veszik föl. De amire legkevésbé sem gondoltam, hogy Isten saját magával fog megajándékozni minket azon a karácsonyon.

MENYES GYULA

*A szerző
evangélikus
lelkész*

Egy talentum

Nagyvárosban élt, pedig utálta. „Itt volt munka” – magyarázta ismerőseinek, amikor arról kérdezték, hogy milyen a városban az élet. Falun nőtt fel, a természet közelségében. Gyakran álmódott a faluszéli szülői házról (hány éve már, hogy lebontották), ilyenkor heves szívdobogással ébredt. A teste-lelke gyakran mutatta ki nemtetszését a tőle idegen életforma iránt.

Gyakran fájt a feje, a vérnyomásra is gyógyszert szedett,

és egyszer kezelték pánikkal. Na, azt az egy évet nem kívánja senkinek. Meg az azt követő depressziót se. Ráment a házassága is. Az asszonynak elege lett, visszaköltözött a szüleihez a gyerekekkel. A fiú már főiskolás vagy egyetemista, nem is tudta igazán, azt meg, hogy milyen szakon tanul, végképp nem. Havonta egyszer beszéltek, felszínesen. „És hogy vagy?” „Milyen az élet felétek?” „Jól megy a tanulás?” Időnként szívesen rákérdezett volna, de nem tudta összeszedni a bátorságát: „És anyád hogy van?”

Egyhangú volt az élete. Korán kelés. Irány a bevásárlóközpont. A biztonsági őr munkája nem volt épp a legszínesebb. De nem volt benne kockázat. Kihívások, meglepetések nélkül teltek a napok, és időnként érezte, hogy nem jó ez így. Talán meg sem merte fogalmazni, hogy hiányoznak a célok, távlatok, de a zsigerei tudták. Ezért sem működtek tökéletesen. Az emésztése már régen gallyra ment. Négy-öt pirulát is be-szedett reggelente.

Már tizenegy is elmúlt, de egy visszatérő gondolat nem hagyta aludni. Talán mégis el kellene látogatnia arra a helyre. Attól meg szokott nyugodni. Még ha csak üldögél is ott egy órácskát, és ábrándozik. Arról, milyen lenne egy másik életben, ahol újra fával dolgozhatna. Talán otthon, a lomok között megvan még egy-két szobor, amit faragott. Igen, jó lenne elmenni arra a helyre és kiásni azokat a szerszámokat. Gondosan rongyba csavarta őket, hogy ne rozsdásodjanak. A gondolatra szíve szaporábban vert, arca kipirult.

Ugyan, mi értelme lenne? – tört fel az ösztönös tiltakozás. Hogy valaki újra megalázza, újra pocskondiázza alkotásait, mint harminc éve abban az alkotótáborban? Nem éri meg! Így nyugodt, biztonságos az élete. „Mindenem megvan” – gondolta. „Mindened?” – szólalt meg egy oda nem illő hang. Felkapta a fejét, a hang forrását kereste. A hang belülről jött, egész mélyről. Mintha odalent megremegett volna a lélek mélysége, repedések futottak szerteszét, hogy utat engedjenek az izzó magmának, a feltörni vágyó teremtőerőnek. Kivett a hűtőből egy hideg sört. „Nem!” – sziszegte magában. „Nem csinálok magamból újra bohócot! Büszkeségem nekem is van! Nem is volt akkora tehetségem, mint néhányan gondolták. Köztük az öreg mester, a *Gonda Sanyi* bácsi. Egyszerűen tévedtek, és kész!”

Az indulattól már remegett a szája széle. „A rohadt életbe! Senkinek sem tartozom számadással” – csattant fel. Apám csak ivott és vert, anyám se törődött velem. „Ők a hibásak, Uram!” – szaladt ki a száján az önkéntelen imádság. „Én nem tehetek semmiről! Örülök, hogy ennyit sikerült elérnem! Nem züllöttem el, mint a fater. Van normális állásom, egy kis lakás, ahol meghúzhatom magam. Istenem, ami keveset adtál, azzal tudtam gazdálkodni” – sutogta a dühtől és az önsajnálattól remegve.

„Keveset?” – kérdezte az ismeretlen hang, és szemei előtt már peregtek is a képek. Az iskolai barátok, a kedves tornatanár, nagybátyja, aki megszerettette vele a fát, aki szerszámait is neki adta, az a szerelmes lány, akit feleségül vett, és aki annyit szenvedett az önmarcangoló erőszakosságától, a gyönyörű fia (milyen szép gyerek is volt), a családi ház, amelynek az árán megosztottak a válás után. „Ezt nevezted te kevésnek?” – fakadt ki lelke mélyéről az önvád. Ledöbbsent. Már a saját lelke is ellene fordul. „Mit akartok?” – nyögött fel, a kis hálószooba sarkába kucorodva. „Azt akarjátok, hogy elpusztuljak?” „Nem!” – mennydörgött a kíméletlen válasz. „Azt, hogy élj! Hogy add el ezt az odút, és vegyél egy parasztházat! Alkoss! Csináld, amire megteremtettelek! Hívd meg magadhoz gyakran a fiadat! Add át neki a mesterséget! Szerezz barátokat, szerelmet! Élvezd a természetet! Menj el oda, arra a helyre és ásd ki a szerszámokat!”

„Uram” – nyöszörgött – „de hisz éjfél van, oda sem talál-nék, ne gyötörj! Félek! Nem merek változtatni! Nem hiszek már magamban!” „És bennem?” – érkezett a kényelmetlen kérdés. „Nem tudom” – válaszolt zavartan. „Rajtam, már te sem változtathatsz! Ez a hajó elment!” A szőnyegen nyomta el az álmot.

Reggel kialvatlanul, fejfájósan ébredt az ébresztőóra sipákoló hangjára. Odalent, tíz emelettel mélyebben már elindult az élet. Az emberek villamosra, metróra, buszra szálltak. Némelyek lelkesen, kihívásokat keresve, némelyek komoran, piszkos zsákokban talentumokat cipelve, ásóval kezükben.

BAKONDI GÁBOR

Így sóhajt föl az alig tizenkét éves Jó-zsef Attila, és rögtön verssé is kanyarítja kopott kalamásisával füzetkéjébe. Első, nem feledhető verse ez. Mert kapni lenne jó, gazdagnak lenni; ahol bearanyozódnak az elmúlt karácsonyok emlékei a becsomagolt rejtelmekkel, várakozásokkal; meg a kuglófillatú, ajándékhozó születésnapok is.

Valami mindig hiányzik. Valamit jó volna megszerezni, megkapni, elvenni, mert másnak van, és ahogy a reklám mondja: az neked is jár. Ez a vágy mindannyiunkat megkísért, bármi legyen is a tárgya: egy jobb toll, egy színes játék, egy pompás ruha vagy egy csillogó jármű. És ha nem tárgyi dolog, akkor az elismerés, a hírnév, a hatalom...

Hiánnyal élő lények vagyunk, sokszor nem találjuk a helyünket, és talán egész életünk a hiány pótlásáról, betöltéséről szól. Azért dolgozunk, az ad célokat, erőt, energiát. De kielégíthetjük a vágyainkat anyagi, világi dolgok megszerzésével? Beteljesedhetünk ezekkel? Vagy rájövünk arra, hogy földi dolgok megszerzésével sohasem lehetünk megelégedettek? (Péld 30,15b–16)

**Újra gazdagok,
beteljesedettek,
boldogok lehetünk.**

Utolérhető-e a földi boldogság? Minden megszerzett dolog után fog jönni egy újabb vágy.

Valamikor, az emlékezet előtti korban nekünk, embereknek is részünk volt a teljességben. Isten közelségéről tudósítanak a Biblia első lapjai. Édenkertről, az elveszett Paradicsomról. Ott a teljességben nem volt hiány. Nem volt szükség, nem voltak elérhetetlen, meg-megújuló vágyak; betöltöttség, megelégedettség, boldog békesség, tökéletes szépség volt. Legalábbis így képzelhetjük el a Teremtés könyve alapján.

Az Édennel az örök életet veszítettük el; de Isten szeretetével utánunk nyúlt. Ad emlékeztetőket, ízelítőt abból a tökéletes, boldog világból. Vegyük észre ezeket az ajándékokat! Rányilhat szemünk a természet szépségeire, az élővilág csodáira. Az ember alkothat, kutathat, rá találhat addig rejtett dolgokra. Tudást, ismereteket szerezhet, szeretetet, gondoskodást kaphat és adhat, utódokat nemzhet és hozhat világra. Az új mag, a gazdag termés reménye éltetheti. Küzdelmeiben megerősödhet, győzhet; sikereiben új erőt kaphat. Híte, jövőképe lehet, amely túlmutat a látható világon.

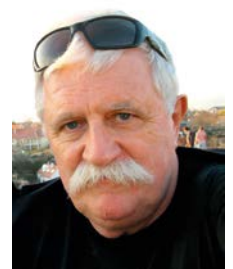
Mennyi, de mennyi diszkrét, szinte észre sem vehető ajándék!

Tarzuszi Pál írta tanítványának, Timóteusnak: „semmit sem hoztunk a világba, nem is vihetünk ki semmit belőle” (1Tim 6,7). Máshol meg: „Mid van, amit nem kaptál?” (1Kor 4,7) Ezen érdemes elgondolkodni, és rájöhettünk arra, hogy mindenünk, amink van: ajándék.

Ha van rá szemünk, szívünk, beláthatjuk, hogy már itt is mennyi gazdagság vesz körül. S ott a nagy ígéret, Krisztus keresztyének és feltámadásának ígérete, hogy visszakaphatjuk az elvesztett örökséget. Újra gazdagok, beteljesedettek, boldogok lehetünk.

Ám aki gazdag, felelős is. Aki ajándékok sokaságát kapja, kell, hogy adni is tudjon. Ezt vessük szívünkbe, és soha ne feledjük! Tanuljunk meg jó szívvel adni!

**SZÁK
KOC SIS
PÁL**

Ajándék az egész világ

Életünk során gyakran kapunk és adunk ajándékokat. Gyermekként inkább kapunk, de aztán egyre gyakrabban adunk is, sokszor kölcsönösen, szimmetrikusan. *Shakespeare* után szabadon mondhanánk úgy is, hogy ajándék az egész világ! Tele van életünk ajándékokkal – meglátjuk-e ezeket, hogy hálát adjunk értük?

Kimeríthetetlen szó az ajándék... Aki nem hiszi, járjon utána! Elég csak a Szentírást elővenni – mindenki megteheti maga. Írásunk kereteit azonban szétfeszítené, ezért megelégszem csupán egy gyors, csoportosított igelajstrommal, amit az Olvasó kikereshet (a digitális Bibliákkal ez igen könnyen megtehető): 1Móz 24,53; 34,12 – 1Móz 32,14.19.21–22; 33,10–11 – 1Móz 43,11.15.25–26 – 2Móz 23,26 – 2Móz 35,22 – 2Móz 35,35 – 4Móz 18,7 – 1Sám 17,25 – Jób 10,12 – Hós 2,21–22 – Mt 2,11 – 3Móz 7,29; 19,24 – 2Móz 23,8; 1Sám 8,3 – 5Móz 33,13–16 – 1Móz 30,20; 2Móz 1,21; Zsolt 127,3 – 1Móz 17,2; 4Móz 25,12 – Ézs 42,1; ApCsel 2,38; 8,15 – Róm 6,23; Ef 2,8 – Róm 12,6–7; 1Kor 12,1–11.28–31.

Ajándékot adni is tudunk, de más, amikor kapunk – főleg, ha nem egy másik embertől, hanem magától Istentől kapjuk. Itt minden szimmetria megtörik, és egyirányúvá, valamint egészen egyedivé válik az ajándékozás. Ráadásul túlmutat a véges földi életen, az örökkévaló mennyei birodalom felé.

Gyermekkoromban az eget fürkésztem – szó szerint, csillagászati távcsö-

vekkel is, vagy éppen előadást tartva a pécsi planetárium vetített égboltja révén, vagy úgy általában a csillagászat elméletének szentelve időmet. Az évek során később inkább a „földbe ragadtam” – figyelmem konkrétan a fizikára irányult. Bár ez nem független a csillagásztól, mégis az anyagi világ titkainak megragadhatóbb részét képezi.

Ajándék volt ez az iskoláskor a természettudományokkal ismerkedve, majd a fizikusképzés éveivel. Ám viszszanévezve még nagyobb ajándék volt egy közbejött válságos időszak is, amikor minden átértékelődött életemben. Összeomlott a régi világom, vele együtt gyermekkori hitem is. **Mérhetetlen ajándék volt mégis, mert ennek romjain Jézus egy sokkal alaposabb hitet épített.** Ez az új élet pedig a földi-fizikai felől nem csak újra az ég felé, hanem immáron egyenesen a menny felé tekintett – ami abban is megnyilvánult, hogy sok tépelődés után a lelkészképzésben kötöttem ki.

Mindeközben megtanultam, hogy a megpróbáltatások, válságok is ajándékok. Beszorított állapotomban Isten erőteljesebben irányított, mint átlagos helyzeteimben. Amikor körülöttem minden összeomlott, akkor sokkal érzékenyebb lettem a mennyei világra. Amikor már nem volt ember, akire támaszkodhattam volna, könnyebben bíztam magam Istenre. Amikor értelmetlenné vált az élet, egyszer csak rátaláltam az Életre, amely által minden értelmet nyert.

Isten ajándékai azonban nem múzeumi tárgyak. Ő nem a múlt és nem holtak Istene, hanem a jövő és az élők Istene (Lk 20,38). Az élők pedig folyton változnak. Életutamon újra és újra válságok jelentek meg, amelyek révén erőteljesen érvényesülhetett Isten pásztroló terelése. A Teremtőben ég és föld, világ és menny összeér – bennem is összekapcsolta a kettőt, amikor ajándékba kaptam a kairost, az isteni alkalmas időt arra, hogy teológia és fizika összekapcsolódjon kutatási témámban. Már rájöttem arra is, hogy nem én dolgozom a disszertáción – hanem Isten dolgozik rajtam a disszertáción által.

Az életemben minden, de minden ajándék volt, semmit sem én értem el vagy szereztem meg, hanem mindent kaptam... Valóban ajándék az egész világ! Hogyan is mondta az apostol? „Krisztussal együtt keresztre vagyok feszítve: többé tehát nem én élek, hanem Krisztus él bennem; azt az életet pedig, amelyet most testben élek, az Isten Fiában való hitben élem, aki szeretett engem, és önmagát adta értem.” (Gal 2,20)

**SZAKÁCS
TAMÁS**

Isten országa ajándék

„Amikor a farizeusok megkérdezték tőle, hogy mikor jön el az Isten országa, így válaszolt nekik: Az Isten országa nem úgy jön el, hogy az ember azt előre kiszámíthatná. Azt sem mondhatják: Íme, itt, vagy íme, ott van! Mert az Isten országa közöttetek van!” (Lk 17,20–21)

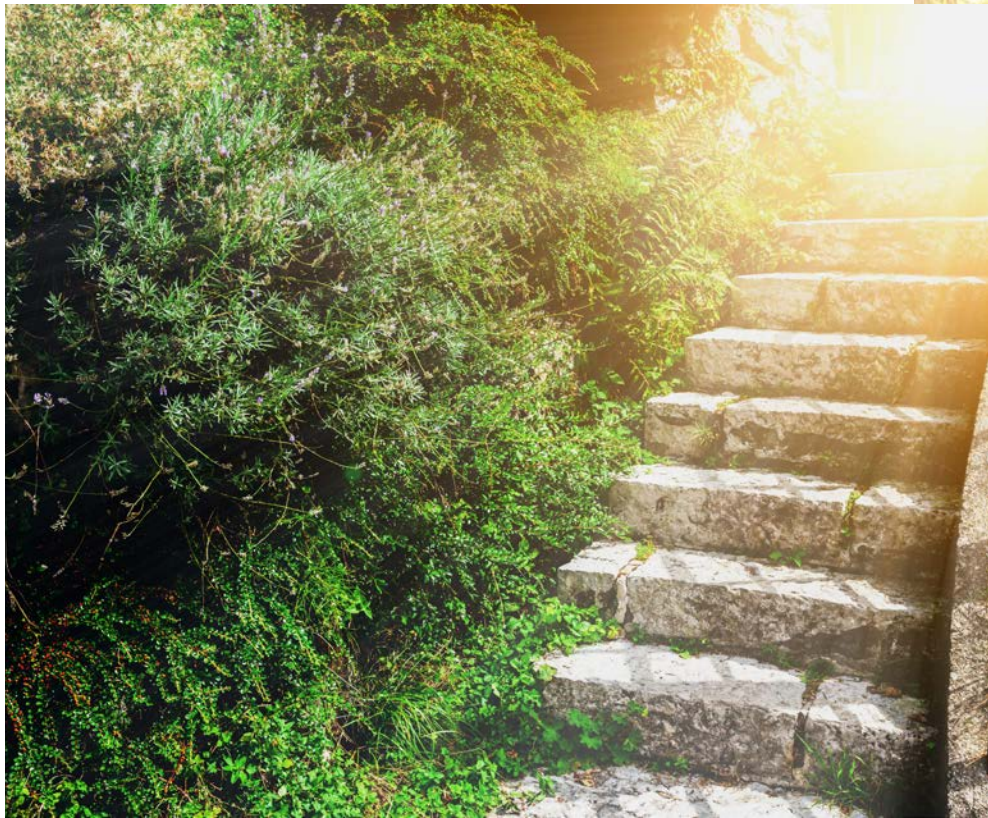
Az idézett igében olyan máshoz nem mérhető ajándékról van szó, amely mindenütt ott van az élet olyan apró csodáiban, amelyeket természetesen tartunk. Ezek közül csak néhányat említek meg.

Nagy forráságban a fa alá kitett apró edénykében fürdőző feketerigó és a különféle színekben pompázó vadvirágokra szálló méhek. Az énekesmadarak csodálatos alkalmi koncertjei a vadgalambok bűgő hangjával keveredve, és a tücskök nyáresti ciripelése. **A rekkenő hőségben észlelt, üdítően ható langyos fuvallat. A szorgos hangyák nyüzsgése és fáradhatatlan munkája.** A pókok csodálatos művészi technikája, amellyel hálójukat egymástól távoli pontok közé kifeszítik, és az így létrejött mesterműveken reggelenként friss harmatcseppek csillognak. Még hosszan sorolhatnám azt a számtalan körülöttünk tapasztalható csodát, amelyekkel Isten naponta megajándékoz bennünket.

„Azután így folytatta: nemzet nemzet ellen, és ország ország ellen támad, mindenféle nagy földrengések, járványok és éhínségek lesznek, rettenetes dolgok történnek, és hatalmas jelek tűnnek fel az égen.” (Lk 21,10–11) Az igében leírtak már napjaink szerves részévé váltak, gondoljunk csak a jelenleg is zajló koronavírus-járványra, amely már eddig is emberek millióinak halálát okozta, és még évekig eltarthat.

A globális felmelegedés miatt a kulancsok és szúnyogok élettere egyre inkább észak felé tolódhat, és sorozatos mutációkkal egy szörnyű betegség, a vérzéses láz kórokozóit terjesztetik. Soha nem látott erősségű viharok tombolnak, szélsőséges hőmérséklet-ingadozásokat élünk át, az évszakoknak nem megfelelő az időjárás, amely az arra érzékenyek százazezreinek életét keseríti meg.

Mindezek az emberiség okatlan, felelőtlen, természetet kizsákmányoló tevékenységének az eredményei. A károk nem egy esetben visszafordítha-

atlanok. Naponta számos állatfaj tűnik el véglegesen. Ha így megy tovább, a természet rendje végleg felborul, és az a világ, amelyet egykor Isten az emberre bízott, ajándékba adott, a kutatások szerint harminc év múlva élhetetlenné válhat.

Ezekben a sorsfordító időkben Isten országa ott van azok között is, akik életük során a külső körülmények ellenére is vállalják Krisztus követését. Egyik történelmi korban sem volt könnyű ennek megfelelni, napjainkban pedig egyre nehezebb. Soha nem látott méreteket ölt a kapzsiság, irigység, hazugság, bűnös életmód. „Ha gyűlöl titeket a világ, tudjátok meg, hogy engem előbb gyűlölt, mint titeket. Ha e világból valók volnátok, a világ szeretné a magáét, de mivel nem e világból valók vagytok, hanem én választottalak ki titeket a világból, azért gyűlöl titeket a világ.” (Jn 15,18–19)

A keresztyén életmód sajnos egyre népszerűtlenebb, különösen a nagy múltú nyugati civilizációban. Nem véletlenül, hiszen alapelvei egyre kevésbé illeszthetők össze a jelenleg egyre in-

kább terjedő liberális életszemlélettel. A hívők számának rohamos csökkenése miatt templomok tucatjait zárják be és alakítják át kulturális vagy egyéb szórakoztató centrumokká.

Ezek a körülmények, valamint az íráskor is arra utalnak, hogy küszöbön áll Jézusunk második eljövetele, amellyel Isten országa már nem részleteiben, hanem a maga teljességében megvalósul. A benne hívők sóvárogva várják ezt a napot, amely nem tudjuk kiszámítani, mikor fog eljönni. Megváltónk erre vonatkozó ígérete olyan ajándék, amely táplálja bennünk a hitet és azt a reményteli várakozást, amely éltet bennünket a legnehezebb időkben is.

DR. KOCH BÉLA
házi orvos

A Szentlélek ajándékai

Az egyéni megszentelődés és a lelki közösség építése mellett a hatékony szolgálat is elképzelhetetlen Isten Lelkének különleges felhatalmazása nélkül. A Biblia Istene a csodák Istene is, így a természeti törvényeket hatályon kívül tudja helyezni, és a velünk született képességeket fel tudja erősíteni – ha szükségesnek látja, és úgy dönt.

Jelek és csodák

Isten sosem tett csodát pusztán a csoda kedvéért. A „csoda” a Szentírásban nem csupán rendkívüli, meglepő vagy szörnyű történés, hanem mindig ismertető- vagy intő „jel”, amely a természetfölötti jelenlétét, hatalmát, üzenetét demonstrálja, akár Istenét, akár a Gonoszét.

Jézus nagyon sok csodás jelet tett, amelyek a küldetését bizonyították, de a csodavárást sosem volt hajlandó kiszolgálni. Ugyanakkor a tanítványait is felhatalmazta arra, hogy jeleket tegyenek.

A karizma fogalma és sokfélesége

A görög kharisz jelentése „kegy” vagy „kegyelem”, a kharizma pedig „kegyesen osztogatott ajándék”. Ilyen maga az üdvösség is, valamint a házasság és a cölibátus, és a szolgálathoz szükséges ajándékok. A sokféle „karizma” mind „a Lélek megnyilvánulása”. Az újszövetségi karizmatisták eltérnek, mert eltérő helyzetben születtek, más-

született képességek és szerzett készségek más, lelki szintre emelése, ami egyesek szolgálatához tűnik szükségesnek; vagy az egész közösség működése, küldetése közben lehet szerepük, és bárki megkaphatja őket.

Tanítás

A tanítás tárgya a teljes Szentírás hirdetése, kifejtése, magyarázása, alkalmazása. Ez azonban a mögötte álló emberfeletti valóság miatt többet követel, mint velünk született és szerzett képességeket, illetve rendkívüli felelőssége miatt elválaszthatatlan a jellemtől.

Prófétálás

A próféta „előadja” azt, amit Istentől látott, hallott, megértett. A prófétálás ihletett tekintélyi közlés, amelynek a forrását csak a tartalma igazolhatja: a Szentírással és a valósággal való összhangja. Istentől jövő, emberekhez szóló építés, bátorítás és vigasztalás, tanítás, esetleg jóvendőlés. Építi a gyülekezetet és meggyőzhet keresőket.

Az ismeret igéje

Magyaros fordítása „tudós szó” vagy „tudós beszéd”. Nem lehet pusztán ismeretben gazdag beszéd, mert ahhoz nincs szükség a természetfelettre, azaz nem lenne a Lélek megnyilvánulása.

A bölcsesség igéje

Magyaros fordítása „bölcs szó” vagy „bölcs beszéd”. A Lélektől kapott bölcs szavak, amelyek nehéz döntéshelyzetekben segíthetnek, illetve előrevisznek Isten megismerésében. A „felülről jövő” bölcsesség könnyen felismerhető.

Bátorítás, vigasztalás

Pártfogás, támogatás, biztatás, vigasztalás: ezt teszi az ember mással, amikor az maga mellé hívja érzelmi, erkölcsi, jogi támogatásul. A Szentlélek mint „másik” pártfogó vagy ügyvéd, illetve biztató vagy vigasztaló is az, akit az ember maga mellé hívhat támogatásul.

Vezetés

Lényege a gyülekezet vagy egy szolgálat irányítása, tehát a felelős vezetők (pásztor, presbiter, püspök) számára fontos karizma.

Segítés

Gyakorlati segítségnyújtás a közösség működéséhez. A gyülekezeti szolga (diakónus) számára lehet alapvető karizma.

Adakozás

Az egész közösség vagy egyes szolgálatok, egyes rászorulóknak anyagi támogatása, jótékonykodás.

***Nem a csoda az evangélium,
hanem az evangélium a csoda.***

ra reagálva fogalmazták meg őket, de egymást jól kiegészítik.

Az egyes karizmák

Az egyes ajándékok vagy a természetfeletti megnyilvánulásai, vagy a velünk

A próféták tudnak uralkodni önmagukon, nincsenek extázisban.

Az üzenetnek összhangban kell lennie a normatív hittel, a közösségnek a hallottakat ez alapján meg kell ítélnie.

Könyörület

Irgalommal való segítő odafordulás a rászorulókhöz.

Hit

Rendkívüli helyzetben kapott különleges bizonyosság, istenbizalom, ami olyankor adatik egyénnek vagy közösségnek, ha a meglevő helyzet-, isten-, biblia- és emberismeret nem elegendő a döntéshez.

Csodatevő erők

Magyaros fordítása: „nagy hatású erő-megnyilvánulások”.

Gyógyítások, gyógyulások

Elsősorban, de nem kizárólag testi betegségek gyógyulására vonatkozik, az evangéliumokban többnyire parancs, érintés vagy démonűzés által. A gyógyulás mint csodás jel túlmutat önmagán: Isten eljövendő királyságára, az erről szóló tanításra.

Mivel karizmáról van szó, sosem az ember az, aki gyógyít, hanem maga Isten. Ha bármikor elővehető „képesség” lenne, mint például a tanítás, akkor ki lehetne üríteni a kórházakat.

Lelkek megkülönböztetése

Az egyes tanítások vagy jelenségek mögött álló – isteni, démoni, emberi – forrás, szellemiség azonosításának képessége.

Nyelvek, és azok magyarázata

Tartalma szerint „beszélni Isten nagy dolgairól”, vagy „szépen hálát adni” Istennek, tehát az ima sajátos formája. **Magasztalás és hálaadás bármely más emberi nyelven, mint héberül.** Különlegessége abban áll, hogy míg az arámi vagy más anyanyelvű zsidók számára a héber liturgikus nyelvvé vált, pünkösdkor a galileai származású zsidó apostolok „különböző nyelveken” magasztalták a zsidók Istenét.

A korinthusi friss hívők a nyelvek ajándékát más karizmák rovására túlértékelték, illetve nem megfelelően használták. Például amikor mindenki nyelveken imádkozott az istentiszteleten, a kívülállók azt hitték, hogy „örjöngenek”. Ezért az összejevetelen legfeljebb hárman imádkozhatnak így, ők is csak egymás után, ha volt magyarázat is. A nyelveken imádkozónak kérnie kell Istentől a magyarázatot, ha nem adatik sem neki, sem másnak, akkor magában, Istenhez imádkozzon, így építheti önmagát.

Ez nem azt jelenti, hogy az ima értelmetlen hangsor, blabla, hanem hogy fordításra szorul. A magyarázat

hiánya magánima esetében nem akadályozza a lelki épülést, de az összejevetelen közösségromboló hatású.

A Lélek, a karizmák és mi

Minden karizma mögött ugyanaz a Szentlélek Isten áll, nem sokféle szellemi erő. A Lélek a karizmákat **a saját akarata szerint osztogatja, nem az emberek kívánsága szerint.** Ezért Istennek nem szabad megmondani, hogy mit „kell tennie”, mert a rajongó elvárások emberi eredetű hamis karizmák megjelenéséhez vezetnek.

Másfelől, Istennek nem szabad megmondani, hogy mit „nem tehet”, mert a karizmák tiltása kiolthatja a Lélek munkájának tűzét, legalábbis részben, egy időre.

Jellemző módon a látványos jel-ajándékokért szokás rajongani (nyelvek, gyógyítás), és nem a munkával, tanulással járó szolgálati ajándékokért (tanítás, vezetés, könyörület). Ehhez nincs jogunk, de okunk sincs rá. A karizma a Szentlélek ajándéka. Ha Isten úgy dönt, hogy velünk együtt munkálkodik, minket felhasznál, ehhez saját erőnkön és képességeinken túlvisz, és közvetlen közelről nézhetjük, mikre képes, akkor ez olyan kiváltság, kegyelem, amivel nem lehet dicsekedni (mintha kiérdemeltük volna), és nem lehet mástól számonkérni (mintha a másik tehetne érte valamit azon kívül, hogy elfogadja, ha megadatik neki).

Végül, a karizma a Szentlélek ajándéka. Az ajándékot pedig mi is szeretettel gigondoljuk, becsomagoljuk, a megfelelő pillanatban átadjuk, reméljük, hogy rendeltetés szerint használja, és a javára válik annak, akit szeretünk.

A karizmák valódi haszna és helyes használata

A karizmák hasznosak lehetnek, de nem jelentenek megoldást az evangelizálás vagy a tanítványosság terén, és mint mindent, ezeket is lehet rosszul használni. Nem a csoda az evangélium, hanem az evangélium a csoda, amit más csodák megerősíthetnek – ha Isten szerint éppen erre van szükség.

A jelekkel az a probléma, hogy amit igazolniuk kell – a bűnök bocsánatának jó hírért –, az nem népszerű, de a jelek önmagukban azok.

A karizmák a közösség építését szolgálják, nem magánélvezetre, hanem közhaszonra adatnak, és csak a helyes motivációval és a bibliai előírásokat betartva lehet és szabad gyümölcsözően alkalmazni ezeket.

A karizmák használatát – az esetleges visszaélések ellenére – nem szabad tiltani: mindent meg kell, és az Írások alapján meg is lehet vizsgálni.

A jelek, csodák, karizmák megítélése

Csak mert valaki Krisztust az Urának nevezi és szolgálata közben látszólag csoda történik, még nem feltétlenül Isten akaratát teszi, és az sem biztos, hogy bármi köze van Krisztushoz. Jézus szerint sokan lesznek, akik majd előtte állva nem Isten kegyelmére hivatkozva kérnek bebocsátást a Királyságba, hanem arra fognak hivatkozni, hogy ők mit tettek Jézus nevében. Jézus nem rossz útra tért bárányoknak tartja őket, hanem gonosztevőknek, akiket sosem ismert.

Szükségünk van tehát szempontokra a Léleknek tulajdonított jelenségek megítéléséhez, különben pusztán a látottak, hallottak alapján előfordulhat, hogy olyanokra hallgatunk, illetve olyanokat támogatunk, akiknek semmi közük Jézushoz.

Az Újszövetség lezárulása után az egyház történelme során az ilyen jelek időnként eltűntek, majd egyének vagy mozgalmak révén ismét előkerültek, és mindig volt, van és lesz közöttük valódi és hamis egyaránt. Szinte minden karizmával kapcsolatban kialakultak félreértések és szélsőségek, de főleg a munkával nem járó jelajándékok körül.

Nem az a kérdés, hogy Isten ma is képes-e ilyesmire, hanem hogy megígérte-e, hogy ilyesmit bárki bármikor várhat tőle. A Szentírásban azt látjuk, hogy **Isten nem mindig tett csodát, csak ha szükségesnek látta, és sosem akart megfelelni emberi elvárásnak.** A bibliai csodák többségének üdvtörténeti jelentősége volt, ezért is voltak olyan drámai és egyszeri jelenségek. Isten akkor is váratlanul, kiszámíthatatlanul cselekedett, és ma is.

Pál nem azt állítja, hogy a saját kora és az Úr majdani eljövele közötti időszakban nem lesz nyelveken szólas, prófécia és ismeret, hanem hogy ezek mind ideiglenesek, csak az Úr meglátásáig van rájuk szükség.

DR. SZALAI
ANDRÁS
apologia.hu

Amiket egymásnak adhatunk – öt ajándékötlet a Bibliából

Vannak embertársaink, akiknek úgy tűnik, természetes, velük született képességük az ajándékozás, és olyan menyiségű briliáns ajándékötletük van, hogy akkor se jönnének zavarba, ha akár naponta lennének vendégségbe hivatalosak. Ha ez a ritka tehetség jó ízléssel és emberismerettel is párosul, az hatalmas boldogságforrást jelent szeretteiknek és ismerőseiknek, különösen azoknak, akiknek az ajándékozás a szeretetnyelvük. Az ilyen emberek titka talán pontosan az, hogy ők nem kifejezetten ajándékozni, hanem csupán örömet okozni szeretnének.

Ez a cikk azonban nem azoknak szól elsősorban, akik már ráleltek az ajándékozás örömére, hanem a többieknek, a többségnek, akik számára kisebb-nagyobb gondot, esetleg kifejezetten kellemetlenséget jelent az ajándékozás vagy akár a hétköznapi örömszerzés.

Lássunk hát öt olyan ajándékötletet a Bibliából, amelyek nem kerülnek elviselhetetlenül sok pénzbe vagy energiába, mégis örömet csalogathatunk vele embertársaink arcára.

Figyelem

A Szentírás elbeszéléseinek egyik jellemzője, hogy a történetek és párbeszéddek résztvevőit nagyon fókuszáltan mutatja be. Jóllehet helyenként fellebben a fátyol a korabeli élet nyüzsgéséről is, például a templomkereti zsidvásár történetében vagy Pál apostol missziói útjának állomásain; a legtöbb történetben azonban mintha nem lenne jelen a környező világ, és csak a beszélgetés két-három résztvevője létezne. Ilyenek már az ószövetségi történetek is (például Saul és Sámuel beszélgetése Sámuel első könyve 9. fejezetében), de ilyenek Jézus párbeszédei is, például Nikodémussal (János evangéliuma 3. fejezet) vagy a samáriai asszonnyal (János evangéliuma 4. fejezet). És nem csak az evangélista, de maga **Jézus is teljességgel arra az emberre fókuszál, akivel éppen beszélget** – ott van, vele van, jelen van. Manapság ezt a képességet már külön tréningeken fejleszt(et)jük aktív figyelem néven, miközben ellenkezőjét, a figyelemzavart már csak extrém formájában tudatosítjuk. Pedig valójában az egymásra figyelés képességének hiánya már-már népbetegség.

A modern kultúrában a rövid, felületes *small talk* lett a divat, olyannyira, hogy Németországban az emberek könyvekből tanulják a művészetét (ld. például *Gerard Shaw Mondj egy okosat! Hogyan lehetsz introvertált emberként a small talk művészetének mestere* című könyvét). A mély, tartalmas beszélgetéseket manapság nem tanítják, nem kultiválják. Pedig a pszichológiai kutatások szerint a hosszú és mély beszélgetések jelentősen hozzájárulnak boldogságunkhoz és jóllétünkhöz (Sun – Harris – Vazire, 2019).

Elismerés

Egy 2016-os amerikai kutatásban három csoportra osztottak levertség és depresszió miatt tanácsadásért folyamodó háromszáz embert. Minden résztvevő ugyanolyan tanácsadáson vett részt, azonban egy részüket arra kérték, hogy írjon köszönetmondó levelet egy ismerősének minden foglalkozás után; egy másik részüket pedig arra, hogy fogalmazzák meg egy-egy levélben a legmélyebb gondolataikat és negatív élményeiket. Végül a harmadik csoportnak nem kellett semmilyen levelet írni.

A kutatók azt találták, hogy a köszönetmondó leveleket író csoport mentális egészsége három hónap alatt kiemelkedően sokat javult, szemben a két kontrollcsoportéval. Ráadásul a kísérlet végén a hálalevelet írókon elvégzett fMRI-szkennelés azt mutatta, hogy az agyuk prefrontális kérgé, amely többek között a társas kapcsolatokban való kiegyensúlyozott viselkedésért, a morális cselekvésért és a problémamegoldó gondolkodásért felel, kiemelkedő aktivitást mutatott. Ebből a kutatók azt a hipotézist fogalmazták meg, hogy más emberek elismerése a mentális egészségünknek hosszabb távon is jót tesz (Wong, 2015).

A háládó levél az Újszövetség egyik legerősebb műfajai közé tartozik, a háládást természetesen Istennek címezve, azonban nem fukarkodva az embereknek való dicsérrettel sem (pl. 1Kor 1,4–7). Figyeljünk fel azonban arra, hogy Pál nem a gyülekezeti tagok intellektuális vagy fizikai teljesítményét, esetleg üzleti sikereit dicséri, hanem lelki, erkölcsi, hitbéli tartását, magatartását – olyan humán kvalitásokat, amelyekre mindannyian képesek vagyunk és amelyek mindannyiunkban megvannak. **Sokszor nem könnyű ezeket megfogalmazni, szavakba önteni a másik ember felé.** Eleinte nehéz hozzá megtalálni a megfelelő alkalmat, és el is szoktunk az ilyen jellegű elismerésektől – azonban érdemes elkezdni, mert nemcsak a másik embernek, hanem magunknak is jót teszünk vele.

Hit

„A hit tehát hallásból van, a hallás pedig Krisztus beszéde által”, mondja Pál a Római levélben (10,17), és el is érkeztünk az egyik legszebb, de legnehezebben adható ajándékhoz. A legtöbbünk alighanem szívesen meghagyná ezt az örömet személyesen Istennek vagy másoknak, és adna inkább valami mást. **Pedig mindenki, aki hisz, más embereken keresztül jutott hitre.**

Egy közelmúltban megjelent könyv (*Jonathan Merritt: Learning to Speak God from Scratch*, 2018) szerzője szerint az amerikaiak többek között azért

kerülik a vallásos témákat, mivel félnek attól, hogy ezek a témák vitákhoz, feszültségekhez vezetnek (28%), úgy érzik, hogy nem tudnak eleget vallásos és spirituális témákról (17%), illetve szégyellik, hogy a környezetük vallásosnak tekintené őket (7%) vagy nem tudják, hogyan beszéljenek úgy a hitükről anélkül, hogy a környezetük furának tartaná őket (6%). Az ezzel kapcsolatos vonakodásunk egyfelől teljesen érthető, hiszen a modern szekuláris kultúra, amelyben felnövünk, javarészt a vallásossággal szemben határozza meg önmagát; ugyanakkor éppen ez teszi értékesé az, ha le tudjuk gyúrni a félelmeinket és megtanulunk a hitünkről beszélni. Mi is megkaptuk a hit ajándékát – engedjük, hogy mások is részesedjenek belőle!

Segítség

Az embertársainknak való segítségnyújtás túlzás nélkül az emberi társadalom egyik alapja – nem véletlenül nevezik az önzetlen, segítő viselkedést *proszociális* magatartásnak a pszichológiában. Kutatások hosszas sora bizonyítja, hogy a segítségnyújtás nem csupán tanult vagy logikailag helyes viselkedés, hanem biológiai késztetésünk is – a segítő programokban (segítőként) való részvétel jelentősen csökkenti a hétköznapi stresszt (Raposa, 2016; Hui és társai, 2020) és segít átlendülni életünk nehéz szakaszain, elkerülni a magányt és depressziót (APA, 2019).

Ennek ellenére korunkban mintha divatos lenne nem segíteni, és a segítség alól mindenféle kibúvókat keresni. A szociálpszichológiában *bystander effektnek* (járókelő-effektusnak) nevezik azt a magatartást, hogy hajlamosak vagyunk kevésbé segíteni embertársainknak, ha mások is jelen vannak. Az, hogy mások is segíthetnének, egyből fellelegzést jelenthet a segítség fáradalmai alól még akkor is, ha egyébként csak egy apró figyelmességre lenne szükség. Hasonló mentsvárunk a segítség fáradalmai alól a felelősség átruházása, annak tudatában, hogy a hajléktalan, alkoholista, esetleg „csak” éhező ember saját maga tehet a nyomorúságáról, vagy ha ő nem, akkor a szülei, de semmi esetre sem mi.

Miközben kifogásainknak természetesen akár száz százalékos igazságtartalma is lehet, ne feledjük azt, hogy az önzetlen segítségnyújtás továbbra is az emberi közösségek alapja, illetve hogy magunknak is jót teszünk azzal, ha másoknak segítünk. Jézus igen egyszerűen vágja félbe a kifogásainkat a hegyi beszédben: „Aki kér tőled, annak adj, és ne fordulj el a kölcsönt kérőtől!” (Mt 5,42) Van-e szebb ajándék az életben, mint egy nem várt, ki sem érdemelt segítség akár ismerőstől, akár egy teljesen ismeretlentől?

MAROSSY ATTILA

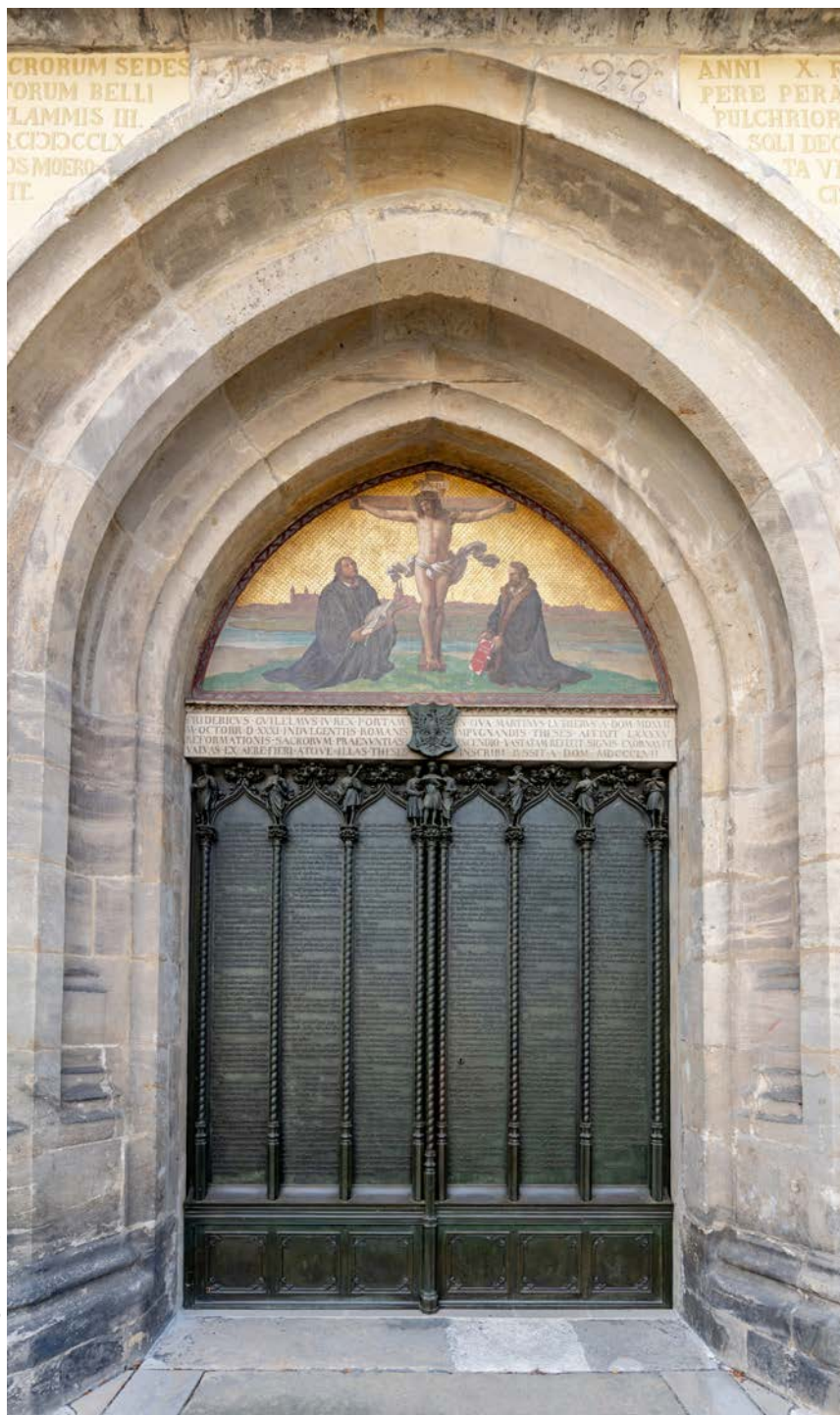
Megbocsátás

Ajándékot leginkább annak szeretünk adni, akit szeretünk; a harag, sértődöttség pedig még a leglelkesebb ajándékozonak is kedvét szegi. Jézus azonban – bármilyen furcsán is hangzik –, egészen komolyan gondolta, hogy „Nektek pedig, akik hallgattok engem, ezt mondom: szeressétek ellenségeiteket, tegyetek jót azokkal, akik gyűlölnék titeket; áldjátok azokat, akik átkoznak, és imádkozzatok azokért, akik bántalmaznak titeket!” (Lk 6,27–28).

Mindannyian követünk el hibákat embertársainkkal szemben: van, aki többet, és van, aki kevesebbet. Sokszor a sértődés csak félreértésből vagy más nézőpontból származik, sokszor pedig teljesen jogosan történik – miközben a hibázó félnek is meglehet a maga nyomorúsága, belső frusztrációja. Egy (ki nem érdemelt) **megbocsátó szó igazi ajándék, és sok esetben sorsfordító lehet, a megbocsátó fél számára is...**

Egy észak-írországi kutatás azt mutatta, hogy egy, a polgárháborús veszteségek feldolgozását célzó „megbocsátó tréning” után a résztvevők körében negyven százalékkal csökkentek a depressziós tünetek (Luskin, 1988). Más vizsgálatok szerint a haragtartás növeli a szív- és érrendszeri betegségek kockázatát és gyengíti az immunrendszert, míg a megbocsátás számos egészségügyi mutatóra van nagyon jó hatással, többek között csökkenti a szívinfarktus és a magas vérnyomás kockázatát, illetve a koleszterinszintet (Swartz, 2016). Azaz a megbocsátás összességében jobb életminőséghez vezet mindkét fél számára – teljesen ingyen. Élünk a lehetőséggel!

Mindent megadtál te nékem

Szép evangélikus korálunk soraival kell kezdenünk: „Amim csak van, mindenem / Tetőled van, Istenem, / Atyai kedvedből. / Te adtad testem, lelkem / És minden tehetségem / Nagy, végtelen kegyelmedből.” (Evangélikus énekeskönyv, 445/1.) Bizony, minden, amink van, és amik vagyunk, az Úr jóságát és szeretetét hirdeti. Pál is ebben az értelemben mondja: „Isten kegyelméből vagyok, ami vagyok...” (1Kor 15,10)

Néhány évvel ezelőtt az akkor már hetvenedik életévében járó helyi római katolikus paptestvérem tartott áhítatot nyári gyermektáborunkban. Megrendítő erővel hatott a tanúságtétele. Egyebek mellett ezt mondta: „Tudjátok, én minden reggel hálát adok Istennek, hogy felébredhetek...” Hiszem, hogy nem csak előrehaladott korban, hanem a fiatalabb generációknak sem árt mindezt a szívükbe vésnüök, hiszen **semmi nem természetes és magától értetődő ebben az életben, hanem minden ajándék.** Erre emlékeztet minket Jeremiás próféta is: „Szeret az Úr, azért nincs még végünk, mert nem fogyott el irgalma...” (JSir 3,22) Sokan mégis azt gondolják, hogy nekik minden jár. A „van” a természetes, s ha épp hiányzik valami, hamar jön a panasz és a lázadás. A hála szava pedig elhalkul vagy elmarad.

Mi tartunk inkább Lutherrel, aki így vallott egykor: „Hiszem, hogy Isten teremtet engem minden teremtménnyel együtt. Ő adta testemet, lelkemet, szememet, fülemet és minden tagomat, értelmemet és minden érzékemet, és ezeket most is fenntartja. Ezért ad nekem ruhát és lábbelit, ételt és italt, házat és gazdaságot, feleséget és gyermeket, szántóföldet, barmot és mindenféle jót. Testemet és életemet naponként mindennel bőven ellátja és táplálja. Megoltalmaz minden veszedelem ellen. Megvéd és megőriz minden gonosztól. És mindezt csupán atyai, isteni jóvoltából és irgalmasságából cselekszi, és én arra sem érdemes, sem méltó nem vagyok. Mindezt én neki hálával és dicsérrettel,

szolgálattal és engedelmisséggel tartozom. Ez így igaz!" *Gerhardt Pál* énekének sorai is erről szólnak: „Hiszem s tudom, mert immár / Sokszor tapasztalám, / Hogy az Isten énnékem / Kegyelemes jó Atyám.”

Isten sokféleképpen megmutatta irgalmát és szeretetét, de legdöntőbben akkor, amikor megszülött Fiát adta értünk. **Jézus a legnagyobb ajándék a bűnös ember számára.** Általa Isten nemcsak a földi életünkről, hanem az örök életünkről is gondoskodott. A mennyei Atya végtelen emberszeretete őbenne táruult fel mindannyiunk számára. A mi igazi kincsünk, ahogyan Luther már a 95 tételében is meghirdette, Isten kegyelmének szent és örök evangéliuma. Ennek örömében így mutatkoztak be Pál és társai a reájuk bízott testvéreknek: „mint szomorkodók, de mindig örvendezők, mint szegények, de sokakat gazdagítók, mint akiknek nincsen semmijük és akiké mégis minden” (2Kor 6,10). Sokszor hallok mostanság is ezt a „minden”-t. Sokan mondogatják: „mindent szeretnék megadni az enyéimnek.” De mire gondolnak? Általában csak evilági dolgokra, amelyekről Luther így énekel: „Veszhet – vihetik / Veszendő kincseik...” (Evangélikus énekeskönyv, 256/4.)

Jézus így biztatta a földiekért aggodalmaskodó tanítványait: „Keresetek először Isten országát és az ő igazságát, és mindezek ráadásaként megadatok majd nektek” (Mt 6,33). Nem arról van tehát szó, hogy Isten ne törődne szükségünkkel. Ő nem érzéketlen. Azonban szeretné, ha azt is meglátnánk, hogy az élet több annál, mint ami épp a szemünk elé tárul belőle. Túlmutat az értelmünkkel felfogható világ keretein és határain. És mi erre a többre és szebbre kaptunk elhívást. A ma embere keresni akar az életben, lehetőleg jól, ahelyett, hogy magát az Életet keresné. Akit pedig túlságosan lekötnek az evilági dolgok, nem fogja meglátni az örökkévalót. *Kosztolányi* sorai igazak lettek ránk is: „Itthon vagyok itt e világban, / S már nem vagyok otthon az égben.” (*Boldog, szomorú dal*)

Pedig nincs senki széles e világon, aki mindent meg tudna adni. Nem úgy az Isten, akiről Pál apostol így tesz bizonyosságot: „**Aki tulajdon Fiát nem kímélte, hanem mindnyájunkért odaadta, hogyan ne ajándékozna nekünk vele együtt mindent?**” (Róm 8,32) Mi ez a minden? A bűnbocsánat és az élet: az új és örök élet. A tékozló fiú példázatának egyik legmegdöbbentőbb, egyúttal legfelemelőbb mondata, amikor háborgó nagyfiához így szól az apa: „mindenem a tied” (Lk 15,31). Ilyen a mi Istenünk. Aki pedig kételkedne ebben, tekintsen bátran a keresztre, és hálátelt szívvel énekeljen: „Mindent megadtál te nekem, / Halálod lett üdvösségem.” (Evangélikus énekeskönyv, 197/3.)

A gazdagon megajándékozott Luther számunkra is hatalmas ajándék. Néha fel sem fogjuk, hogy milyen nagy. Tanítása olyan páratlan kincs, amelyért nem lehetünk eléggé hálásak az egyház Urának. Számunkra, evangélikus keresztyének számára ennek megőrzése és átadása kiemelt és fontos küldetés. Nem azért, hogy Luthert, mint egy „evangélikus szentet”, mások fölé emeljük. Az sem volna helyes, ha valamiféle személyi kultusz övezné emlékét, maga tiltakozna ellene a legjobban. Sokkal inkább azért, mivel szavai, gondolatai hordozzák az egyetlen, örök igazságot, amelyre minden korban szükség van. Teológiai öröksége ma is arra hív minket, hogy vegyük nagyon komolyan Isten istenségét, és tartsuk igen nagy becsben a krisztusi megváltás erejét. Soha nem feledve, hogy mi is gazdagon megajándékozott emberek vagyunk – Jézus által, aki azért jött közénk a földre, hogy mi újra otthonra leljünk az égben.

WELTLER
GÁBOR

Könyvajánló

Johannes Reimer:

A Lélek kegyelmi ajándékai a gyülekezet életében

MBE – Aliansz – Páter Kiadó, 2014

Manapság megosztó téma a lelki ajándékok kérdése. Az ajándékok működésének tagadásától a szélsőséges megnyilvánulásokig mindennel találkozhatunk. A jelenlegi homályba reflektorfényként világít bele Johannes Reimer könyve, melynek ott van a helye minden magyar keresztyén polcán, és minden gyülekezetben, gyülekezeti házi csoportban érdemes tanulmányozni.

A könyv megrendelhető a kiadónál:
paterkiado@gmail.com

Próbatétel ajándékba

Idén negyven éve annak, hogy a gyenesdiási evangélikus ifjúsági konferencián elhívást kaptam Istentől. Nem tudtam, hogy pontosan milyen feladatot szán nekem. A hétköznapi életben tegyek tanúságot a keresztyén értékek mellett, vagy legyek a munkatársam, végezzek a környezetemben missziói munkát?

Érettségi előtt álltam. Irodalomból indultam az Országos Középiskolai Tanulmányi Versenyen. A bibliai történet és a *Babits* által írt *Jónás könyve* összehasonlításából írhattam rá dolgozatot. Sokat gondolkodtam rajta, miért ellenkezik annyira Jónás, miért nem fogadja el a küldetést?

Nem sokkal ezután eljött az ideje, hogy továbbtanulási szándékunkról nyilatkozzunk. Korábban középiskolai tanári pályára készültem, magyar–történelem szakra. Isten azonban értésemre adta, hogy azt szeretné, ha az Evangélikus Teológiai Akadémiára jelentkeznék. Szomjaztam az Istentől szóló tudásra, vágytam a keresztyén közösségre, de nem éreztem magam elég erősnek a lelkesítő szolgálatra.

Visszaidéztam lelkes nagyapám rendíthetetlen alakját – ki vagyok én hozzá képest? Kérleltem Istent, hogy keressen helyettem valaki mást. Hát nem látja, hogy ez nem nekem való? Jónás szavai csengtek a fülemben: „Nincs mód nem menni, ahova te küldtél.”

Édesapám, aki abban az időben egyedül nevelt engem, és a nagynéném, aki egyedülállóként segített bennünket, nagyon büszkék voltak arra, hogy családuknak az 1700-as évek óta minden generációban volt lelkes tagja. Elképzeltem, milyen örömet szerezek majd nekik, ha karácsonyi ajándékként bejelentem, hogy folytatni kívánom a sort.

Szenteste ünneplőbe öltöztetett szívvel jelenttem be a szándékomat. Elő-

ször döbönt csend lett. Aztán kérdések következtek arról, miből gondolom, hogy tényleg Isten szól hozzám? Mi lesz a magyar–történelem szakkal? Nem lehetne először azt elvégezni, majd utána a teológiát, mert a teológia után már nem fognak felvenni a bölcsészkarra? Hivatkoztam Jónásra: értem az aggodalmukat, de nem szállhatok fel másik hajóra. Isten Ninivébe hív, nem Tarsisba.

Háromgyermekes anyaként már el tudom képzelni, mit érez egy szülő, ha azt látja, hogy a gyermeke kiszolgáltatottá válik. Nem először hallottam, hogyan kellett nagyapámnak két alkalommal is vállalnia a kockázatot, majd viselni a következményeket, mert a lelkiismerete nem engedte, hogy először egy fasisztabarát, majd később egy a kommunista rendszert kiszolgáló „békepap” püspökjelölte szavazzon. Először csak áthelyezték, másodjára kényszernyugdíjazták. Rengeteg nélkülözésben volt részük.

Úgy tűnt, két lehetőségem van. Nőként legyek lelkesítő munkatárs, akinek nincs másik szakmája, és ha meg akarja őrizni a tiszta lelkiismeretét, akkor elveszítheti a munkáját, vagy Jónás, aki a cethal gyomrára kerül. Mit tenne most a nagyapám?

Az elsőt választottam, bár otthon ultimátumot kaptam: először bölcsészkar, utána mehetek a teológiára. Ha nem fogadom el, mehetek, ahová akarok.

Gyülekezetünk lelkesítője örült és biztatott, büszke volt rám. Az ifjúsági alkalmakon gratuláltak, amiért ilyen bátor döntést hoztam. A gimnáziumban egyes tanárok félrehívtak és óvatosságra intettek. Mások úgy tettek, mintha nem hallottak volna róla. Az irodalom tanárnő pánikba esett, nehogy felelősségre vonják, amiért megengedte, hogy a Jónás könyvből írjak dolgozatot.

Abban az időben nehéz volt az egyetemre bejutni, a teológiára csaknem mindenkit felvettek. Megkönnyebbültem, hogy legalább nem kell majd olyan sokat készülnöm, a Bibliát úgyis gyakran forgatom, de ez az érzés nem esett jól. A helyes út, a keskeny út mindig nehezebb. Lehet, hogy bejutni könnyebb, de úgy elvégezni, hogy nincs mögöttem a család, biztosan nehez lesz – vigasztaltam magam.

A jelentkezés előtti legutolsó pillanatban Isten ismét szólt hozzám: „Próbára tettelek. Láttam, hogy mennyi mindent kész voltál feladni értem, engedelmesen követsz, bizhatok benned. Most menj a bölcsészkarra, azután pedig a teológiára. Nem a családod aggodalmai miatt akarom így. Sokat kell tanulnod. Megnyugodhatsz, nem lesz könnyű az út”.

A próbatételeknek korántsem volt vége. Nem volt könnyű szembeszállni apámmal, elviselni, hogy csalódik bennem és bolondnak néz egyik-másik tanárom. De még nehezebb volt ezek után végighallgatni a keresztyén ismerőseim bibliai idézeteit, például: „Aki az eke szarvára teszi a kezét, és hátratekint, nem alkalmas az Isten országára” (Lk 9,62). Senki nem hitte el, hogy nem gyávaságból változtattam meg a sorrendet. Szörnyű volt hallani, hogy vigasztalnak, megértik, hogy kompromisszumot kötöttem.

Bár teljes bizonyossággal tudtam, hogy jó úton járok, mégis újabb próbatétel következett. Abban az évben nem vettek föl a bölcsészkarra. Előttem volt öt év egyetem, ugyanannyi teológia, és még csak el sem kezdhettem.

Utolsó éves voltam a bölcsészkaron, amikor meghallottam, hogy levelező hittanári szak indul a teológián. Azonnal tudtam, hogy Isten ezt az utat készítette nekem. Ez nekem való, ezt tényleg rám szabták, csak eddig nem volt lehetőség ilyen tanulni. Az évek nem vettek el. Ötödévből volt ott az ideje, hogy párhuzamosan a teológiát is elkezdjem. Pályakezdként pedig a fásori evangélikus gimnáziumban taníthattam magyart és történelmet.

Korábban nem is gondoltuk, hogy mennyi új lehetőség lesz az egyházi szolgálatra, és az iskolákban főállású hittanárok lesznek, mint amilyen most én is vagyok. Most már tudom, milyen feladatot szánt nekem akkor Isten. De azóta is fel vagyok rá készülve, hogy bármikor „meggondolhatja magát”.

Miért gondoljuk mi, emberek, hogy csak olyan dolgok történhetnek velünk, amelyeket el tudunk képzelni?

ANDAHÁZY EMESE

Könyvajánló

**Charles Dickens – L. M. Montgomery – Louisa May Alcott – Philip Van Doren Stern:
A legnagyobb ajándék – és más klasszikus karácsonyi történetek**
Harmat Kiadó, 2020

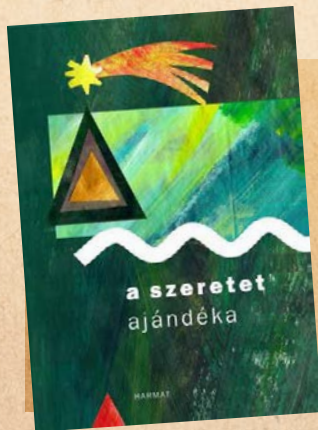
A *legnagyobb ajándék* című válogatás nyolc, már klasszikusnak számító történetet tartalmaz népszerű írók tollából. Igazi időutazásra invitálnak a szerzők, az ókori világtól kezdve egészen a 20. századi amerikai kisvárosok miliójéig kalauzolja az olvasókat. Az itt megjelenő írások közös vonása, hogy bár eltérő korokban és helyszíneken játszódik, az év egyik legcsodálatosabb időszakáról, a karácsony állandó varázsáról és örök értékeiről mesélnek.

**Max Lucado:
Különleges ajándék**

KIA – Keresztényen
Ismeretterjesztő Alapítvány,
2008

Egy reggel a famanók arra ébredtek, hogy mindannyian ajándékot kaptak Mesterüktől. Az ajándék tökéletes volt, mindenki azt kapta, amit szeretett. Míg felismerik, mit is jelentenek az ajándékok, megtanulják a fafaragómestertől, hogyan segíthetnek egy bajba jutott famanó családon. A történet arra tanít, hogyan használjuk mi is az Istentől kapott ajándékainkat az ő szolgálatára.

A szeretet ajándéka
Harmat Kiadó, 2016

Igényes kiállítású karácsonyi ajándékkönyvecske. Az ünnepi hangulatot varázsló illusztrációk között olvasható versek és mondások a szeretet mibenlétét fejtegetik, boncolgatják. Igyekeznek megragadni a kapcsolatok utáni vágy és a szeretni tudás lényegét. Hiszen a szeretet művészet, és karácsony a tökéletes, isteni szeretet megjelenésének ünnepe.

A könyvek megvásárolhatók, megrendelhetők a kiadónál:
harmat.hu, kiakonyvek.hu

Imádkozzunk!

„A valódi ima az Ajándékozót keresi, és nem az ajándékot. A valódi ima nem rólunk szól. Elhallgattatjuk saját magunkat azért, hogy Isten betölthessen minket. A valódi ima nem csökkenti, hanem kirobbanóan megnöveli a szabadságunkat. Csak törpeségünk és méltatlanságunk teljes tudatában lehetünk képesek befogadni magunkba azt a kegyelmet, amely megszabadít minket a törpeségünktől és a méltatlanságunktól. A valódi ima óriási és, amely kinyitja a Paradicsom kapuját, és beemeli Isten újjáteremtő kezét a mi és embertársaink életébe.”
Csermely Péter

Adjunk hálát,

– mert Atyánk minden imát meghallgat. Nem kapunk meg mindent, amit kérünk, de megkapunk mindent, ami-re szükségünk van;
– mert amink van, az mind Isten ajándéka. Mi semmit sem hoztunk ebbe a világba, és semmit sem viszünk ki belőle;
– a legnagyobb ajándékért: Jézus Krisztusért, hogy az ő áldozata miatt nem azt kapjuk, amit megérdemlünk, hanem miénk az üdvösség ígérete!

Könyörögjünk...

– nyitott szívért, hogy észrevegyük, amikor Isten rajtunk keresztül szeretné ajándékát eljuttatni egy embertársunkhoz;
– szabadságért, hogy jó szívvel tudjunk adni abból, amit mi magunk is kaptunk;
– Istentől ihletett szolgáltevőkért, hogy az evangélium minél több emberhez eljusson a világban!

Nagy baj, ha egy társadalom a legeslegkisebb tagjaitól fél

Fotó: Vogt Gergely

Keresztes Ilona huszonhárom éve vágott bele a rádiózásba, és tíz évig volt a Kossuth Rádió Vendég a háznál című műsorának felelős szerkesztője. A Prima Primissima-díjas újságíró nemrég egy új fejezetet nyitott az életében. Felmondott munkahelyén, hogy még nagyobb figyelmet tudjon szentelni küldetésének, az életvédelemnek. Jelenleg az Egy.hu munkatársa, ahol az Egyes Karika című műsorban minden vasárnap új videóban beszélget gyermekekkel az élet dolgairól.

Miért érezted úgy, hogy váltanod kell?

Nagyon régóta foglalkoztat az emberi élet kezdete, ami nem konszenzusos a társadalomban. Az emberek a születéstől kezdve tisztelik az életet, a gyilkosság büntetendő, viszont a születés előtt ez már nem egyértelmű. A különböző társadalmak jogrendszerei mind más határokat állítanak fel abban a kérdésben, hogy kinek szabad tovább élni, és kinek nem. Szomorú, hogy Magyarországon még mindig húszezer abortusz van évente, azaz ennyi kisbaba megfog, de nem születhet meg. Ez egy nagy fájdalom és nagy seb a társadalom lelken, óriási veszteség mindenkinek. Ezeknek a gyerekeknek pedig az élete lesz oda. Szerettem volna ezt a kérdést egy picit komolyabban kézbe venni, és segíteni abban, hogy jobban megértsék az emberek: mit jelent az élet kezdete és mi is történik az anyaméhben. A magyar rádióban egy közszolgálati műsor felelős szerkesztője voltam, ez időben is nagyon lekötött, és a közszolgálati vezetői pozícióval ez a megosztó téma egyelőre sajnos nem fér össze.

A rádiózáson kívül is kötve volt, hogy miben nyilvánulhatsz meg?

Egy közszolgálati országos médium vezető munkatársa nem szólalhat fel pusztán magánemberként, ezt a médiumot képviseli. Hogyha egy nagyon megosztó kérdésben missziós küldetést teljesítesz, akkor odaállsz egy oldal mellé. A hallgatók joggal érezhetik úgy, hogy nem adod meg mind a két oldalnak a lehetőséget, márpedig én képtelen voltam megadni a lehetőséget annak, hogy egy babát meg is lehet ölni. Azt gondolom, attól kezdve, hogy megfogant egy emberi élet: ő teljes értékű ember és védeni kell.

Nem ez az első nagy váltás az életedben, hiszen a rádiózásba is egy nagy irányváltással érkezted meg, korábban zenei pályán mozogtál.

A pályaválasztás nagyon érdekes kérdés. Minden gyermek és a szülei is már felső tagozattól kezdve emiatt izgulnak. Ebben a döntésben szerepet játszik az önismeret, a vágyak, a tehetség és mások visszajelzései is. Számomra a zenei

pálya egy adottság és egy családi örökség volt. Én belül nem éreztem ezt az utat a sajátoménak, viszont tehetséges voltam és sok megerősítő visszajelzést kaptam. Úgy éreztem, az ember a tehetségét nem tekozolhatja el. Viszont volt bennem egy nagyon erős indíttatás a média világa felé, azonban abban a korszakban igen nehéz volt bejutni ebbe a zárt közegbe.

Ki segített meghozni a nagy döntéseket?

Néha az ember nem tudja, hogy lesz a következő lépés. Elindultam a zenei pályán a diplomámmal, elkezdtem tanítani és találtam benne örömet, sikereim is voltak. Aztán elmentem GYES-re, és a négy fiú után láttam, hogy elérkezett az életemnek az a szakasza, amikor az otthon falain kívül is dolgozni fogok. Hiába szerettem a szolféztanítást, hiába láttam értelmét a hangszertanításnak, éreztem, hogy nem ez az utam. Akkor egészen váratlanul – olyan gondviselészerűen – megláttam, hogy a Kossuth Rádió tanfolyamot hirdetett. Rászántam magamat, és utána ment minden előre a maga útján.

Nagyon sok nehézség, izgalom, kudarc, szorongás, botladozás is járt vele, de ahogyan telt az idő, egyre éreztem magamban az erőt, hogy képes vagyok rá. A Jóisten velem volt. Ez egy olyan hivatás, amit tőle kaptam, és mindvégig támogatott benne. Egész pályafutásom alatt azt éreztem, hogy a munkámat ajándékba kaptam, és tartozom is a Jóistennek azzal, hogy úgy végezzem, ahogyan az neki is tetszik.

2012-ben hoztad létre a Fialatok az Élet Szolgálatában közösséget, amely az élet védelme mellett köteleződdött el. Mi volt a célod ezzel a közösséggel?

A rádiós munka mellett szerettem volna civil tevékenységet is folytatni, kifejezetten az életvédelem területén. Nagyon izgatott ez a kérdés, próbáltam erről rádióműsorokat is készíteni, azonban alig találtam valakit, aki civilként ezzel foglalkozott volna. Egyszer csak rábukkantam az Együtt az Életért Egyesületre, amelynek segíteni kezdtem a kommunikációban.

Ez az egyesület krízisben lévő kismamáknak segít, olyan anyukáknak, akik babát várnak, de szociális, emberi, vagy bármi egyéb okok megakadályozzák őket abban, hogy örömmel tudják várni a kisbabájukat. Az egyesület melőlük áll, és megpróbáljuk a krízisüket úgy megoldani, hogy a kismamát és a kisbabát együtt segítjük. Munka közben láttuk, hogy a kismamák nem tudják pontosan, hogy mi zajlik a testükben. Nem gyereket látnak, hanem egy bajt, ami elől menekülni akarnak. Ezért gondoltuk, hogy nemcsak a krízisben kell segíteni, hanem valami preventív megoldást kell találni.

Összehívtunk néhány fiatal, akik szerettek volna tanulni a kisbabák fejlődéséről, fogantatásról, születésről. Egy tanév pontosan kilenc hónap, így szeptembertől májusig végig tudjuk követni velük a kisbaba fejlődését a fogantatástól egészen a születésig. Emellett a magzati élet védelmének azokat a területeit is végig tudjuk venni, amelyek övezik ezt az időszakot, különösen a krízist.

Ha megfogant egy kisbaba, de a párkapcsolat nem jó, akkor ott már egy krízis van. Tehát fontos, hogy a párkapcsolattal is foglalkozzunk, ugyanakkor a társadalmi környezetre is kell figyelmet fordítani, mert az veszi körül a kismamát. Fontos, hogy tudjuk orvosi szemmel, hogyan történik a fogantatás és az abortusz. Beszélünk a jogi szabályozás dilemmáiról, visszasságairól, és az abortusz okozta lelki következményekről. A képzés végén a diákok levizsgáznak, és utána be tudnak állni ebbe a szolgálatba. Tudnak abban segíteni, hogy a babák hangját felhangosítsuk a társadalom előtt.

Látjuk, hogy Amerikában, de akár Lengyelországban is milyen társadalmi indulatokat generál az abortusz kérdésköre. Talán ezekben az országokban több életvédő szervezet is van, és a másik oldalt is többen képviselik. Milyennek látod a magyar társadalmat ebből a szempontból, különösen a magyar fiatalok hozzáállását ehhez a témához? Mennyire szít fel indulatokat?

Úgy látom, hogy a fiatalok körében nem szít indulatokat a fogantatásnak, a baba fejlődésének a témája, mert a születés mindig egy örömnappal, tehát ezt a folyamatot megismerni nagyon szép dolog, általában örülnek neki. Az indulatok, a fájdalom ott keletkezik, amikor valaki már érintett az abortusz kérdésében, hordozza magában ezt a sebet, és az életvédő oldalról egy itélke-

ző hangot hall. Azt hallja, hogy ő rossz, megölte a gyereket, egyenesen gyilkos, miközben nem tudhatjuk, hogy amikor ő ezt a döntést meghozta, milyen lelkiállapotban volt, milyen nyomás alatt, milyen kényszer hatására tette. Ha szabad döntésből is hozta meg, utólag talán megbánta, esetleg fáj neki.

Ezeket a nőket segíteni kell, és azt kell remélni, hogy a következő gyermeküket majd kihordják, vagy a gyermekük és unokájuk várandósságát támogatni és segíteni fogják. A fiatalok viszont nagyon szívesen csatlakoznak ehhez a témához, mert látom rajtuk, hogy őket is zavarja, hogy a méhen belül nincs biztonságban az ember. Azt mindenki sejtszinten tudja vagy érzi, hogy az anyaméh a legbiztonságosabb hely kellene, hogy legyen. Nagyon nagy baj, ha egy társadalom a legeslegkisebb tagjaitól fél annyira, hogy már születése előtt megtámadja.

A fiatalokban, akikkel találkozom, nagyon nagy indulatok és tanácstalanság van, az információhiány mellett. Azonban, ha kapnak egy rendszerezett tudást és érvrendszert, amivel ki tudják fejezni a gondolataikat, meg tudják vé-

gadjuk. A Covid előtt olyan sok helyre hívtak minket, hogy úgy éreztük, nem tudunk mindent elvállalni, ezért azt a megoldást találtuk, hogy meg kell sokszorozzunk magunkat. Hamarosan megpróbáljuk megszólítani a közösségvezetőket szerte az országban – tanárokat, hitoktatókat, cserkészvezetőket –, és meghívjuk őket a képzésünkbe. Átadjuk nekik a tananyagot és segítjük őket abban, hogy a saját közösségük életritmusába be tudják illeszteni ezt a tematikát és fel tudják kérni azokat az előadókat, akiket ők választanak ki. Reméljük, így egyre több életvédő fog egymásra találni az ország különböző pontjain, és látni fogjuk, hogy milyen sokan is vagyunk.

A Prima Primissima díjátadón 2019-ben, amikor elnyerted a közönség-szavazatokért járó díjat, a következőt mondtad: „Egy nagyon fontos dolog van a szívemen, hogy minden világba érkező gyermek megszülethessen, mindenkinek legyen születésnapja”. Kemény mondat. Volt olyan pont az életedben, amikor az élet védelmének a fontossága igazán megérintett?

deni az elveiket, akkor fölbátorodnak. Azért is kell a közösség, hogy az indultait egymás között tudják levezetni és ne a vitapartnerükön. Ez a nyugodt hozzáállás, úgy hallom tőlük, szép sikereket hoz nekik, mert valójában a hiteles információ segít. Egy jól kiválasztott mondat, egy jól felépített érvelés életet menthet.

Hogyan működik ez a közösség? Hogyan szolgálják ezek a fiatalok az életet?

Nagyon sok meghívást kapunk közösségektől, osztályoktól, rendezvények szervezőitől, ezeket általában el is fo-

Nem tudok egy pillanatot megnevezni, de emlékszem arra, amikor először szembesültem vele, hogy létezik olyan, hogy egy édesanya nem akarja a gyermekét. Olyan kilencéves korom körül anyukám mesélte, hogy valaki babát várt, és nem születik meg a kisbabája, mert elment. Nem értettem, hogy az micsoda, így ő elmagyarázta nekem, hogy a kisbabák a méhen belül megbetegedhetnek, de olyan is van, hogy egy édesanya nem szeretné megszűlni a gyermekét és maga kéri, hogy szakítsák meg az életét. Emlékszem, milyen súlyosan érintett ez a dolog kislányként. Nagyon szerettem babázni, szerettem

a kistestvéreimet, készültem arra, hogy egyszer édesanya leszek, és az milyen szép! Az édesanyámat is olyan szépnak láttam, az egész életét, és el nem tudtam képzelni, hogy ezt az életformát valaki ne szeretné.

Korábban azt mondtad a Vendég a háznál című műsorról, hogy segíteni szeretnétek a szülőknek, nagyszülőknek abban, hogy jól tudják nevelni a gyerekeiket. Négy fiúnak vagy az édesanyja. Neked ki vagy mi adott segítséget abban, hogy jól tudd nevelni a gyerekeidet?

Azt sem tudom, hogy én jól neveltem-e őket. (Nevet.) Azt tudtam, hogy a szüleim mit rontottak el, és majd én hogyan fogom jobban csinálni. Most már nem tudom, hogy jobban csináltam-e. Korrigáltam olyan dolgokat, amiket náluk nem annyira szerettem, viszont követ-

tem el más hibákat. A szüleim példája azért nagyon sokat számított, olvastam szakirodalmat is, fiatal anyukaként hallgattam a Vendég a háznál-t, amikor még nem dolgoztam a műsorban. Ez adta a későbbi meggyőződésemet, hogy rádióműsoron keresztül milyen sokat lehet segíteni, hiszen én is rengeteget tanultam belőle.

Volt egy barátunk, aki azt mondta, hogy egymást kell nagyon szeretni, és ez a szeretet lecsurog a gyerekekre. Ez valószínűleg így is van, de ez önmagában kevés. Ahhoz, hogy jól tudjuk nevelni a gyerekeinket, ahhoz az is kell, hogy nagyon jól tudjunk rájuk figyelni és ismerjük őket. Nekem négy fiam van, akik nagyon különbözőek. Látni kellett, hogy melyik milyen, mik az erősségeik, gyengeségeik, melyiket kell támogatni, melyiket kell visszafogni, jobban bátorítani, küldeni.

Az áldozatra való képesség is nagyon fontos szülőként, bár ez manapság nem egy divatos szó. A feminista mozgalom is azért félti a nőket a gyermekvállalástól, mert áldozatot jelent.

Pedig anélkül nem megy, de nem csak a gyereknevelés nem megy, anélkül semmi nem megy. Ha az ember teremtő munkát végez, azért áldozatot vállal, és ez visszaadja a sokszorosát örömben, lelki békében, elégedettségben, vagy abban, hogy egyszer csak körülvesznek az unokák vagy látod a munkád gyümölcsét. Az élet mellé állni, az életet szolgálni a legfontosabb, azért minden áldozatot érdemes vállalni.

A keresztyén szülőket az a kérdés is foglalkoztatja, hogyan tudják átadni a hitüket a gyermeküknek? Ti hogyan törekedtek erre a nevelés során?

Nekem volt erről egy személyes tapasztalatom: mind a két szülőm mélyen hívó ember volt, katolikusok. Jártunk a misére, vittek minket hittanóra, felvállalták a hitüket abban az időszakban, amikor ez nem volt szokás, sőt, veszélyesnek számított. Mi magunk is szenvedtünk bántást a tanáraink részéről. De azt is láttam, hogy a szüleim hite megtartja őket a legnehezebb időkben. Egy olyan értékrendet, egy olyan kapaszkodót ad nekik, hogy amikor a kommunizmus meg az ateizmus világában jönnek a viharok, akkor ők meg tudnak állni azon a sziklaalapon, amiről az evangélium szól.

Nekem ez a tapasztalat táplálta a hitemet, azonban fiatal felnőttként nekem is meg kellett küzdenem a személyes istenkapcsolatomért. Ugyanezt látom a gyerekeimnél is. Mi is átadtuk a hitünket, mégis mindannyian meginogtak életük egy szakaszában, ami a szülők számára fájdalmas. Nekem szülőként el kell fogadnom, hogy az ő kapcsolatukat Istennel ők alakítják, nem tudom befolyásolni, és hagynom kell őket, hogy a saját tempójukban haladjanak. Azonban a Jóisten biztosan törődik velük, tehát nekem vele kell kapcsolatban lennem, aminek gyümölcseként a gyerekeimet feltétel nélkül szeretethetem. Ezen a szereteten keresztül pedig a Jóisten tudja őket megérinteni.

Egészen fiatalon, huszonegy évesen mentél férjhez, és azóta is boldog házasságban éltek. Az ember sok kéretlen és hasznos tanácsot is kap, amikor megházasodik: volt olyan mondat vagy bölcsesség, ami mégis elkísért titeket ezen az úton?

Engem az az erő kísért végig, amit a szüleimnél láttam, és ez meghatároz-

ta a párválasztásomat is. Igazi, mély szerelem volt köztük, ami segített ráismerni a hamis kapcsolódásokra és erős immunrendszert adott. Megtaláltam a férjemet, Mohay Tamást, akivel a lelkünk nagyon mélyen érintkezik. Persze ápolni kell ezt a kapcsolatot, és ez sem védtelen, ha nem vigyázunk rá.

Egészen fiatal házasság voltunk, amikor elmehettünk egy házasságok szülő hétvégére, ahol nagyon sok bölcs dolgot hallottunk. Az én fiatalkoromban nem sok szó esett az érzésekről, de itt megtanultuk, mi a szerepük és hogyan fejezzük ki őket egymás felé. A barátaink pedig arra biztattak bennünket, hogy ne féljünk közös programokat szervezni és időnként rábízni a gyerekeinket másra. Ezt meg is tettük, és nem is bántam meg.

Visszatérve a beszélgetésünk elejére: mit vársz az elkövetkezendő évektől?

A Kossuth Rádió a szívem közepe volt, és azt hittem, onnan fogok nyugdíjba menni. Sokáig gondolkodtam azon, hogy ha felmondok, akkor visszaadom ezt az ajándékot, amit hiszem, hogy Istentől kaptam. Viszont olyan erős hívást éreztem a Jóistentől, hogy tegyek többet a magzati életek védelméért, hogy meg kellett tennem ezt a lépést. Rá kellett jönnöm arra, hogy a Jóisten hívása akkor is érvényes, ha onnan hív el, ahova ő küldött.

Úgy gondolom, hogy nagyon jó csapatot hagytam magam mögött a rádióban, akik remekül viszik tovább a műsort. Viszont nagyon kevesen vannak, akik beleállnak az életvédelembe, és elviselik azokat a támadásokat is, amiket ezért kapni lehet. Úgyhogy én a következő időszaktól azt várom, hogy ebben egy picit előbbre tudok haladni és le tudom tenni azokat a téglákat, amikre az utánam jövők építkezni tudnak. Én tényleg szeretném, ha lenne egy abortuszmentes világ. Tényleg szeretném, ha mindenkinek lenne születésnapja. Nem vagyok benne biztos, hogy ezt meg fogom élni. Viszont akkor tudunk előre haladni, ha mindenki hozzáteszi a maga részét, amire a következő generációk építkezni tudnak.

STIBRÁNYINÉ
HARMATI
DÓRA

Isten szeretetében

Emlékezés
dr. Keken András
Deák téri lelkészre

A *Látni és érteni* című – dr. Keken András igehirdetéseit és előadásait tartalmazó – könyvem belső címlapjára özvegye az alábbi dedikálást írta: „Köszönöm, hogy szeretettel gondolsz régi lelkipásztorodra – Erzsébet, dr. Keken Andrásné”. De lehetne-e másképp gondolnom rá, mint szeretettel, hiszen Isten rajta keresztül sok lelki ajándékkal gazdagított meg engem is.

Megerősített elhívásomban

Gyermekkorom óta lelkésznek készültem, de a teológiai tanulmányok éve alatt megerősödtek belső harcaim. Egyre jobban bénított alkalmatlanságom tudata: zárkózottságom, a magányosság iránti vágyam, a kapcsolatteremtésre sokszor szinte képtelen természetem. Nem egyszer jutottam el oda, hogy feladom, abbahagyom. Nem tudom én ezt jól csinálni. Egy istentiszteleten azonban a szokottnál is személyesebbé vált számomra Keken András igehirdetésének üzenete: „Nem az alkalmas emberek alkalmasak az Isten szolgálatára, hanem az engedelmesek”. És szólt az igehirdetés arról, hogy a dadogó Mózesek, a fiatal Ézsaiások, a tagadó Péterek, a kétkedő Tamások emberileg mind alkalmatlanok, de ha engedelmeskednek a küldő szónak, Isten eszközeivé válhatnak.

Mert nem az alkalmas emberek alkalmasak az Isten szolgálatára, hanem az engedelmesek... Az üzenet akkor bennem nyitott szívre talált. Egyszerre másképp láttam mindent. Az alkalmatlanságom tudata megmaradt, de megszületett az engedelmisség, és a belső harc elcsendesedett.

Példává lett számomra

Prédikációit és előadásait Krisztus-központú üzenet, tartalmi és formai igényesség jellemezte. Páratlan szellemi képességekkel rendelkezett, amiből széleskörű műveltsége, a teológiai tudományok kérdéseiben szerzett gazdag tájékozottsága származott. Minden szolgálatát leírta, ami elég volt ahhoz, hogy szó szerint megmaradjon emlékezetében, s így mondja el. Teológusként hallgattam egy szeretetvendég-

ségen elhangzó előadását *Krisztus és a tudósok* címmel. Mintegy huszonöt tudós életét, munkásságát, tudományos eredményeit és hitét elemezte úgy, hogy – mint máskor is – vázlatot sem tartott a kezében. A tőle elkért négy gépelt oldalnyi előadást lemásolva hat évtized elmúltával mindmáig őrzöm. A tudósok hitéről tartott előadását azzal fejezte be, hogy nem a szertartások a fontosak, nem is a tanítás – Krisztus személye a fontos. „Az a személyes szeretet és személyes erő, amely belőle árad. Az tart meg egyedül tudóst és tudatlant. S akkor a tudós is »beteg« lesz és bűnös, Jézus előtt.” S amikor egy másik előadásában azt kereste, hogyan lehet Jézus Krisztusról bizonyosságot tenni a mai vallástalan és Isten nélküli korban, ezt így összegezte: „Jézus minden- képpen az egyetlen válasz és egyetlen

»

megoldás minden emberi problémára. De én válasz nélkül és megoldás nélkül maradok, ha őt meg nem ismertem, s el nem mondom személye előtt hálásan meghajolva az egyszerű krisztológiát: te vagy az én testvérem, Megtartóm és Uram.”

A gyülekezeti élet célját az ifjúság előtt egy alkalommal így fogalmazta meg: „A cél: az egydimenziós (önző) embert kétdimenzióssá (közösségi emberré) és háromdimenzióssá (Isten felé nyitott emberré) formálni. Formálódnak ilyenek? Ez Isten titka. A cél mindenesetre olyan nagyszerű, hogy

ezért még a kudarcokat is érdemes vállalni.”

Gazdag tájékozottsága segítette, hogy feleletet találjon a kor kihívásaira, kérdéseire. Egy vidéken élő tanárnő járt a Deák térre egyetemi éve alatt. Hitének válságát tanulmányainak ideológiai tárgyai, a marxista szeminárium és tanárainak gúnyos ateizmusa okozta. Elmondta: „Keken András mintha tudta volna, milyen vergődő szívvel ülök vasárnaponként a templomban. A kérdéseimre felelt. Mintha ismerte volna ezeket: szavaiban rendszeresen azokra kaptam választ, amelyek nyugtalanítottak.”

Idézetek Keken Andrásról

„Korunk legnagyobb tekintélye, Barth nagyon kemény kritikát gyakorol a modern, metafizikátlan krisztológián. Aki az emberből indul ki, mondja Barth – Brunner ellen is, Bultmann ellen is –, az nem teológiát, hanem antropológiát űz – de hogy kicsoda az ember, mi a lényege, mik az igényei, azt még az antropológia sem tudja, mert azt csak az emberség igazi megtestesítője, Jézus Krisztus mutatja meg, úgyhogy a vele való találkozás nélkül semmiféle krisztológiát nem szabad írni. Egyszerűen: a krisztológiának nem Istenből s nem is az emberből, hanem egyedül Jézus Krisztusból kell kiindulnia.”

„Külső erők nem rendíthetik meg a keresztyénséget. Okozhatnak szervezeti válságot, teológiai ártértékelést, statisztikai fogyást, vagy deprivációt a politikai hatalomban és társadalmi befolyásban. Az igazi veszélyt az jelenti, ha a keresztyénség elszakad az »elő víz« forrásától, s a formát az élet, a dogmát a hit, a szervezetet a szabadság s a fanatizmust a szeretet fölé helyezi.

Ha azt akarjuk, hogy a mai keresztyénség sokat jelentsen emberek életében, ha azt akarjuk, hogy élő, hatékony, embert mentő jézusi keresztyénség legyen, akkor nem a Nérókra, Kajetánokra és Ferdinándokra kell panaszkodnunk, hanem nekünk kell Jézushoz térnünk és Jézusnál megmaradnunk. Akkor kerül halálos veszélybe a keresztyénség, ha Jézusról feledkezik meg!”

Életrajz

Keken András evangélikus lelkész 1909. december 10-én született Bokoron. Sopronban kitüntetéssel végzett teológiai tanulmányai után három éven keresztül a Deák téri gyülekezetben szolgált segédlelkészként. 1934-ben vette feleségül Magyar Erzsébetet.

1937-ben – látva a nyomort – Hódmezővásárhelyen árvaházat alapított a parókia szobáiban. 1941-ben lelkészévé választotta a fővárosi Deák téri gyülekezet. Vele a gyermekotthon is Pestre költözött. A holokauszt idején családokat mentett, amit a Jad Vasem Intézet 1995-ben a Világ Igaza posztumusz kitüntetéssel ismert el.

A háború után az egyházunk elleni támadások egyik célpontja lett. 1947-től állambiztonsági megfigyelés alatt állt. D. Ordass Lajos püspök mellett nyíltan kiállt. Ezután, 1949-ben az egyházmegye elnöksége közérdekre hivatkozva felfüggesztette. Egy év múlva letartóztatták, és az Andrássy út 60.-ból négyheti vattalás után Kistarcsára internálták. Szabadulása után segédmunkásként, majd könyvelőként dolgozott. 1956-ban rehabilitálták, és visszahelyezték lelkési állásába. 1974 áprilisában a húsvéthét-fői istentiszteleten a szószékéről vitték kórházba, ahol május 9-én elhunyt.

Megmentett zsidó családdal

Megoldásra váró kérdésekkel ő is viaskodott. Hitének nehézségeivel is. Erről munkatársának írt levelében így vallott: „Könnyen lehet, hogy halálomig nem fogok megoldást találni problémáimra. Az is lehet, hogy nem boldogan halok meg, békességben, hanem kínlódva, nyöszörögve és kétségbeesve. De hitetlenségemben is hinni fogom, hogy Isten szeretetétől semmi sem szakíthat el. És senki. Még saját magam sem...”

Élete további példáiból a cikk korlátai között még kettőre utalhatok. Ismételni sem szeretném magamat, hiszen a *Híd* magazin a 20. századi hitvallóiról közölt sorozatában hat éve már megjelent egy életrajz Keken Andrásról. Egyik írás sem lehet teljes, de a következő rövid utalások is tükröznek valamit abból, amiért Keken Andrást csak szeretnem lehet.

Életeket mentő szolgálata

1944-ben a német megszállás és a nyilas terror tobzódása alatt sok ember élt rettegésben. Szálasi „nemzetvezető” keretlegényei járták a várost, és lőtték a Dunába a zsidókat, a zsidókat rejtegető, „zsidóbérencnek” nevezett személyeket, a megtalált katonaszökevényeket. Keken András életét kockáztatva állt az üldözöttek mellé, amit itt csak egy később neki címzett levél érzékeltet:

„Nagytiszteletes Uram! Lelki szükségletemnek teszek eleget, amikor Önnek ezeket a sorokat írom. 1944-ben, a legszörnyűbb üldözések idején egyetlen ember akadt Budapesten, aki védelmére kelt egy szegény zsidó asszonynak és kisgyermekének. Ez a szegény zsidó asszony én voltam kisfiammal, Péterrel együtt. Ön befogadott bennünket otthonába 1944 kora őszén, élelmezett bennünket, eldugott templomába: volt idő, hogy naphosszat az Ön szőszékében kellett megbújnunk.

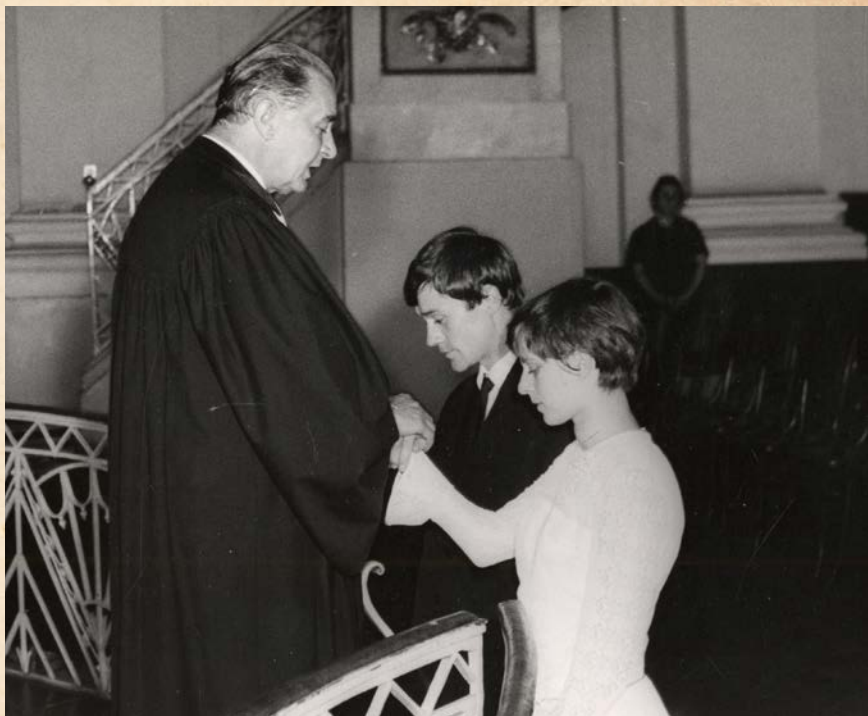
Tudok róla, hogy nyilas érzelmű pap-társa feljelentette Önt, Nagytiszteletes Uram, zsidóbújtatásért, mert egyszer pár órára el kellett hagynunk az Ön templomát, jöttek a nyilasok, és az Ön esküjét követelték annak igazolására, hogy a templomban nem rejtőzködik zsidó. Az Ön esküje után újra visszamehettünk.

Még ma is könnyes szemmel gondolok arra, hogy Ön és kedves felesége mindezt önzetlenül tették, olyan két emberrel szemben, akiket azelőtt életükben sem láttak, és még akkor sem voltak hajlandók elfogadni még a legminimálisabb ellenszolgáltatást sem, sem azóta, holott tudják, hogy anyagi viszonyaim időközben megjavultak.

Tábori lelkései katonai emléklap 1939.

Esketés

Elsősorban gyermekem életét köszönöm Önnek, Nagytiszteletes Uram, ami érthetően drágább nekem a magaménál, de ez utóbbit is kizárólag Önöknek köszönhetem.

Nagytiszteletes Uram boldogult férjemnek, aki akkor már munkaszolgálatos volt, keresztyén papírokat is küldött, hogy életét megmentse. Sajnos ez nem sikerült. De mit sem változtat azon a tényen, hogy úgy boldogult férjem, mint rokonaim közül többen,

köztük olyanok is, akik ezért pénzzel fizetni akartak, minden ellenszolgáltatás nélkül és egyedül Nagytiszteletes Uramék jóindulatából kaptak keresztyén papírokat.

Kisfiam még ma is imájába foglalja Nagytiszteletes Uramék nevét, én is naponta áldom, mint olyan emberét, aki nem csak az én gyermekemnek volt atyja helyett atyja, hanem ugyanilyen aggodó szeretettel istápolta a Deák téri árvaházban nevelt árvákat, és aki veszéllyel

»

dacolva rohant a »Kisok« pályára, mert meghallotta, hogy az ott összegyűjtött zsidó gyerekek életveszélyben vannak.

Életem egyik fő vágya teljesülne, ha valaha csak részben is viszonzni tudnám Önöknek azt, amit értünk tettek. Földi embernek ennyivel nem tartozom, és sohasem fogok tarthatni, mint Önnek, Nagytiszteletes Uram.

Örökké hálás híve: Dr. Frankl Gézáné, volt özv. Borovitz Edéné"

Fogságot és szenvedést vállaló tanúságtétele

Személye és működése útjában állt Rákosi Mátyás diktatúrájának, a szocializmusnak mondott hatalomnak. 1949 áprilisában azzal az indoklással függesztették fel hivatalából, hogy „a Deák téri lelkészi körben való működése az állam és egyházunk közötti békés viszony fenntartását nagymértékben veszélyezteti”. Az egyházi segédlettel történt félreállítás egy év után letartóztatásához vezetett. Az Államvédelmi Hatóság Andrassy út 60. alatti székházában négy hétig vallatták, majd börtönbe, később Kende György lelkésszel együtt a kistarcsai internálótáborba került.

Szenvedéseiről soha nem beszélt, de egy barátja leírta, hogy a hasonló sorsból hogyan féltette őt: „Te nem tudod, mit jelent az ávosok börtönében lenni. Megátkozod a napot is, amelyen megszülettél! S néhány mondattal akkor elmondta, hogyan vallatták és kínozták.” Amikor szabadulása feltételének szabták, hogy lelkészi állásáról le kell mondania, és elhagyhatta az internálótábor, a szabadulása napján írt versében Isten iránti hálája fogalmazódott meg a szenvedésekért is:

Hálaadó ének

Istenem, köszönöm az elmúlt félévet,
Köszönöm a sok kint, szenvedést, éhséget,
Köszönöm, hogy vertél, porig megaláztál,
Köszönöm, hogy mégis mindig velem jártál.
Te simogattad meg bilincsbe vert kezem,
Te adtál jelt, mikor elcsüggedt a szívem.
Te világítottál nyirkos pincék mélyén,
Te bátorítottál a félelmek éjén.
Betegágyam mellett az orvos te voltál,
S Te voltál az, aki végre hazahoztál.
Köszönöm Istenem, hogy itthon lehetek,
S hogy itt van mellettem, akit úgy szeretek.

Köszönöm, hogy óvtad, s megtartottad nékem
Szenvedő, gyötrődő, drága feleségem.
Ma együtt köszönjük hitünk, szeretetünk,
S hogy a Te ügyedért együtt szenvedhettünk.
Ma együtt könyörgünk: áldd meg életünket,
S boldog élet után végy magadhoz minket!

„Kövessétek hitüket!” – utal A zsidókhoz írt levél azokra, akik Isten igéjét hirdették nekünk. Fogadjuk el az intést nyitott szívvel!

ZÁSZKALICZKY PÉTER

Irodalom

Dr. Keken András: *Imre és társai* – Egy árvaház tízéves története, 1947
Látni és érteni – Dr. Keken András igehirdetései és előadásai, 1985
Fabiny Tamás: *Sem magasság, sem mélység* – Keken András életregénye, 1993, 2009
Mérőldkövek Keken András életében, 1996
Segítség – Dr. Keken András igehirdetései D. Dóka Zoltán visszaemlékezéseivel, 2002
Oltalom a zivatarban II. – A Pesti Evangélikus Egyház a 20. században, 2019

Hálás vagyok Keken András Deák téri lelkésznek, mert különös, közvetett módon szerepe volt a megtérésemben. A Deák Téri Evangélikus Leánygimnázium alsó tagozatai az 1945/46-os iskolaévben már az általános iskolához tartoztak. Ide jártam 5. osztályba. Több szülő a biztonság kedvéért minél előbb beíratta gyermekét konfirmációra. Így történt, hogy osztályunkból többen jártak Keken András konfirmációs előkészítésére. Közülük négy vagy öt lány megtért, és ezt örömmel újságolta el nekünk. „Jó evangélikusoknak” tartva magunkat néhányan hitvitába kezdtünk, mondván, hogy aki hisz, nincs szüksége megtérésre. Mikor láttam, hogy ezek a lányok mennyire megváltoztak, kedvesek, közvetlenek, boldogok lettek, elkezdtem imádkozni, hogy én is megtérhessek. A következő nyáron Tahiban, egy konferencián személyesen nekem szólt Isten szava: „Ne félj, mert megváltottalak, neveden szólítottalak, enyém vagy!” Betöltődött az az úr, ami akármilyen szerető családban él is valaki, minden emberben betöltésre vár. Elmaradtak az „árvasági érzések”, jöllehet édesapám két éve, a II. világháború végén meghalt, és az édesanyámnak méltatlanul, ismételten feltett kérdések is: „Szeretsz?”

Visszagondolva: Keken András egy nehéz időben életre szólóan, komolyan élte meg a missziói parancsot a gyermekek között is, és munkája továbbgyűrűzött.

Dr. Győri Józsefné
dr. Drenyovszky Irén

„Ne feledkezzetek meg vezetőitekről, akik Isten igéjét hirdették nektek.” (Zsid 13,7)

1966 őszén kerültem az Evangélikus Teológiai Akadémiára. Vadul kerestem a szellemi forrásokat, és így fedezhettem fel – más forrásokkal együtt – a Deák téri templom szószékének igehirdetőjét, aki már az első alkalommal annyira lenyűgözött, hogy azután mindig jegyzetfüzetet és tollat vittem magammal. Elkezdtem az igehirdetéseket lejegyezni. Vasárnaponként, de hét közben is, viharos gyorsasággal jegyzeteltem. Mert tanulni akartam. Hiszen én is lelkészi szolgálatra készültem. Keken Bandi bácsi igehirdetéseinek volt egy tudatosan felépített belső szerkezete a szentige alapján. A formai s a tartalmi kérdések forrásértékűek voltak számomra. Pazar stílus, bársenyos hang és lenyűgöző, nagy műveltségről tanúságot tevő tartalom. S mindig volt egy végső konklúziója, sosem engedett el bennünket evangéliumi feladatok nélkül. Így kell ezt csinálni! Nagyon figyeltem.

Amikor evangélikus egyházunkban, mint az államban is, ki-tört az ügynökbárhé (ahelyett, hogy a tartótiszteket kapták volna el), hasított belém, vajon mit gondolhattak a templomban vagy a gyülekezeti teremben ülők, akik láttak egy fiatal embert lázasan jegyzetelni, hogy ki ez? Csak egy tanulni vágyó ifjú voltam, aki ma is hálás szívvel gondol vissza dr. Keken Andrásra, a szép beszédű és értelmes szavú tudós igehirdetőre, csak az a fájó, hogy hirtelen és korán ment el az ő Urához, akit nagyon szeretett. Nagy veszteség ért bennünket.

Ribár János

Evangelikus férfimisszió Németországban

A *Híd* magazin hasábjain már többször lehetett olvasni arról, hogy miként is működik egyházunkban egy-egy férfikör, vagy hogyan zajlott le valamilyen nagyobb esemény. Ezúttal azt a sokféleséget szeretném bemutatni, amely a német evangélikus egyházban jellemzi ezt a szolgálatot, ahogy a „férfimunkát” ők nevezik.

A férfimissziós tevékenység szervezett formában mintegy százéves múltra tekint vissza és most újra megerősítést igényel. Egyrészt azért, mert sokat változott a férfiak helyzete, másrészt a különféle intézkedéseknek köszönhetően a nők képviselete és önszerveződése is nagyon sokat fejlődött.

A témákat, programokat általában a tartományi egyházi férfigazdák dolgozzák ki. Ez a bajor egyház esetében egy harminchét oldalas kiadvány, az év minden hónapjára több rendezvénnyel. Ehhez a szakmai háttérrel az országos szintű tanács adja, amelyben lelkészek, vallásstudósok, szociológusok, újságírók dolgoznak. Nem kell sok emberre gondolni. Például a bajor evan-

gelikus egyházban, amelynek egymillió férfi tagja van, mindössze egy főállású lelkész intézi az ügyeket, természetesen az egyes körzetek megbízottai segítségével. Minden ötödik gyülekezetben van férfikör, illetve rendszeres alkalom a helyben levő férfiaknak.

Akik jártak már valamelyik Kirchen-tagon, biztosan találkoztak a Männerarbeit- vagy Männerforum-standokkal, ahol bemutatják a férfimissziós tevékenységet. Kedves és visszatérő kiállítási tárgy egy mérleg, amelynek a két serpenyőjébe fából készült lapocskákat lehet elhelyezni, amelyekre egy-egy olyan elfoglaltság van ráírva, amelyik közelebb visz Istenhez, a gyülekezet-hez, vagy éppen eltávolít tőle. Mindenki azonnal láthatja, hogy merre billen a mérleg.

Milyen témákkal lehet bevonítani a férfiakat ezekre az alkalmakra, és onnan hazatérve a gyülekezetbe? Például: Kihívások az élet közepe táján – mi az, amit másként kellene tenni? Férfiak új helyzetben – munka home office-ban. Karrier könyöklés nélkül. Bencés vezetési tradíció megismerése egy kolostorban. Közös főzés a gyerekeimmel. Önmegismerési kurzus. Erdei zárandókat a Szent Jakab-út egy németországi szakaszán, közben lelki beszélgetés este, meditáció. Nagyrendezvény egyedülállóknak. Ezek egy része két-, esetleg háromnapos kurzus.

A gyülekezetekben természetesen az egynapos alkalmak tartathatók meg könnyebben,

olyan témákban, mint: Hol lakik a lélek? Teremtés és evolúció. Jézus mint példakép. Van-e hatása az imádságnak? Nyugdíj előtt és után. Halálközeli élmények. Az igazságról és a hazugságról. Mi a boldogság? Van könnyebb program is, mint például együtt főzni, és közben egymástól tanulni.

Németországban nagy gond az egyházból való kilépés. Ezen belül több férfi lép ki, mint nő, ami azt is jelenti, hogy még inkább eltolódik az arány a nők felé. Ráadásul a férfiak magasabb jövedelmük miatt több egyházadót is fizetnek, amelynek a kiesése számottevő. Megfigyelték, hogy sok férfi akkor lép ki, amikor dolgozni kezd vagy családot alapít. Ezért éppen az ilyen élethelyzetben levőket akarják megszólítani a programokkal, kapcsolódási lehetőséggel. Rövidfilm is készült, amely a férfimozgalom tevékenységét mutatja be.

Végül egy kis nemzetközi kitékintés. Az Európai Keresztény Férfiak Fóruma hozzávetőlegesen tizenkét országból gyűjti össze időről időre a protestáns egyházak férfimisszióval foglalkozó munkatársait. Ezek közül számomra a legemlékezetesebb a prágai alkalom volt „Az erőszak leküzdése a családban és a társadalomban” címmel.

Az USA-ban, mint közismert, nagyon aktív a férfiak a gyülekezetekben. Természetesen a római katolikus egyházban is sok helyen van férfimissziói szolgálat, amelyre nagy hangsúlyt helyeznek.

KOHÁRY
FERENC
férfimissziói
referens

A lelkipogondozó válaszol

Hogyan dolgozzuk fel gyermekkori traumáinkat, sérüléseinket, amelyeket szüleink okoztak nekünk? Mit tehetünk, ha ők már meghaltak?

A kincseket övező egyszerű hiányoktól a traumákig

Közös érintettségünk

Nehéz kérdés ez. Érzékeny téma. Ha tágabb értelemben vizsgáljuk, kiderül, hogy mindannyian érintettek vagyunk. A szüleinktől kapott kincsek mellett ugyanis óhatatlanul vannak hiányaink, szélsőséges esetben valós traumáink, melyek részei az örökségnek. Emlékszem, egy lelkipogondozói képzés során felmenőinket kellett bemutatni egy rajzún keresztül. Az egyik döbbenetes felfedezésem az volt, hogy nem akadt a résztvevők között, akiknek sebekből mentes lett volna családfája. Mindenhol volt beteg ág, mely a következő generációra is hatással volt. „Atyáitoktól örökölt hiábavalóság” (1Pt 1,18) – jutott eszünkbe többünknek is. De egy másik felismerés is megadatott: az élő hit nyomán mindenhol láttam gyógyulásokat, az addigi áldás vonalát folytató vagy teljesen új hajtások kezdetét.

Érzékenyen érint minket ez a téma, mert szüleinkhez rendkívül mély kötések fűznek. Teremtőnk általuk hozott bennünkbe ebbe a világba, Urunk rajtuk keresztül gondolta ki a nekünk szánt küldetést. Ezer szállal kapcsolódunk.

Ezen kötődések egy része nyilvánvaló érzésekkel megragadható, többsége viszont rejtett, melyeket csak nehezen vagy egyáltalán nem veszünk észre. Számomra az egyik legtanulságosabb irodalom ebben a témában *A harmadik – akivel nem számoltak* című könyv (Hanneke Meulink-Korf és Aat Van Rhijn munkája). Itt van szó arról a fajta „lojalitásról”, amely szüleink iránti pozitív ragaszkodásban, vagy épp szüntelen lázadásban mutatkozik meg, és a két szélsőség közötti százféle láthatatlan árnyalatban, amely sokkal több szókásunkra és döntésünkre hatással van, mint gondolnánk.

Eljön annak az ideje, amikor saját személyiségünk megértése kapcsán fel kell dolgoznunk apai és anyai örökségünket. Meg kell kötni felnőtt énünk békéjét, hogy el ne vesszen mindaz, amiért hálával tartozunk, és hogy el tudjuk fogadni azt is, ami töredékes. És azt hiszem, érdemes mindannyiunknak készen állni arra a beszélgetésre is, melyet ugyanilyen szándékkal esetleg saját felnőtt gyermekeink akarnak megejteni velünk.

Amikor sebek gyógyulására van szükség

A kiengesztelődésnek ennél a folyamatnál egyeseknél kiderül, hogy nem csupán mulasztások, de súlyosabb hibák és bűnök terhelik az előző generációt.

Többféle érzelmi és látásmódbéli zavar, mint például a kisebbségi érzés, a beteges maximalizmus vagy különböző szorongások hátterében állhat gyermekkori trauma. Arról nem is beszélve, amikor családon belüli fizikai vagy szexuális visszaélés áldozatává válik valaki. Amikor egy szülő saját döntése alapján hagyja el gyermekét, szinte betölthetetlen vákuumot okozva. Amikor szenvedélybeteg apa vagy anya tettlegességgel vagy érzelmi hálával köti gúzsba gyermekét. Ezek már jóval túlmutatnak a mentális nehézségeken – ezek a mély megsebzettség állapotai. De akár a mindenkit érintő hiányokról, akár az utóbb említett mély sebekről van szó, felvetődik a kérdés: mit tehetünk és mit remélhetünk keresztyén emberként?

Amit emberileg tehetünk

Kell egy kísérő

Amikor Luther az Isten kegyelmét közvetítő eszközöket sorolta, akkor az ige, a szentségek és a gyónás után a testvéri beszélgetéseket említette. Akár hiányokról, akár az említett mély sebekről van szó, fontos, hogy legyen emberünk, aki elkísér a gyógyulás útján, akitől segítséget kérhetünk. Ilyen lehet például

a lelkigondozásban járatos lelkészünk. Ha nagyon mély és a pszichénket is megbetegítő helyzetben vagyunk, ő majd javasolni fogja – saját kompetenciája határát észlelve –, hogy kihez forduljunk további szakértő segítségért.

Türelemmel párbeszédben

Időre van szükség, sokszor hosszú hónapokról, de olykor évekről is lehet szó. Imádkozzunk – mert imádkozhatunk türelemért. Nagyon fontos, hogy megtörve fájdalmunk miatti dacos hallgatásunkat megnyíljunk a párbeszédre. Először is párbeszédre Urunkkal. Sokan hordoznak gyermekkori traumáik kapcsán kimondatlan haragot Istennel szemben. Gyakran lapul ott a mélyben a „Miért engedte meg ezt?” fájó kérdése. Ilyenkor az első lépés talán az lehet, hogy kérünk és engednünk kell, hogy békéltessen meg minket önmagával: „Krisztusért járva követségben, mintha Isten kérne általunk: Krisztusért kérünk, béküljetek meg Istennel!” (2Kor 5,20) Azután párbeszédre van szükségünk Urunkkal – ahogy Jóbnaál is látjuk –, hogy az ő színe előtt leborulva „kiborulhassunk”, mert csak nála vagyunk biztonságban belső feszültségeinkkel. Különösen nagy segítséget jelentenek ilyenkor a panaszszóltárok fohásza.

Amíg lehetőségünk van rá a gyorsan rohanó időben, meg kell találnunk a módját, hogy valahogy párbeszédbe léphessünk a szüleinkkel. Nem számonkérésre van szükség, hanem arra a lehetőségre, hogy belépünk saját szüleink életébe felnőtt vendégként és így kezdjük beszélgetéseket sorozatába. Ilyenkor sokkal hatékonyabbnak mutatkoznak egyszerű, hétköznapi dolgok, mint „tudományos praktikák”: egy családi fotóalbum fellapozása, régi ünnepek, események felidézése, párhuzamok keresése, naplózás.

A beszélgetésnek lehet néhány nem várt „mellékhatása” is. Például kiderülhet, hogy bizonyos erőtlenségeinket nem is ők, hanem mi okoztuk magunknak. Előfordulhat, hogy szüleink sokszor csak azt adták tovább, amit maguk is kaptak, mert őket is úgy nevelték. Annyit tettek, amennyire lehetőségük volt – és ez mindig véges, mindig tökéletlen. Isten kegyelmére szorul minden szülő. De végül is a párbeszéd során esély nyílhat arra, hogy kimondható legyen a fájdalom, és – ha nem is mindig adatik meg – a valós hibák vagy bűnök kapcsán a „bocsáss meg” gyógyírt jelentő vallomása is elhangozhat.

De mi van akkor, ha nem megy a párbeszéd, ha nem hangzik el bocsátnakérés, ha nem akar megszületni a

kiengesztelődés, vagy ha már meghaltak szüleink és későn eszmélünk rá a tisztázás szükségességére? Azt hiszem, éppen az ilyen emberi határok emlékeztetnek minket hitünk reménységére és terelnek oda az Urunk hatalmába és kegyelmébe vetett bizalomhoz.

Amit hittel remélhetünk

Krisztus közelsége

A „keresztfa titka tündököl” (Evangélikus énekeskönyv, 189. ének) – szoktuk énekelni. Meggyőződéseim szerint nemcsak dogmatikai értelemben igaz ez, hanem lelkigondozói szempontból is fontos. Traumáktól gyötörve sokan gondolják, hogy talán senki sem tudja őket teljesen megérteni, magányra vannak ítélve. A passió Krisztusa azonban mellénk akar szegődni, és benne társat találhatunk. Bizhatunk abban, hogy nem csak tudja, de át is érzi helyzetünket. A pokol kínjaig alámerülő gyötrelmében átélte a mi sebzettségünket is – a legnagyobb mélységig. Apró, de fontos jelző az, amit Lukács evangéliumában az öreg Zakariás „Istenünk könyörülő irgalmáról” (Lk 1,78) mond, amikor érdekes módon egy olyan szót használ, melynek eredetijében a „zsigerek” szó rejlik. Megdöbbenő, de bizony igaz: Megváltónknak megrendül bensője fájdalmainkat látva – nekünk valóban együttérző Urunk van! És éppen ennek az átélése közben találkozunk az ember az egyik legellentmondásosabb igazsággal: fájdalmaink meghívások arra, hogy észrevegyük mellénk telepedő, mélyen együttérző Megváltónkat. (*Gyógyító sebeink* című könyvében ír erről sokat David Seamands)

A Szentlélek segítsége

De van itt még valami! Amikor a Római levélben a testűk megváltására váró hívők reménységéről olvasunk, akkor ezt találjuk: „Ugyanígy segít a Lélek is a mi erőtlenségünkön. Mert amiért imádkoznunk kell, nem tudjuk úgy kérni, ahogyan kell, de maga a Lélek esedezik értünk kimondhatatlan fohászokdásokkal” (Róm 8,26). Mélységes misztérium ez, de valódi reménysége a hívőknek: örökölt hiányok vagy traumák miatt „aszténias”, erőtlén életünkben a Szentlélek segítségünkre siet. Krisztus Lelke ma is tud gyógyítani. Olyan korlátokon, amiken nekünk lehetetlenségnek tűnik túljutni – ő át tud lépni. Így az idő hátramezsgyén is. Az, hogy a mi Istenünk az időnek is ura, azt a meglepő lehetőséget is magában hordozza, hogy ő tudja gyógyítani a múltat is. Ahová az

idő dimenziójába zárt emberi eszközeink nem érnek el, ott a Lélek ereje továbblép, ott fejt ki a hatását. Nem lehet képlettel leírni és hétköznapi logikánkkal magyarázni, de lehet imádságos csendekben kérni és átélni valamit belőle, mert erre is igaz, hogy: „Ami lehetetlen az embereknek, az Istennek lehetséges” (Lk 18,27).

Meggyőződéseim szerint ez igaz a halál és az élet választóvonalára is. Párfogónknak van hatalma arra, hogy feloldozzon már halott szeretteink ellen elkövetett vétkeinktől, és már nem élő szüleink okozta bűnökre is ki tudjuk mondani: megbocsátok. A halál számunkra áthatolhatatlan szakadék, nem hathatunk az elhunytakra, nem tudunk beszélni velük, de remélhetjük, hogy Urunknak elég hatalma és irgalma van ahhoz, hogy a halál és élet határán is átívelő kiengesztelődést tudjon teremteni. Meg lehet vallani a hibát, hogy elmaradt „út közben” a megbékélés, vagy épp túl sok éven át fekdűnk le haragunkkal, de kérhetjük és remélhetjük a feloldozást. Urunk Szentlelkével képes valamit pótolni abból, ami talán a földi út során elmaradt.

Száraz ágak új szolgálata

Nappalinkban, a családfát jelképező fotógyűjteménnyel szemben az egyik legkedvesebb dísz tárgyunk egy virágtartó állvány. Egy gyógyulófélben lévő alkoholbeteg hittestvérünk készítette. Különleges formájú almafaágak hajolnak össze, hogy új életet, szobanövényeket tartsanak meg erejükkel. Akkor lett igazán fontos számomra, amikor elmondta készítője: a fákról valamilyen baj miatt levágott, földre kerülő és tüzelőnek szánt anyagot használt fel. Ezeket mentette meg és adott nekik új szolgálatot, megtisztítva, megcsiszolva, szépen lazúrozva... Most, ahogy ezt a témát forgatom magamban és ránézek, Isten megújuló kegyelmének különös jelképévé válik számomra: a gyógyult vagy gyógyulófélben lévő családfák reménységének szimbólumává.

SEFCSIK ZOLTÁN

A szerző
evangélikus
lelkész

Nem a köveket, hanem a tiszta forrást őrizzük

Gyakran megtörténik, amikor egy-egy családot meglátogatok, hogy a férj és a feleség átölelik, átkarolják egymást. Ilyenkor a gyermekek sok esetben odaszaladnak, és ők is átkarolják a szüleiket, annyira boldogok. Ők is részesedni akarnak a szétáradó szeretetből, ebből a kristálytiszt forrásból. Ezt a forrást szeretnénk megőrizni a következő nemzedékek számára is tisztának, életadónak.

A Teremtő Isten úgy alkotta meg a világot, hogy a férfi és a nő szerelméből élet fakadjon, ez a szerelem túlsorduljon, termékeny legyen. Azt akarta, hogy az emberi élet szeretetből, szerelemből fakadjon. Nem is csak a fogantatása pillanatában, hanem később is egy gyermek a szüleinek szeretetében, ebben a szeretettel, tisztelettel, odaadással, hűséggel, vidámsággal, kedvességgel teli légkörben nőhessen fel, ebben bontakozhasson ki az egyénisége.

Ezért az édesanya, amikor gyermeket vár, akkor nem terhes, hanem áldott állapotban van. A szíve alatt nem egy magzat van, akit esetleg a felnőtt világ nemkívánnak is nyilváníthat és kiiktathat az élők sorából észrevétlenül, hanem egy kicsi emberi élet, egy apró gyermek.

Vannak emberek, akik valamilyen oknál fogva inkább a saját nemükhöz éreznek vonzalmat. A kereszténység meggyőződése az, hogy amíg ez a vonzalom nem válik cselekedetté, addig az illető személy nem vétke. Az azonos neműekhez vonzódó ember is Isten teremtménye és képmása, aki tiszteletet, befogadást, szeretetet kell, hogy kapjon. Sok esetben ezt a szeretetet és tiszteletet nem kapták és nem kapják meg a társadalomtól, gyakran a keresztényektől sem. Emiatt az ilyen személyek bocsánatát kérjük, és igyekszünk mindent megtenni, hogy

a szüleik, barátaik, munkahelyük és az egyházi közösségek is a minden embert megillető szeretettel és tisztelettel viseltessenek irántuk.

A kereszténység azt is helyesnek tartja, hogy a gyermekek számára az iskolákban és másutt ismereteket adjanak át a házasságról, a nemiségről, és ezen belül szóljanak az azonos neműek iránt vonzalmat érzőkről is. Azonban egyáltalán nem mindegy, hogy ezt mikor és hogyan teszik. Igen gyakran az ilyen tanórákon szinte szó sem esik az életre szóló szerelem, a hűség, a totális önatadás hatalmas titkáról, drámájáról és kihívásáról, hanem csak a testi kapcsolat technikai

**Az identitás
olyasvalami,
amit elsősorban
kapunk.**

részéről adnak némi felvilágosítást. A gyerekekben sokszor az a végső tanulság szűrődik le, hogy ha el tudják kerülni a nemi betegségeket és a nem kívánt terhességet, akkor bátran fogjanak bele a barátjukkal, barátnőjükkel való testi kapcsolatba.

Az ilyesfajta felvilágosítás hatalmas károkat okoz, amelyek a gyermekek és fiatalok egész életére kiható negatív következményekkel járnak. Újabban az a téma is megjelenik ezeken a felvilágosító órákon, hogy mindenki bátran válassza meg a maga identitását. Hiszen teljesen természetes és magától értetődő az, ha egy fiú lány szeretne inkább lenni, vagy egy lány inkább fiú. Ebben őt senki ne akadályozza és befolyásolja. Mintha megfeledeznénk arról, hogy az identitás nem olyan dolog, amit magunknak kitalálunk, hanem olyasvalami, amit elsősorban kapunk.

Nem mi találjuk ki az anyanyelvünket, hanem kapjuk, és ezen nem tudunk változtatni. Nem mi találjuk ki a szüleink, a családunk történetét, és azt sem, hogy a történelemnek melyik korszakába születtünk. Az ember nem a maga teremtetője. Az identitás elsősorban kapott ajándék és lehetőség, talentum, amit ki kell bontakoztatnunk, amit gyümölcsoztatnunk kell. Még akkor is, ha esetleg sebzett, ebből kell elindulnunk, és nem mesterségesen egy másikat kitalálunk. Nagyon torz lesz az a társadalom, amelyben önmagukat megteremteni akaró személyek sokasága él együtt. Az iskolában tudományosan megalapozott és építő dolgokat kellene elmondani a gyermekeknek a szerelemről, házasságról, a gyermekáldásról, és ezen belül az azonos neműekhez vonzódó embertársainkról is. Minde-

Nagyon torz lesz az a társadalom, amelyben önmagukat megteremteni akaró személyek sokasága él együtt.

nekelőtt természetesen a szerelem és szeretet nagy titkáról kellene sokat beszélni.

Az azonos neműekhez vonzódó embertársaink kapcsán fontos lenne elmondani például azt, hogy ez a vonzalom nem genetikailag determinált. Van-

nak olyan egypetéjű ikrek, akik közül az egyik más nemű házastárssal él boldogan, a másik azonos neműekkel létesített kapcsolatokat. El kellene mondani azt, hogy az azonos neműek iránti vonzalom kialakulásának leggyakoribb oka férfiak esetében a szimpatikus és közeli apa hiánya. El kellene mondani azt is, hogy ez a vonzalom nem száz százalékos egy-egy emberben, hanem legtöbbször nyitva áll számára a más nemű házastárssal való kapcsolat lehetőségének az útja is.

Ezzel kapcsolatban megrendítő, de ugyanakkor gyönyörű olvasni *Joseph J. Nicolosi Healing of Homosexuality (A homoszexualitás gyógyítása – a szerk., Northvale, New Jersey, 1993)* című könyvét, amelyben tíz ember szenvedéseit és katarzisait, az ő útjukat írja le az azonos nemű párkapcsolatok világából a más neműek iránti vonzalom felé. Nem mind a tíz tudott eljutni az igazi szerelemig és házasságig egy más nemű személlyel, de mind a tíz esetben az ebben az irányban megtett lépések kataritikusak és boldogítóak voltak.

Az ökológia témájában eljutott az emberiség annak felismeréséig, hogy a világnak vannak kökemény objektív törvényei, és ha az ember ezeket nem tartja tiszteletben, akkor önmagát fogja elpusztítani. Mennyire fontos volna felismerni, hogy nemcsak az éghajlatnak és a biológiának, hanem az emberi életnek is vannak gyönyörű, objektív törvényei. Ezek nem ellenünk vannak, nem korlátok.

Ez a Teremtő által a világba ültetett rend egy gyönyörű harmónia, amelyet ha megértünk, amelybe ha

belesimulunk, akkor megtaláljuk a boldogság, a kibontakozás útját. Milyen jó volna megérteni, hogy a szabadság nem minden korlát lerázását, nem a pillanatnyi szeszélyeink szerinti életet, nem a gyönyörű objektív világtól való elszabadulást jelenti, hanem szabad szárnyalást a teremtett világba beültetett harmónia mentén, a szeretet szárnyalását, az igazság, a szépség, a jóság, a becsületesség, az önátadás szívet kitágító röplését.

Ausztriában egy szülőpár arra lett figyelmes, hogy a kislányuk autókkal, kardokkal szeret játszani. Úgy érezték, a gyermek döntött, fiú akar lenni. Azóta fiúsan fészül és öltöztetik, és már azt is eldöntötték, hogy tizenévesen, amint lehet, a megfelelő hormonkezelését is elkezdik, hogy a teste is minél fiúsabbá váljon. Mindezt a lehető legtermészetesebben, mosolyogva mesélték el a többi szülőnek. Az Egyesült Államokban súlyos büntetést kapott egy cukrász, mert nem szeretett volna egy férfi párnak két férfivel díszített esküvői tortát készíteni. Szintén az USA-ban megbüntettek egy tudóst, mert le merte írni, hogy az ő véleménye szerint az azonos neműek közötti szexuális kapcsolat nem természetes. Egy gender tanórán az egyetemista diákokat arra kötelezték, hogy azonos nemű párokat alkossanak, és kézen fogva sétáljanak a városban, figyeljék meg az emberek reakcióját.

Mindebből az látszik, hogy az LGBTQ-mozgalmak nem egyszerűen toleranciát kérnek a társadalomtól, hanem szeretnék áthatni a maguk ideológiájával az egész társadalmat, az oktatási rendszert az óvodától az egyetemig, a reklámok és a filmek világát, a kultúrát, munkahelyeket és a szabadidő eltöltésének helyeit.

Kérjük az LGBTQ-mozgalmakat, hogy határolódjanak el az ilyesfajta jelenségektől. A kereszténység nem kövületeket véd, nem avított hagyományokat, hanem az élet tiszta forrásait. Ezeket szeretnénk megőrizni, és tisztán továbbadni gyermekeinknek, unokáinknak.

DR. SZÉKELY JÁNOS
A szerző római
katolikus püspök

Forrás:
www.martinus.hu

Egy ember az embertelenségben

avagy

egy horthysta katonatiszt kálváriája a Rákosi-korszakban

Dobó József 1921. június 25-én született Balassagyarmaton. A kőszegi katonai alreáliskolában érettségizett. 1939 őszétől a Ludovika Akadémia hallgatója lett, ahol 1942 júniusában csendőrhadnaggyá avatták.

A háború után – horthysta katonatiszti múltja miatt – csak alkalmi munkákkal tudta biztosítani megélhetését. 1949-ben nagyapai nagybátyja kertjében dolgozott egy Ipoly-menti kis faluban. Innen 1949. július 21-én formálisan elrabolta az ÁVH. Recskről egy alkalmasnak ítélt pillanatban megszökött. Csehszlovák területen tartózkodott már, amikor értesült szülei és néhány rokona elfogásáról. Ezzel a lelki teherrel már képtelen volt továbbmenni Nyugatra. Önként feladta magát. A szökésért két év tíz hónap fegyházra ítélték.

Amnesztiával szabadult 1953. július 31-én Vácról. Ezután segédmunkás, gépmunkás és villanyszerelő lett. Közben villamosipari technikai képzést szerzett. 1957-ben megnősült, és négy gyermeke született. 1982-ben a budapesti metrótól mint vezető elektrikus ment nyugdíjba.

Az előző évszázad gyötrelmeiből jócskán kivette a részét, melynek során az emberi gonoszság legmélyebb bugyrait is megjárta (teljes jogfosztottság, ítélet nélküli szabadságvesztés, vallatás, kínzás, haláltábor, magánzárka, s mindez teljesen ártatlanul). Isten kegyelméből mégis sikerült talpra állnia, s

a nulláról új életet kezdenie. A Legfelsőbb Bíróság 1991. október 15-én ítéletét semmissé nyilvánította. 2007. február 4-én halt meg Budapesten. Dobó József a budahegyvidéki evangélikus gyülekezet aktív, alkotó tagja volt.

Dobó József naplójából

Mivel a katonaiskolában államköltséges helyek voltak, szüleim arra gondoltak, hogy a négy gyerek közül az egyiket ilyen intézetbe küldik. Így kerültem tízévesen Kőszegre, a katonaiskolába. Keserves volt megszokni, de már önértetességből sem vallottam ezt be. Elviseltem a katonai dresszúrát. Végül a pozitívumok mindinkább előtérbe kerültek: a rendszeres életmód, a természeti környezet, a jó levegő, a testedzés, aminek aztán a későbbiek folyamán nagy hasznát vettem. Érettségi után automatikusan kerültünk tovább a Ludovika Akadémiára.

A nagy történelmi átalakulások, forradalmak mindig sok áldozatot követelnek. Ilyenkor az „ostor” nagyon sok véten emberen igaztalanul csattan. 1945. május 9-én Európában a háború véget ért, de az embertelen gyűlöletből fakadó cselekedetek tovább hullámoztak még évtizedeken át. Amiben nekem volt részem, csak 1949-ben és az után következett.

Pösténypusztán, nagyapai nagybácsi méknál dolgoztam, akik idős koruk miatt kertjük művelését maguk nem tudták már vállalni. Bele is vettem magam a kerti munkákba. Amikor megtud-

tam, hogy a Pöstény szomszédságában levő Szécsénybe méneket telepítettek, és a lovaszoknak gondot okoz az állatok rendszeres mozgatása, örömmel kaptam az alkalmon. Hajnali lovaglások formájában vállalkoztam a mének „bejáratására”. Évek múltán megtudtam, hogy e hajnali kilovaglásaim valamelyike indíthatta el az eseménysorozatot. Egy szécsényi rendőrtiszt – látva engem lóháton – jelentett fel, mondván: „ez a volt horthysta tiszt még most is ilyen tisztí allűröket gyakorol ahelyett, hogy hasznos munkát végezne a népgazdaságnak!”

1949. július 21-én reggel vízárt mentem az udvaron álló kúthoz, és láttam, hogy egy nagy fekete gépkocsi áll a kocsmá előtt. Kis idő múlva a pusztai bíró azzal köszönt be, hogy Szécsényből vannak itt valami elvtársak, és kéri, hogy menjek ki hozzájuk. Gyanúsnak tűnt nekem ez a „körítés”, de azért kimentem a kapuhoz, ahol két öles termetű fiatalember várakozott. Azt kezdték el ecsetelni, hogy egy érettségizett embert keresnek, aki segítségükre lehetne a cséplési ellenőrző lapok vezetésében. Felajánlották, hogy most rögtön bevinnének Szécsénybe. Barátságos beszélgetés közben mentünk a pusztabíró háza elé, a levegőben azonban ott vibrált valami feszültség. Beülésem pillanatában a viszszapillantó tükrön át tekintetem a sofőr tekintetével találkozott. Valami baljóslatú komorság és bámész részvétféle tükröződött benne.

Amint az utolsó házat is elhagytuk, befüggönyözték a kocsis három oldalát, s a hangnem rögtön fortissimóba csapott át. Az elöl ülő fogdmeg egy bilincset nyújtott hátra. Hogy ne lássam, merre-hová visznek, fekete szemüveget is kaptam. Az Andrássy út 60-ban a szemüveget levették rólam és (arcomon a hatást lesve) az egyik fogdmeg ezt kérdezte: „Ugye most már tudja, hogy hol van?!” Bevittek egy szobába, és „kezelésbe vettek”. Különböző kérdéseket tettek fel előéletemre vonatkozóan. Hazugságnak minősítették, hogy senkit nem bántalmaztam, de még az alárendeltjeim sem tettek ilyet soha az én tudomásom szerint. Meggyőződéssel állították, hogy nem mondom igazat. Ezért aztán belekezdtek „emlékezetfrissítő tornáztatásomba”. Bár kilátásba helyezték, hogy másnap reggelig „szórakozunk”, mégis úgy este tíz felé megunták a faggatást.

Akkor még reménykedhettem: hátha eleresztenek. Az ajtót rám zárták, és valami felszabadultságérzés fogott el, hogy végre kinyújtózkodhattam, sőt le is fekehettem. Mennyire relatív az ember öröme – ilyenkor mutatkozik meg igazán!

Reggel sokadmagammal Kistarcásra vittek az internálótáborba, ahol tíz hónapon át az internáltaktól elkülönítve, teljes jogfosztottságban és a külvilágtól elzárva tartottak minket titokban fogva. 1950 nyarától már „legalizált” internált lettem, amikor már a látogatás is megengedett volt. Az internálás okaként ez hangzott el: „Illegális szervezkedésben vett részt”. Augusztus végén néhányunkat egy kis terembe zsúfoltak össze,

majd alsóneműt, bakancsot és kimustált, vörös sávusra festett ÁVH-s ruhákat dobáltak közénk, hogy azt vegyük magunkra. Így vedlettünk egyszeriben internáltakból kényszermunkásokká a teljes jogfosztottságba való visszarátétellel és a külvilág hermetikus kizárásával. Keneteljes szavakkal közölték, hogy munkára visznek minket, ahol lesz módunk „jóvátenni mindazon bűnünket, amit a nép ellen vétettünk”.

A recski kényszermunkatáborba érkezésünk után az első emlékezetes esemény egy ÁVH-s őrmester „szpicse” volt: „Még egy dolog: a szökés! Hát erről ne is álmodjanak, mert úgysem fog sikerülni!” Ez a gúnyos mosollyal kísért kijelentés végső elhatározásra juttatott: „Csak azért is megmutatom nektek, hogy én meg fogok szökni!”

A rabszolgamunka helyszíne erdős terepen folyt. A páriák nagy része az erdőt vágta, és a kivágott fákat gallyazta, aprította. A másik csoport a már fátlan részen a közetet hasogatta, majd nagy kalapácsokkal apróra törte, útburkolathoz zúzaléknak. Engem a fakitermelő csoportban dolgoztattak. Egyik reggel épp a legallyazott fák ágait kellett csomóba húzgálnom. A gallycsomóhoz csak két ór láthatott. Sőt a gallyrakás mögött néhány másodpercig egyik géppisztolyos se figyelhette meg ott-tartózkodásomat. Amikor az egyik ór valakivel el volt foglalva, a másik pedig nem figyelt arra, ahol éppen voltam, elosontam az első nagyobb takarást adó bokorig. Szétfeszítettem a drótkerítést, majd átbújtam a résen. Több mint

tizenhárom hónapi rabság után ismét szabadon lélegezhettem... Rövid hálafóhász után tájékozódtam.

Olyan meleg volt, hogy az ingemet is levettem a munkához. S mivel a lelépési alkalom ilyen helyzetben adódott, bizony csak a vörös csikos nadrág meg a bakancs volt összes öltözékem.

Szándékom volt Gyarmatra menni, hogy szüleimet értesítsem, aztán a határon át Nyugatra. Elhatároztam, hogy nappal csak addig mozgok, amíg haladási irányomban nem fogy el az erdő. Minden emberi találkozást elkerülök, és nyílt terepen csak a sötétség beálltával haladok tovább. Táplálékom az lesz, amit erdőn-mezőn megehető találok.

Később megtudtam, hogy csak az esti létszámmellenőrzésen derült fény eltűnésemre. Akkorra már valahol Mátraballa környékén jártam. A rimóci szőlő volt a közelebbi célo, hisz ott jól ismertem egy szalmakunyhót, amiben megpihenhetek. Verőfényes napsütésben erre ébredtem: „Nagyapa, itt meg alszik egy bácsi!” Pöttömnyi legényke mondta ezt, aki a kunyhó ajtajából csodálkozva meredt rám. Kiszáratva előkerült a nagyapa is. Feljelentés helyett meleg ennivalót hozott nekem a faluból.

Este aztán belopakodtam Gyarmatra. Édesapám fogadott a következő mondatokkal: „Fiam! Most nagyon rosszul tetted, hogy megszöktél. Azt tanácsolom: menj, és önként jelentkezz, különben mindnyájunkat be fognak börtönözni miattad!” Ekkor nagy keserűség öntött el, és ennyit feleltem: „Nem azért szöktem meg, hogy most jelentkezzen!” Elmondtam, hogy csehszlovák területen élő rokonaimhoz megyek, és onnan tovább ki, Nyugatra.

Testnevelő tanár

Helyőrségparancsnok – 1944 (a kép bal oldalán)

[illegible]

Januárban sorsom enyhülni kezdett. A pincezárkából egy emeletibe tettek át, majd egy tavaszi délelőttön a Markó utcai fogházba szállítottak. Ott „kulturált” fogolyéletem lett: napi séta, túrhetően jó ételmezés. Persze a külvilággal való érintkezésről szó sem lehetett. Jogi védelemre semmi kilitás nem mutatkozott. Kirendelt védőt nem találtak szükségesnek mellém állítani, tehát „abszolút törvényes” körülmények között, néhány perc alatt olvasták fejemre a két év tíz hónapos ítéletet a Recskről való szökésért. Amikor a „bíróaságtól” kértem, hogy legalább a szökésemet követően

magánzárkában eltöltött hét hónapot számítsák be, a kurta válasz így hangzott: „nem lehet, az internálás volt!”.

Múltak a napok, és jöttek a rossz hírek otthonról. Édesapámat letartóztatták, az Alcsútról hazatérőben lévő édesanyámat a nyílt pályán megállított vonatról emelték le. Mikor aztán pár nap elteltével sem engedték őket haza, sőt tizenhét éves húgomat is lefogással fenyegették, „ha elő nem kerít” engem, elhatároztam, hogy mégis feladom eredeti szándékomat, és önként jelentkezem.

1953 márciusában Sztálin halálhíre – minden elzártságunk ellenére – hamarosan tudomásunkra jutott. S bár lényegében semmi nem változott a rabsorsban, mégis érezhető volt valami enyhülés szele a levegőben.

Még hét hónapom volt hátra az ítélet letöltéséből, amikor július 30-án egy elkülönített helyre vittek. Bár cellatársaim is bizonyosra állították, hogy kiszabadulunk, a sok negatív tapasztalat és becsapás után még akkor sem hittem benne, amikor civilbe öltöztetve, szabadulási fecnível a kezemben, nyomozói kísérettel a váci állomásra vittek.

Csak akkor nyugodtam meg, hogy tényleg nem egy újabb kiagyalt lelki pressziónak vetnek alá, amikor megindult velem a döcögő fapados Balasgyarmat felé.

Indultam hát vissza Gyarmatra, hogy húgomat megnyugtassam. A házuk közelében az éjszakai árnyékban posztoló rendőrt csak az utolsó pillanatban vettem észre. Hiába akartam határozott lépkekkel elhaladni mellette: megállított. Be is kísért rögtön a rendőrségre, ahonnan kora reggel megbilincselve gépkocsin az Andrássy út 60.-ba szállítottak. Így vetélt el szabadulási kísérletem. Pár nap után szüleimet hazaengedték.

Elfogásom után a hírhedt *Péter Gábor* elé kísérték, aki a fülem hallatára rendelte el Recskre való visszavitelemet, megveretésemet, majd vesszőfútasra ítélesemet. Recskén egy földalatti bunkerzárkába löktek úgy – összebilincseltek kezekkel –, ahogy voltam. Megjelent az ismerős politikai tiszt. Úgy tett, mintha nem tudná kivitni a bilincset, és – mi-

Másnap reggel elhagytuk Recsket. Az ÁVH-s gépkocsi a Budapest VII. kerületi Mosonyi utcai toloncházba vitt, és ott egy pincezárkába kerültem. Tudtam, hogy előbb-utóbb bíróság elé állítanak a szökés miatt, de azt nem sejtettem, hogy hét hónapon át (!) teljesen egyedül, a pince egy cellájának leszek a la-

A portrait of a middle-aged man with thinning hair, wearing glasses and a yellow shirt. He is looking slightly to the left of the camera.

Fotók: Magyarai Márton – Evangélikus Nevelés

Isten hűségese

Brebovszkyné Pintér Márta lelkész a női misszióban és a külmisszióban is tevékenykedik, és jelenleg teljes állásban a Podmaniczky János Evangélikus Általános Iskola iskolalelkésze. A szülői példák kincseivel és lelkési szolgálata tapasztalataival is gazdagítja az olvasókat interjúnkban.

Szüleid mindketten lelkészként szolgáltak. Édesapádról, Pintér Károlyról ezt írta valaki az interneten: „Karcos bácsitól azt tanultam, hogy Isten közelében lenni jó”. Gondolom, hogy édesanyáddal együtt otthon is olyan lelki közeget teremtettek, ahol testvéreddel együtt megérezte az egyenlőséget.

Más „papgyerekekhez” hasonlóan mi is azt szoktuk mondani viccesen a testvéremmel, hogy hátrányos helyzetű gyermekek voltunk. Karácsony este nálunk este tíz órakor jött az anyuka, amikor a szüleim mindegyik szőrványból visszatértek. Ugyanakkor nagyon sok előnnyel és élménnyel is járt, hogy nemcsak egy család vett körül, hanem egy gyülekezet is. Bizonyára arra vonatkozott a kérdés, hogy hitre lehet-e jutni lelkészi családban. A bátyám – aki szintén az egyházban szolgált, újságíróként – és én sem a családban jutottunk hitre.

Én Billy Graham evangelizációján döntöttem el, hogy Jézust szeretném követni. Ő 1977-ben járt legelőször Magyarországon, és én gimnazista diákként vettem részt azon a szűk körben meghirdetett evangelizáción, ahol Isten ígéje megszólított. Szüleim számára is mulatságos volt, hogy azon az üzene-

ten keresztül, amelyet minden hittanos tud, ha álmából keltik is fel: „Mert úgy szerette Isten a világot, hogy egyszülött Fiát adta, hogy aki hisz őbenne, el ne vesszen, hanem örök élete legyen” (Jn 3,16). Én ezt minden vasárnap hallottam a templomban, de elsűvített a fülem mellett. Ekkor megértettem, hogy az Isten számára ez a „világ” én vagyok. Az életét adta értem.

Mit változtatott ez a felismerés, a megterés az életeden akkor?

Egy keresztyén családban felnővőnek nagyon nem egyszerű megtérnie, mert mindent tud, csak arra nem hajlandó, hogy átadja az életét Jézusnak. A Szentlélek előtte elvégezte bennem, hogy rám szakadtak a bűneim. A magam módján eléggé összekutyultam az életemet. Az evangelizációt megelőző este fészkelődés közben – ma már teátrálisan hangozhat – őszinte undorral köptem bele a tükörbe: Ez vagy, Pintér Márta! Úgy gondoltam, Istennek sem kellek már. Másnap, amikor azt hallottam, hogy úgy szeret az Isten – és helyettesítem a nevem a világ helyére –, hogy egyszülött Fiát adta értem, az fordulópont lett az életemben. Akkor azt

mondtam, hogy ha én ennyire fontos vagyok Istennek, akkor nekem is fontos az Úristen és az ő ügye.

De nem akartam lelkész lenni. Az volt bennem, hogy világi pályára megyek. Magyarból, történelemből, angolból voltak jó jegyeim. Arra gondoltam, hogy tanárként vagy akármelyik civil pályán sokkal hitelesebb lehet a Jézusról szóló bizonyágtételem. Az életem célja változott meg: embert menteni, emberhalásszá válni.

Hogy lettél mégis lelkész?

Az Úristen nem verte ki a fejemből ezt a gondolatot. Pedig még a szüleim sem támogattak egyértelműen. Féltettek, mert a szocializmus időszakában a lelkészek a rendszer ellenségének számítottak, és különösen egy nő számára abban az időben nagyon nehéz volt ez a pálya. Persze örültek, hogy megtértem. Még egy dolog miatt bizonytalanok voltak: nem tudták, valódi, azaz Istentől jövő-e az elhívásom. Azt érezték, hogy egyre nagyobb a vágy a szívemben. Miközben mondogattam, hogy milyen ostoba, aki lelkésznek megy, és az volt az imádságom, hogy „Istenem, én nagyon nem szeretnék »

lelkész lenni!”, megdöbbenem, hogy egyre jobban megjön a kedvem hozzá. Végül szüleimmel együtt kértük az Úristent, hogy adjon valami kézzelfogható jelet, hogy ne értem félre a vezetését.

Két helyre adtam be a jelentkezési lapomat. Egy világi egyetemre és a teológiára. Nyár elején el is indultam felvételizni Szegedre az angol–magyar szakra. A vonaton hat asszony és egy férfi utazott velem a kupében. Az asszonyok megkérdeztek, hogy mi lesz, ha nem vesznek fel a szegedi egyetemre, és én boldogan mondtam, hogy akkor teológus leszek. Élénk beszélgetés indult, és én egészen Szegedig „térítgettem” őket. Észrevettem, hogy a férfi, aki egy vörös színű könyvet tartott a kezében, nem lapozott benne. Éreztem, hogy fülel.

Megérkeztünk, én is leszálltam. A férfi ott várt a peronon, és nekem szegezte a kérdést: „Hogy hívják magát? Mi a címük?” Megijedtem. Abban az időben tartani kellett az Állami Egyházi Hivatal embereitől. Mi van, ha ez a férfi is ÁEH-ás? – suhant át rajtam. Megfenyegeti a szüleimet, hogy nyíltan misszionáltam? Látva megrettenésemet elmondta, hogy ő egy baptista lelképásztor, és imi akar a szüleimnek, hogy engedjenek, hiszen az Úristen hívott el a lelkészi szolgálatra. A sürgősséggel feladott levelet szüleim megkapták még a hazaérkezésem előtt. Egyértelmű volt a jel számukra és számomra is.

Ehhez az élményemhez mindig visszanyúlok, mert nem egyszerű a lelkészi pálya, de a hívó élet sem. Néha úgy érzek, mint Jeremiás: „Rászedtél, Uram, és hagytam, hogy rászedj!” (Jer 20,7). Szemben úszunk az árral. Ezért is olyan jó erre visszagondolni, hogy nem én találtam ezt ki, hanem ő hívott el engem.

Édesanyád, Pintérné Nagy Erzsébet volt az első női parókus lelkész Budapesten. Ő mint női lelkész hogyan készítet fel téged? Mit lestél el tőle?

Tőle a hűséget tanultam meg; ő a nyomorúságos körülmények között is kitartóan szolgált. Gyerekként sokszor unalomból is elkísértem a szüleimet

a szolgálataikra, kis kirándulásként. Ők Észak-Magyarországon szolgáltak; édesapám Ózdon, édesanyám Putnokon és a környékén. Megmaradt bennem, hogy édesanyám a három–négy embernek tartott istentiszteletre is ugyanazzal az alapossággal készült, mintha ezrekhez szolt volna. Egyébként ő nem csak az első budapesti női lelkész volt, hanem a második nő, akit ordináltak. Amikor ők végeztek a teológián, a leány hallgatókat még nem avatták lelkésszé. Később is kizárólag az egyedülállókkal tettek kivételt. A szükség mégis úgy hozta, hogy édesanyám személyében egy családosi asszony lett a második nő, akit lelkészi szolgálatba állítottak. E nagy „karrier” mögött az húzódott, hogy a női lelkészek ott vállalták a szolgálatokat, ahol a férfiak már nem szívesen. Édesanyámtól ezt az alázatot tanultam, hogy nem érdekelték a szerény körülmények, ő szolgálni akart. Isten nagy ajándéka volt, hogy láthatta saját magvetésének az eredményét is Pestszenterzsébeten. Tele templom fogadta az őt követő lelkészt, Győri János Sámuelet. Ehhez az kellett, hogy egyszerűen beálljon vincellékként a szőlősgazda mellé.

Többektől hallottam, hogy édesapád, Pintér Karcsi bácsi segítette őket az elhívásuk útján, illetve lelki kérdéseik megoldásában. Neked is adódik alkalmad teológiára készülőkkel és másokkal hasonlóképpen beszélgetni?

Édesapám három éve ment el, de még mindig kapom a visszajelzéseket az általa lelkigondozottaktól. Jó érzékelni, hogy Isten sokak életében felhasználhatta a szolgálatát. Érdekeseek voltak az utolsó napokban a beszélgetéseim vele. Éles maradt az elméje, és jól

emlékezett mindenre. Már összegzett, készült az elmenetelre. Megdöbbenett, ahogyan lelkészi pályáját értékelte, hogy bármennyire igyekezett, mégis milyen gyarló szolgálja tudott csupán lenni az Úristennek. „Csak azt tudom felmutatni, hogy az Isten kegyelme tartott, és hogy áldás van a családom életén” – mondta. Egyik ilyen alkalommal látogatta őt meg egy korábbi ifjúsági tagja. Azért jött, hogy elbúcsúzon és megköszönje, amit édesapám szolgálatán keresztül kapott Krisztustól. Hiszem, ez Urunk kedves gesztusa volt édesapa számára ott, a számadás napjaiban a kórházi ágyon, kiszolgálattottan.

A kérdés rám vonatkozó részéhez pedig: engem is nagyon sokan keresnek meg. A lelkészi pályáról először mindenkit lebeszélék. Édesapámtól tanultam, hogy akire ez nem hat, annak tényleg ott van a helye. Valóban így történt velem is, és azokkal is, akiket végül látok, hogy örömmel szolgálnak az egyházban. Ha az Úristen hív, akkor csak engedelmeskedni lehet.

A koronavírus időszaka is különösen sérülékennyé teszi az embereket, sokan hívnak fel mostanában is. Azt várják a lelkésztől, hogy mindig feltöltött legyen, de nekem is csak az ad elég municiót, ha sokkal többet foglalkozom Isten igéjével. Ezt láttam a szüleimtől; ők benne éltek az igében, ebből táplálkozott az életük. Így volt könnyű elindulni arra a túlsó partra édesapámnak, és ezt érzem édesanyámnál is.

En tulajdonképpen egész nap „csevegek” az Úristennel. Mintha velem élne; és azt hiszem, ez a hívó lét. Naponta átélem, hogy a Szentlélek eszembe juttat valamit. Megszóal egy-egy ige azért, hogy engem erősítsen vagy hogy éppen másnak tudjak a segítségére lenni.

Az Evangélikus Külmisziói Egyesületben, az evangélikus egyház női misziói referenseként, a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsa női bizottságában is munkálkods. Hogyan találtak meg téged ezek a feladatok?

Ki is mondtad: ezek megtalálnak engem. Gyülekezeti lelkésznek készül-

tem, és nagy része a szolgálatomnak így is telt, ezért nagyon hálás vagyok. Pilisen sokat tanultam *Keveházi László* és felesége mellett. Ez életem kedves ideje volt, mert a közel velem egykorúaknak tarthattam ifjúsági órát. Fialatos tüzzel, kreatívan szolgálhattam közöttük.

Tolna megyében megtapasztaltam a szórványhelyzetet is. A bemutatkozó istentiszteletre nagyjából tizennégyen jöttek el, és panaszkodtam: „Többen is eljöhettek volna megnézni az új lelkészüket!” Mint kiderült, a gyülekezet kilencven százaléka ott volt. Sokat kaptam tőlük. Például az asszonyoktól, akiket nem kíméltek annak idején a szovjet katonák. Mégis idősen, a betegágyon is a „Gott ist treu”, „Isten hűsége” kezdetű éneket kérték. Ez az ottani németység himnusza volt. Vagyonuk, önbecsülésük elvesztése, majd az újrakezdés után is ezt tudták vallani. Nagy bizonyosságtétel volt ez számomra.

Utoljára Pakson, majd Pilisen voltam lelkész. A paksi időszak alatt megkeresett egy nemzetközi szervezet, a Lutheránus Világszövetség, főként az angoltudásom miatt. Egy konferencia keretében beszéltek rá, hogy vállaljam el a kelet-közép-európai női munkaág koordinátorságát. Ez hallatlanul érdekes időszak volt. *Harmati Béla* püspök úrnak is mondogattam, hogy jó lenne Magyarországon is elindítani a női missziót. Miután meghalt a férjem, ő behívott, és rám bízta ennek a vezetését. Nem magamnak készítettem ezt a pozíciót, de végül rám talált. Ezeket is végzem, de jelenleg teljes állásban iskolalelkész vagyok.

Rájöttem, hogy női missziót végezhetek az iskolában is, ugyanis óriási kihívásnak érzem a genderideológiát. Ma el kell mondani a gyerekeknek, hogy te bizony fiú vagy, és te lány. Isten csodálatos ajándéka, hogy férfivá és nővé teremtett minket. Ha valamikor nagyon fontos volt a női és a férfi misszió, akkor most az.

Általános iskolában melyik korosztály az, amelyikben ezekről lehet és érdemes beszélni?

Alsó tagozatban egyszerűen természetességgel kell kezelni, hogy vannak fiúk és lányok. Én nő vagyok, most így öltöztem, most nagymama lettem, és ez hozzátartozik a női léhez. Továbbadom az életet, és ennek örülhetek. Olyanokban is előkerül, hogy egy fiú legyen udvarias, most előbb válaszolnak a kislányok. Előre engedjük őket az ajtónál. Apró dolgokkal meg lehet mutatni, hogy vigyázunk a lányokra: mert

például a fiúknak nagyobb az erejük, amivel megdobják a labdát.

Felsőben már éri őket a korszellem. Velük már adódik ezt érintő beszélgetésem. De az Isten ígéjétől nem lehet eltérni. Rám lehet aggatni olyan jelzőket, hogy konzervatív vagy fundamentalista vagyok, de én az Úristenre hallgatom. Elég egyértelműen le a van írva, hogy a világot hogyan teremtette, ezt nem lehet kétségbe vonni. Az természetesen igaz, hogy ez a világ nem olyan, amilyennek ő eltervezte. Alá van vetve a hiábavalóságnak, a bűnnek. Van több fiatal és felnőtt homoszexuális ismerősöm, és látom, ők hogyan küzdenek ezzel. Sohasem vetném oda nekik könnyedén a bibliai igazságot, hogy Jézusban megszabadulhatnak a hajlamuktól. Ez egy olyan mély vágy, amit nem lehet csak úgy félresöpörni.

Ez a világ tönkrement. Ennek az átkát, következményeit mi, keresztyének is hordozzuk. Mind „fogyatékosok” vagyunk, meg vagyunk terhelve hajlamokkal.

Mikor, hogyan lehet elkezdni egy kényes beszélgetést? Keresztyénként mivel ejthetünk hibát?

Ne ígérel „verjük fejbe” a másik embert! Még én is tapasztaltam akaratlan kegyetlenségeket törvényeskedő keresztyén társaimtól. Ahogyan említettem, kínlódik a vágyaival az, akinek homoszexuális hajlama van. Nem minden esetben a divatról van szó, bár arról is. Ítélezéssel eltávolítjuk az Isten kegyelmétől. Mutassuk meg neki, hogy Isten tud szabadítást adni.

Azt tapasztaltam, hogy a szolgálatomnak sohasem akkor lett eredménye, amikor kijelentettem dolgokat, hanem amikor bevallottam, hogy valami nekem is nehezen megy, de végül mégis sikerül. Mindannyian küzdünk, a hit harc!

Mi bátorít téged a további utadra nézve?

Néha azt gondolom, hogy túl régóta vagyok a pályán, és bele lehet ebbe fáradni. Mégis talán bölcsebb lettem. Rájöttem arra, hogy nem a külső és a forma, hanem a tartalom a fontos. A mag ne csak egy burok legyen, és akkor fog életet teremni. De szükség van megújulásra. Isten változást és lendületet hozott azzal az életembe, hogy gyerekek közé kerültem. Sok szeretetet kap az emberektől. Tapasztalom, hogy még az út végén is meg-megpöccint az Úr, amikor veszítek a lendületemből.

A teljes interjú meghallgatható itt:

ERDÉSNÉ
KÁRPÁTI
JUDIT

Lábam előtt mécses a te igéd

**„Nagy a mi Urunk, és igen erős, bölcsessége határtalan.” (Zsolt 147,5)
„Istennek minden lehetséges.”
(Mk 10,27)**

Aki nem hisz Istenben, nem a semmi-ben hisz, hanem bármi másban. A föld-hőzragadság ellenére mindenki szívében ott van a spirituális vágy és a teremteskor kapott törvény. A Biblia és az egyház elutasítói is erkölcsi, etikai érveket használnak. Szabadságra hivatkoznak. Kiszolgáltatták magukat saját döntésüknek, szabadságistenüknek.

Ezen az úton nincs megállás. Mint a kormányozhatatlanná vált kamion, minden korlátot ledöntenek, minden szembejövőt elgázolnak. A szabadságra hivatkozva egyre agresszívebben támadják a másként gondolkodókat.

Nem velünk van bajuk, hanem az örök rend megalkotójával, az erős és bölcs Istennel. Ez a „szabadságharc” nem más, mint az ősbűn, a lázadás pusztulásba rohanó tragédiája.

Ez a jelenség nem új a történelemben. Ne háborogjunk, ne ítélkezzünk! Az isteni irgalom nélkül mi is abban a csapatban fociznánk. Inkább sírjunk, imádkozzunk, világítsunk, és teljen meg szívünk irgalommal, Krisztus indulatával.

**„Ki hitte volna el, amit hallottunk, és az Úr karjának ereje ki előtt volt nyilvánvaló?” (Ézs 53,1)
„Harcold meg a hit nemes harcát, ragadd meg az örök életet, amelyre elhívtátl...” (1Tim 6,12)**

Lenin eszes, tehetséges vezető volt. Gyűlölte az egyházat, a papokat. Sok száz templomot felrobbantott vagy bezárattott, és sok papot megöletett. Istene Marx volt. Utolsó éveiben beteg, elszigetelten élt. Csalódott a forradalmárokból, és úgy általában az emberekben. Hiányolta a kommunista embertípust. Sokszor sirt, nyöszörgött, és ezt mondogatta: Isten, Istenke... Paradicsomot akart létrehozni, de Isten nélkül. Ennek az eredménye: pokol. Híte, mozgalma vallásos karakterű volt. A fentiek egy róla készült dokumentumfilmben láttam, hallottam.

A hit önmagában nem érték. Lehet fanatikus, rajongó, embertelen, babonás. Az igazi hit ajándék Istentől. Nem emberi produkció. Ezt az ajándékot megragadhatjuk, egy életen át a Lélek erejével megharcolhatjuk, és megérkezhetünk a teljességbe.

**„Adjatok hálát az Úrnak, mert jó, mert örökké tart szeretete!”
(Zsolt 106,1b)**

**„Amit pedig szoltok vagy tesztek, mind az Úr Jézus nevében tegyétek, hálát adva az Atya Istenek őáltala.”
(Kol 3,17)**

A legtöbb ima a kérés műfajába tartozik. A dán labdarúgóért, aki meccs közben lett rosszul, milliók imádkoztak a stadionban és szerte a világban. Bizonyára egy kis csapat hálát is adott gyógyulásáért.

Kérni, kiáltani nehéz helyzetben olyanok is szoktak, akik máskor nem imádkoznak. Zuhanó repülőgépen nincs ateista. Hálát azok adnak, akik kapcsolatban vannak az Örökkévalóval.

Öröm és hála önkéntelenül is megszülethet például akár egy falat körte ízlelése közben. Ugyanakkor meg kell vallani, hogy hívó emberek is átélhetnek olyan próbákat, sötét mélységeket, szünni nem akaró jöbi szenvedéseket, amelyekért nem tudnak hálát adni, sőt még imádkozni sincs erejük. „Hol vagy, Uram? Meddig még...?”

„Az Isten szeretőknek minden javukra válik” – juthat eszünkbe az ige. Igen, utólag (lehet, hogy majd mennyországban) megláthatjuk az összefüg-

géseket. A kereszten Jézus sem adott hálát a szenvedéseirért. „Miért hagytál el?!” Utólag látjuk, tapasztaljuk, hogy az ő áldozata a világ üdve lett.

**„Sokan mondják rólam: Nem segít rajta Isten! (...) De te, Uram, pajzsom vagy nekem, dicsőségem, aki fölemeled fejem.” (Zsolt 3,3–4)
„Mária ezt mondta: Nagy dolgokat tett velem a Hatalmas, és szent az ő neve...” (Lk 1,49)**

A falu szélén lakott. Több súlyos betegsége volt. Kicsi nyugdíjból élt. Amikor beléptem hozzá, áradt belőle a derű, az öröm, a hit, a szeretet. Nem panaszkodott. Problémáit, nehézségeit csak unszólásomra mondta el. Egyszer ellopták a fűtőolaját éjjel az udvarából. Máskor összeesett a konyhában, és a szomszéd talált rá. Ez a „jó” szomszéd a mai ige szavait mondogatta neki: „Hol van a te Istened? Miért nem segít?”

Később bekerült a helyi szeretetotthonba. Az ő szobájában tartottunk istentiszteletet és bibliaórákat. A vezetőnő, hivatkozva a helyi veterán kommunisták tiltakozására, zavartan megkért, hogy ne szervezzünk ilyen programot. Idegesítette őket a szobából kiszűrődő éneklés. Pedig Annus nénihez szívesen belépett a vezetőnő, a tanácselnök és mások (én is) a derűs, áldott légkör miatt. Később az Állami Egyházügyi Hivatal megyei vezetője engedélyezte a bibliaórákat...

Mindig áldó szavakkal búcsúzott, és ígérte, hogy imádkozik értem. Meg is tette, tudom.

**„Ébren van szemem az éjszakai
órváltáskor is, és elmélkedem
ígéreteiden.” (Zsolt 119,148)
„Mária pedig mindezeket a
beszédeket megjegyezte, és
szívében forgatta.” (Lk 2,19)**

Gyermekkoromban, a békéscsabai ócskapiacra a földön, a porban megláttam egy nagy családi Bibliát. „Anyu, mennyiért adjuk a Bibliát?” – kérdezte a leányzó a távolabb álló anyjától. Megvettem a Könyvek könyvét száz forintért.

Istentelen korunkban is a legnagyobb példányszámban megjelenő könyv a Szentírás. Egy ázsiai országban kivégzés jár a birtoklásáért, mégis olvassák, mégis él ott is Isten népe. Nyugati világunkban sok Biblia a polcon marad, vagy ha olvassák, kritizálják, félremagyarázzák, üzenetét szelektálják.

A kijelentésnek vannak az adott korhoz igazodó részei, amelyek nem érvényesek ma. De a keresztyénység Jézus tanításán keresztül olvassa, értelmezi az Ószövetséget is. Például a mózesi törvény szerint megkövezték a házasságtörőket, de Jézus feloldozta őket. Viszont a kegyelemre hivatkozva nem dobhatjuk ki az élet törvényét. Jézus a törvény betöltését szorgalmazta. Nem saját erőből való, eleve kudarcra ítélt produkció ez, hanem az újjászületett ember Lélek általi életvitele.

„Az ég és a föld elmúlik, de az én beszédeim nem múlnak el.” (Lk 21,33) A zsoltáros és Mária nem felejtették el Isten ígétét. Megjegyezték, szívükben forgatták, „éjszakai órváltáskor” is elmélkedtek róla.

Amikor szellemi-lelki éjszaka van, akkor sem feledhetjük el az örök ígét. Nem adhatjuk fel az alapokat, a Tízparancsolatot, a Hegyi beszédet és a többi érvényes, aktuális, megváltó üzenetet.

Adjon Isten világosságot, józanságot, lényeglátást megzavarodott korunkban!

Tűzvész Görögországban

**„Senki se oktassa az Istent, hiszen a
magasság lakói fölött is ő ítélkezik!”
(Jób 21,22)
„Egymással egyetértésben legyetek,
ne legyetek nagytrörök...”
(Róm 12,16a)**

Még a kommunizmusban, kezdő lelkészként testvéri és baráti kapcsolatba kerültem a helyi plébánossal. Két kezével épített szeretetotthont a plébániájából. Engedélyt nem kapott rá.

Több évtizede áldásosan működik az otthon, akkoriban mégis voltak nehézségek, akiknek nem tetszett ez a történet.

A konyhában kávéztam Istvánval. Az első a megbontott tető miatt áztatott minket. Nem panaszkodott, én húztam ki belőle az aktuális gondját: egy atyafi keményen harcolt vele.

Felfortyantam: „István, ez megalázó, ezt nem engedheted!” Erre ő csendesen ennyit mondott: „Az alázatos embert nem lehet megalázni”.

Közel negyven éve, hogy elhangzott, mégis működik ez a mondat. Barátom a kilencvenes évek elején, ötvenhat éves korában meghalt. Hiányzik.

A két ige az Istennel és az embertársakkal való viszonyulásunkat érinti. A közös nevező az egészséges alázat. Van ilyen? Igen! Ehhez arra van szükség, hogy átéljem a feltétel nélküli elfogadást, szeretetet. Nincs jogom és alapom arra, hogy utáljam, lenézzem magam. De személyem, teljesítményem túlértékelése is sok bajt okozhat. A gögös, agresszív vagy éppen az öngyőtrő viselkedés mögött gyakran gyermekkori vagy későbbi bántások, megaláztatások, sérülések állnak.

Ma is szól hozzád Isten. Elfogadott vagy, ő akart téged. Ismer és szeret fogantatásod óta. Úgy szeret, hogy életét adta érted. Gyönyörködik benned. Fogadd el magad gyengeségeiddel, hiányaiddal, esendőségeiddel együtt!

Isten, a te Atyád nem azt keresi, hogy mikor koppintson a fejedre. Él az

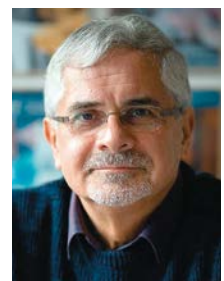
ő jóságából, kegyelméből! Ez segít a változásban, javulgatásban. Nincs értelme alul- vagy felülértékelni magad. Olvasd a Jézus-történeteket, és beszélj vele!

**„Kímélje meg az én életemet is az
Úr, és mentse meg engem minden
nyomorúságtól!” (1Sám 26,24)
„Aznap éjjel pedig odaállt Pál mellé
az Úr, és ezt mondta: Bízzál...!”
(ApCsel 23,11)**

Jóléti országokban hívők és nem hívők küzdenek a tűzzel, víz- és sáraradattal, vírusokkal, gazdasági nehézségekkel, beáramló tömegekkel... Egyes hívők pedig még mindig azt gondolják, hogy őket nem érheti baj. Legyen hitük szerint! Valóban hallunk csodás esetekről is. Ugyanakkor a baj globális, mindenkit érint.

Dávid és Pál több esetben túlélte a támadásokat, gyilkossági kísérleteket. Dávidot a vallásos, öntörvényű Saul akarta megölni. (Lásd az első ígét.) Dávid öregén halt meg, de tele volt a szíve, a családja sérülésekkel. Pált végül lefejezték. Mindketten hitben mentek el. Nem úszhatjuk meg a küzdelmeket. Globálisan és lokálisan is egymásnak feszül a jó és a rossz.

Beszéltem egy nagyszerű lelkésszel, aki agydagatanos lányát gondozza. „Békességem van” – mondta. Bármilyen állapotban vagyunk, csak Isten jelenléte adhat békét, reménységet, és küzdelmek, bukások és győzelmek után örök, teljes, boldog életet.

SZEVERÉNYI
JÁNOS

Milyen lehetőségeket lát a médiában Jézus Krisztus örömhírének a továbbadására?

Keresztyén médiaszolgálatok felelőseit kérdeztük

A technológiai fejlődéssel a média lehetőségei is kiszélesedtek, mondhatni uralkodóvá váltak. Életünk pedig ugyanúgy huszonegy óras napokból áll össze, s ennek az időnek minél nagyobb részéért versenyeznek a hírközlők, információgazdák, legtöbbször valamilyen anyagi motivációból.

Jézus Krisztus örömhíre nem termék vagy szolgáltatás, mégis ebben a lármában, ilyen körülmények között kell eljuttatni az emberekhez a szelíd üzenetet, amiben nincs köznapi értelemben vett szenzáció.

Meggyőződésem, hogy használni kell a kor eszközeit, melyeken keresztül el lehet jutni az emberekhez. A hangsúlyt a tartalomra kell helyezni, azt úgy formálva, hogy a kiválasztott csatornához, a célcsoporthoz illeszkedjen. A Szent István Rádió és Televízió természetesen jelen van az interneten, a közösségi felületeken, a rádió saját applikáción is elérhető. A járvány időszakában tovább erősödött a meggyőződésünk, hogy nagy szükség van arra, hogy az emberekhez eljusson „a jó hír hangja”.

Bérczessy András, a Szent István Rádió és Televízió igazgatója, főszerkesztője

<https://szentistvanradio.hu/>

Még csak 2021 áprilisától dolgozom kiemelt szerkesztőként az MTVA-nál és készítem az evangélikus tartalmú filmeket, de korábban Győri András Timótheussal közösen az Evangélikus.hu főszerkesztőjeként szintén részt vettem filmek forgatásában. Mindig is az a szempont vezetett, hogy az evangélikus vonatkozású híryanagok mellett olyan értékes, érdekes, hiteles embereket mutassunk be, akik példaeértékűek lehetnek mások számára is, valamint olyan mélyebb evangéliumi tartalmakat juttassunk el a nézőkhöz, amelyek alakíthatják világnézetüket, gondolkodásukat.

Jelenleg nagy terve van a szerkesztőségnek az előállított tartalmakat illetően, hiszen szeretnénk, ha ezeket a professzionális stábbal elkészített színvonalas produkciókat nem csak egyszer játszanák le a közmédia csatornáin, hanem más felületekre kikerülve önálló életet élhetnének és még többekhez eljutnának. A jelenlegi hatalmas médiakinálatban ez nem kis feladat lesz, de reméljük, sikerülni fog.

A mediaklikk.hu és a nava.hu felületek mellett nemrégiben létrehozták a YouTube.com oldalon a *Bizony, Isten* című csatornát, ahová folyamatosan kikerülnek majd az alkotások.

Horváth-Bolla Zsuzsanna, az MTVA Vallási Főszerkesztőségének kiemelt szerkesztője

Bizony, Isten:

<https://tinyurl.hu/yfEG/> | <https://nava.hu/tematikus/magyarorszag-egyhaz>

Egyre több lehetőséget látok a médiában, újságíróként egyébként főlegesen kelnek fel reggelente, és járnék be dolgozni. A koncepció eleve adott az Agnus Rádióban (ez volt az egyik dolog, ami első perctől megragadott, a fiatalos, lendületes csapat mellett): úgy beszélünk Istenről, hogy közben nem ejtjük ki a nevét. Én ezt – lassan tíz év rádiós munka után – úgy fordítom le magamnak, hogy megmutatni, hogy Isten ott is jelen van, ahol talán nem is gondolnánk. Illetve, hogy a hogyanok és a körítés is olyan legyen, ami közelebb visz Istenhez. Hangsúlyos helyet kapnak rádióinkban a vallási műsorok, de emellett beszélünk környezetvédelemről, kultúráról, közéleti eseményekről is.

Számomra fontos, hogy a munkatársaink jó szakemberek és elhivatott keresztyének legyenek. Azt hiszem, hogy olyan médiaorgánumokat kell működtetnünk, amelyek egy kis oázist jelenthetnek a mindennapokban, de emellett nem hoznak létre párhuzamos világot. Ezt az Isten által teremtet világot mutatják be, csupán a szemüveg más, amelyen keresztül szemléljük.

Janicskó-Mihály Noémi, a kolozsvári Agnus Rádió főszerkesztője
<http://agnusradio.ro>

Szarvason több mint huszonhat éve szól helyi rádió. A Cervinus Rádió, illetve utódja, a Rádió Szarvas vezetőjétől, Dankó Ervintől 2019. december 15-én vettük át Sipos Zoltánnal, a Körös TV tulajdonosával a rádiót üzemeltető Mediorix Szolgáltató Bt.-t.

Már az első naptól fontosnak éreztük, hogy a keresztyén tartalmak jobban jelenjenek meg a rádióban. A napi ige és a hozzá kapcsolódó magyarázat közlését a szombathelyi Credo rádióval párhuzamosan kezdtük el, majd ezek felolvasását havi váltással folytattuk a Magyar Evangélikus Rádiómisszióval együtt. Ezekből rövidfilmet is szerkeszttek, amelyet a Facebookon osztunk meg.

Az átvétel után alig telt el két hónap, amikor a vírushelyzet miatt a helyi istentisztelet-közvetítések kerültek a középpontba. A Rádió Szarvas azóta a két evangélikus, a református és a katolikus templomokból egyaránt közvetíti az alkalmakat.

A Rádió Szarvas a kultúra hangja, a város kulturális és egyházi életének hírmondója lett. Bízunk benne, hogy a hallott ige a Rádió Szarvas frekvenciáján keresztül is sokakat megérint.

Lázár Zsolt evangélikus lelkész, a Rádió Szarvas tulajdonosa
<http://radioszarvas.hu/>

A Szombathelyen sugárzó evangélikus Credo Rádió a közvéleménykutatások alapján a kistérség egyik leghallgatottabb rádiója. Jelmondatunk: Értéket közvetítünk! A reggel nyolc és este nyolc óra között tartó adásidőt úgy igyekezzünk kitölteni, hogy a város és a térség hírei mellett nagy hangsúlyt kapjon a lelki tartalom. Így a hallgatók egész napját áthathatja a Jézus Krisztusról szóló örömhír, még akkor is, ha csak „háttérrádióként” hallgatják. A műsoridőt imádsággal kezdjük és zárjuk. A déli harangszót is imádság követi, amelyekhez kapcsolódva napközben többször is megszólal *A hét krédója*, amely jelenleg Luther rövid hitvalló gondolataiból áll. Az óránkénti hírblokkban egyházközségünk és egyházunk életéről is adunk híreket.

Saját készítésű interjúink mellett biztosítunk országos egyházi tartalomnak – interjúk, istentisztelet-közvetítés, kulturális műsor – is. Így aki csak rövid ideig van velünk, az is kap valamit. A katolikus Mária Rádió Savariával folyamatos műsorcsere-kapcsolatban vagyunk. Naponta közreadjuk az evangélikus bibliaolvasó *Útmutató* ígéit áhitattal, hallgatható formában. Alapelvünk, hogy az evangéliumot eljuttassuk a szekularizált emberekhez.

Menyes Gyula evangélikus lelkész, a szombathelyi Credo Evangélikus Rádió egyházi felelőse

www.credoradio.hu

A Sola Rádió (Budapest, 101,6) szlogenjében megjelenik küldetésünk lényege: evangélium tiszta forrásból.

A média hatalmas eszköz, melyet Isten arra rendelt, hogy az igazságot terjesszük minden nemzetség és ágazat, nyelv és nép felé. Sok lelket más módon nem is lehet megközelíteni.

A Sola Rádió Budapest területén és környékén, valamint online közvetített vallási és kulturális adásának célja, hogy sugározza Isten kegyelmi üzenetét az Ige alapján.

Az Úrnak minden korban van aktuális üzenete, ez pedig felhívás a reformációra, a megtérésre és Jézus második eljövételére való felkészülésre. Felelősségünk, hogy ennek közvetítésében aktív szerepet vállaljunk.

A reformációra szükség van ahhoz, hogy visszatérhessünk Isten változhatatlan törvényeinek betartásához. Ehhez naponta szükséges időt tölteni Jézus Krisztussal, a Szentlélekkel és az örökkévaló evangéliummal.

A mai felgyorsult világunkban Isten a média üzeneteivel ehhez kíván segítséget nyújtani minden hívő és szekuláris hallgató számára.

Erdélyi László, a Sola Rádió igazgatója, főszerkesztője

<https://solaradio.hu>

Az evangélikus egyház médiamunkáját sokszínűsége mellett az evangéliumi, biblikus és a lutheri tanításhoz való elkötelezett ragaszkodás éppúgy jellemzi, mint a korrekt információadás és a kor igényeinek megfelelő, tartalmi és szakmai szempontokat egyaránt szem előtt tartó, magas szintű tájékoztatásra való törekvés.

A Kossuth Rádió hullámhosszán „hallhatóan evangélikus” módon, identitásunk értékeit bemutatva jelenünk meg, tudva, hogy a közszolgálati médiában a legszélesebb, sokszor talán egyik felekezethez sem kötődő hallgatósággal „találkozhatunk”. Kiemelt szempont ezért a szerkesztés során az ökumenikus, nyitott, befogadó, integráló példák, történetek, személyek, közösségek bemutatása. Eszközeink nagy lehetőségeket rejtnek. Az emberi hang, a személyesen megfogalmazott, hiteles bizonyosságtételek, az áhitatok, a zene, az imádság eléri és Isten kegyelméből megosztítja, megérinti a lelkeket.

Közvetítői vagyunk a jó hírek: s az áldások által, melyeket rádiós munkák során nyerünk, magunk is épülünk. Konceptiónkat így tudnám röviden jellemezni: emberekkel találkozási Krisztus-találkozások részesei és tanúi vagyunk, erről szólhatunk a rádióban, a Bibliához és evangélikus felekezetünk értékeihez hűen.

Stifner-Kőháti Dorottya, az Erős vár a mi Istenünk! evangélikus félóra szerkesztője

Az adások visszahallgathatók itt:
<https://mediaklikk.hu/kossuth>

Több szerep, egy cél – így lehetne összefoglalni, mit kínál, illetve milyen elvárásoknak igyekszik megfelelni az Evangélikus.hu. A portál egyfelől a Magyarországi Evangélikus Egyház központi híroldala, egyben pedig az egyház hivatalos online bemutatkozó felülete. A honlap az elmúlt hónapokban jelentős változásokon esett át: azon túl, hogy pünkösdkor megújult a felülete, a szerkesztési elvek is változtak. Elsősorban országos, egyházkerületi, egyházmegyei szinten közöl híreket, tudósításokat.

A fentiekben túl természetesen fontos, hogy a honlap igei tartalmakat, lelki táplálékot is nyújtson az oldalra látogatók számára. Ez a konkrét igemagyarázatok, elmélkedések mellett más anyagokon keresztül is megvalósul. A tudósítások szinte elengedhetetlen része, hogy összefoglalja az adott eseményen elhangzott prédikációt, áhitatot. A gyakran az *Evangélikus Élet* magazinból, illetve a *Kötőszó* blogról szemlézett interjúk, riportok is valamiképpen azt járják körül, hogy egy-egy hívő személy vagy közösség életében miképpen munkálkodik Isten.

Azon dolgozunk, hogy az örömmüzenet – akár közvetlen, akár közvetett módon, de – kiolvasható legyen az Evangélikus.hu-n megjelenő anyagokból.

EVANGELIKUS.HU

Vitális Judit, a Magyarországi Evangélikus Egyház honlapjának szerkesztője
www.evangelikus.hu

Senki sem az alkoholfüggőséget választja, hanem a felelősségvállalást odázza el

Az erdélyi magyar társadalom szorgalmazza a gyakori alkoholfogyasztást, sőt, már-már elítéli azt, aki nem iszik. Kedves Rita gyergyószentmiklósi addiktológus konzultánst kérdeztük az alkoholfüggőségről és annak társadalmi vonatkozásairól.

Az alkoholfüggőség sok családban okoz gondot, s noha minden korosztályban és minden szociális rétegben megtalálható, Romániában mégis hiányzik a betegség kialakulásáról és hatásairól szóló tájékoztatás.

Az érintettek egyike sem úgy lett alkoholfüggő, hogy elhatározta, hogy az akar lenni. Az érzelmi megküzdés hiányosságai és a társadalmi-kulturális hagyományok miatt torzultak fogyasztási szokásaik, így nem érzékeltek a hétköznapi életvitel mentén meghozott döntések súlyát, felelősségét, majd szép lassan kialakult a függőség.

„Székelyföldön mindenhez hozzátartozik az alkoholfogyasztás. Szinte elképzelhetetlen olyan rendezvény, olyan családi esemény, ahol ne lenne jelen az alkohol valamilyen formában. Az emberek viszonyu-

lása is az, hogy ha nem iszol, akkor gyenge ember vagy, hogy a pohár pálinka direkt jót tesz. Mindent pálinkával kezelünk, legyen az hasfájás, hűlés vagy fejfájás...” (Lázár Andrea pszichológus, Székelyhon)

Az alkoholfüggőségben szenvedőknél látszólag sokáig megmarad a „normális” életvitel, de közben személyiségük lépésről lépésre leépül, és elveszítik a valóság érzékeléséhez szükséges képességeiket. Saját magukat és környezetüket csak egy beszűkült valóságon keresztül érzékelik. Ez a családi

működéseket is megváltoztatja, és így a szenvedélybeteg nemcsak magának árt, hanem a környezetének is.

A függőség kialakulásának első szakaszában az ember nem egyedül iszik,

hanem társaságban. A jelenség kapcsolati szükségletéről is szólhat: „Jó együtt lenni, jó, ha valaki figyel rám”. Azonban az alkohol miatt nem történik meg a valódi találkozás, hanem csak két monológ zajlik. **Az újabb és újabb találkozók során az italfogyasztás mértéke nő.** Szociális ivásnak és nem függőségnek az számít, amikor az egyén csak ritkán fogyaszt alkoholt. Ez nem a minden hétvégét jelenti, hanem az ünnepekhez kötődik és feloldódással jár. Az sem tekinthető még függőségnek, amikor valaki társaságban iszik, ha nem az ivás a lényeg, hanem a társaság, a találkozás, az egymásra figyelés. Ha valaki a szociális ivásnál többet iszik, vagy gyakrabban fogyaszt alkoholt, akkor a szervezete hozzászokik az alkohol jelenlétéhez. Nem érzi a hatását („bírja az italt”), s így a hatás kedvéért egyre gyakrabban és többet kell fogyasztania, és kialakul a függőség. **Ha ez megtörtént, elveszett az a lehetőség, hogy szociális ivó legyen.**

**...Elvész a valóság
érzékelése
és elindul
az ösztönös
védekezés.**

Átmeneti alkoholmentesség vagy a mennyiség csökkentése függőség esetén nem fog tartósan segíteni, mert a függőségnél az értelem erői alá vannak rendelve ennek a belső követelésnek, az alkohol utáni sóvárgásnak.

Rengeteg tévhit alakult ki az idők során, sok embereknek nincs tényszerű ismerete az alkoholfogyasztás hatásairól, a függőség kialakulásának szakaszairól, de maga a függőség fogalma sem mindenki számára letisztult fogalom. Az erdélyi magyar társadalom viszonya az alkoholhoz éppen ezért ambivalens, mivel egyrészt szorgalmazza a nagyon gyakori alkoholfogyasztást és már-már elítéli azt, aki nem fogyaszt „rendesen” alkoholt, másrészt, akinél kialakul az alkoholfüggőség – azt a társadalom megbélyegzi, elítéli és kirekeszti. Ezzel pedig a segítségkérést is megnehezíti számára.

Kiemelten fontos az egyén felelőssége: rendelkezik-e elég önértékeléssel, hogy a saját értékei mentén meghozott döntései mellett kiálljon. Az egyéni felelősség abban nyilvánul meg, hogy a felkínált alkoholt vissza akarja-e, vissza tudja-e utasítani. A „kínáló” felelőssége: tudja-e azt mondani az alkoholt kérő számára, hogy nem járulok hozzá ahhoz, hogy kialakuljon egy ilyen szokás az életében.

Nagyon fontos kérdés a szakember szerint, hogy milyen értékek mentén él az ember, milyen életcéljai vannak? Hisz-e Istenben? Van-e ekként közösségi léte, amely segít a kétségek idején?

Miért maradnak kibeszéletlenek a problémák és jön képbe inkább az alkohol?

Ha nincsenek megküzdési minták, és nincs az embernek támasza, akkor nagyon gyorsan be tud épülni „pótlékként” az alkohol. Ezáltal átmenetileg megélheti azt, hogy az életét kézben tartja. De ez nem a valóság. Ahhoz, hogy a problémákat, konfliktusokat

helyesen kezeljék egyéni, családi és társadalmi szinten is, szükségük lenne megfelelő minőségű kapcsolatokra és megküzdési mintákra.

A függőség fejlődési szakaszai:

Használati szakasz: fogyasztás ünnepnapokon, társaságban, mértékkel.

A visszaélés szakasza: gyarapodó mámoros időszakok – napi fogyasztás – titkolt ivászat.

A függőség szakasza: megkönnyebbülési ivászat – elvonási tünetek.

Minél előrehaladottabb a függőség folyamata, annál nehezebb és hosszabb út vezet „visszafelé”, a józan életbe.

Egy konfliktushelyzetben ezek az emberek azonnal saját személyüket látják megkérdőjelezve. Ilyenkor a racionális gondolkodás ablakán a roló legördül, elvész a valóság érzékelése és elindul az ösztönös védekezés, az önigazolás: „Én nem olyan vagyok, aminek beállítasz...”, ami támadásba torlik: „Te beszélsz? Te meg ilyen, meg olyan vagy...”. Az önvédő mechanizmus átfordítja a figyelmet a másik személyre, és közben belegyalogol a másik érzelmi világába. Megnyilvánulásai saját magáról árulkodnak: saját párbeszédre, konfrontációra való képtelenségéről ad tanúbizonyságot. (Forrás: life.hu)

Milyen mintákat hoztak magukkal családból?

Felnőtt már egy generáció, amely azt tapasztalta, hogy az apa (de gyakran az anya is) érzelmiileg nincs jelen. A fiatalok nem tudnak elköteleződni, és ők maguk sem tudnak érzelmiileg jelen lenni egy kapcsolatban. „A családtagok attól tartanak, hogy a problémák felvállalásával megbántják egymást. Nem tudják, miként adjanak visszajelzéseket egymásnak, és miként fogadják azokat” – mondta a szakember. Ha pedig nincs minta és eszköz arra, hogy ami zavaró, azt jelezzék egymásnak, akkor ez feszültséget okoz, és az érzelmek

elfojtásához vezet. Ilyenkor az alkohol egyrészt oldja a belső konfliktust azáltal, hogy a személy átmenetileg eltávolodik a benne lévő érzelmi feszültségtől, másrészt az az elfojtott, mélyen burjánzó feszültség képes robbanni a felszabadult állapotban, és felszínre tör. Az alkohol hatására, illetve érzelmi megküzdési eszköztár hiányában ez a viselkedési minta bizonyos értelemben gúzsba kötheti a személyt, mert egyedül marad a beszűkült valóságában.

A család az elsődleges terepe annak, ahol az alkoholhoz való viszonyulást megtanulja valaki. Olyan is előfordul, hogy nem is csak „kóstolót” kap a gyermek, hanem ténylegesen iszik a felnőttel, így lesz egy „pozitív” élménye, illetve elmarad az az élménye, hogy nem kaphat meg mindent, amit kíván, mert van, ami hasznos és van, ami árt neki. „Egyébként a gyermeknek abszolút meg lehetne tanítani, hogy miért nem adnak neki a szülők alkoholt, és ezt ő képes is lenne elfogadni. Ez a szülő felelőssége, döntése, hogy ezt az utat vállalja-e” – teszi hozzá mindehez Kedves Rita.

TÖKÉS HUNOR

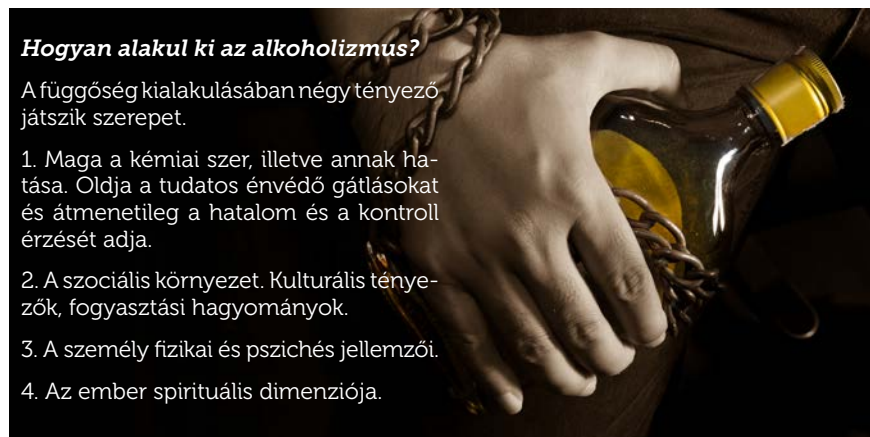
A cikk teljes terjedelmében elérhető a <https://eletmod.transindex.ro/internetes-oldalon>.

Aszenvédegybetegségekben szenvedő lelki és testi gyógyulást keresők a keresztyén hitben Isten szabadító erejét ismerhetik meg. „Ha tehát a Fiú megszabadít titeket, valóban szabadok lesztek” – szól hozzájuk Isten szava (Jn 8,36). Sok példa mutatja, hogy erre a hitre alapozva lehetséges új életet kezdeni, és támogatott csoportokban sorstársakkal együtt Isten erejét kérve tisztán, absztinensen élni.

Ahol segítséget kaphatnak a gyógyulni vágyók:

Evangelikus Missziói Központ
E-mail: evmis@lutheran.hu

Magyar Kékkereszt Egyesület
Addiktológiai Rehabilitáció
Szenvedélybetegek Átmeneti
Otthona, Dömös
<https://kekkereszt.org/>

Hogyan alakul ki az alkoholizmus?

A függőség kialakulásában négy tényező játszik szerepet.

1. Maga a kémiai szer, illetve annak hatása. Oldja a tudatos énvédő gátlásokat és átmenetileg a hatalom és a kontroll érzését adja.
2. A szociális környezet. Kulturális tényezők, fogyasztási hagyományok.
3. A személy fizikai és pszichés jellemzői.
4. Az ember spirituális dimenziója.

Kitekintés

Üldözött keresztyéneknek segített a Hungary Helps

A program keretében negyedmillió keresztyénnek segített a magyar állam. A magyar adományok célzottan, megbízható partnerek segítségével közvetlenül a szükségben szenvedőkhöz jutnak el. Libanonban sor került a Hungary Helps program támogatásával újjáépült templom felszentelésére. Magyarország humanitárius szerepvállalásának keretében mintegy hatvanhárom templom felújítását segíti, valamint a bejrúti kikötőben történt kettős detonációt követően gyorssegélyt is küldött.

A kikötőben történt robbanásokban legkevesebb kétszázhet ember életét veszítette, és mintegy háromszázezer bejrúti vált hajléktalanná. Az ország stratégiai gabonátartaléka megsemmisült, teljes városrész dőlt romba, kórházak váltak használhatatlanná. Egymillió eurónak megfelelő összeggel, közel 347 millió forinttal segített a magyar állam a bajba jutottakon. Tökéletes magyarsággal énekelték a *Himnusz*t a libanoni keresztyének a felújított egyházi épületek átadóünnepségén.

HUNGARY HELPS

Súlyos éhínség Etiópiában

A fegyveres konfliktus dúlta észak-etiópiai Tigré tartományban mintegy háromszázötvenezer embert fenyeget az éhínség (jelenti az ENSZ). Az éhínség fenyegette tigréiek mellett több millió ember sürgős élelmiszersegélyre szorul a tartományban. A konfliktusban részt vevő felek folyamatosan akadályozzák a segélyek célba juttatását. A Tigréi Népi Felszabadítási Front és az etiópiai haderő állnak szemben egymással. A hatmillió Tigrében becslések szerint egymillió ember hagyta el otthonát a harcok elől menekülve.

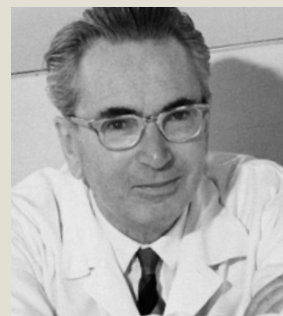
Párbeszéd a Szentszék és a protestáns egyházak között

A Keresztény Egység Előmozdítása Pápai Tanácsának elnöke találkozott a hazai református egyház elnökségével. Szóba kerültek az üldözött keresztyének megsegítésére indított magyarországi kezdeményezések és a menekültek között végzett egyházi szolgálatok. Szó volt a keresztyén felekezetek összefogásáról és egységtörekvéseiről mind Magyarországon, mind Európában. Érintették azokat a szociális kérdéseket is, amelyek ma az egyházakon belül is megosztó véleménykülönbségekhez vezethetnek, a többi között az azonos neműek házasságával kapcsolatos egyházi álláspontokat.

„Az ezekkel kapcsolatos kritikus párbeszédre mind az egyházon belül, mind az egyházak között nagy szükség van, figyelemmel a Szentírás tekintélyére és az egyházi hagyományra”. Szükségesnek tartották, hogy az ökumenikus párbeszédben belül több szó essen az egyház és állam viszonyának teológiai kérdéseiről – olvasható a közleményükben. 2021. június 8-án Kurt Koch bíboros, a Keresztény Egység Előmozdítása Pápai Tanácsának elnöke Pannonthalmán ökumenikus vespérást vezetett a bencés szerzetesközösség és a testvéregyházak képviselőinek jelenlétében. Evangélikus képviselő is jelen volt.

Könyv Viktor Frankl pszichiáterről

Az idei esztendő júniusában jelent meg magyarul Elisabeth Lukas új könyve ezzel a címmel: *Viktor Frankl gondolatai hitről és Istenről* (Ursus Libris, 2021). Hazánkban híressé tette őt a *Mégis monddj igent az életre* című kisméretű, de szellemileg hatalmas memoárja arról, hogyan élte túl a náci haláltábor. Gyógyítóak az élet értelmével kapcsolatos művei is. Elméletének hivatalos neve: logoterápia (az élet értelme mint terápia). Lukas könyve bemutatja a pszichoterápia és a teológia kapcsolatát, de azt is, hogy Frankl szerint az ember személyének az eredete Isten. Érdemes kézbe vennünk, mert íme egy tudós lélekgyógyász, holokausztot túlélő orvos-filozófus, a logoterápia megalapítója mélyen hívó ember volt. Frankl egész életében imádkozva olvasta a zsoltárokat, és fő törekvése volt, hogy személyes kapcsolatba léphessen az élő Istennel.

Szabó Ferenc SJ az Isteni színjátékáról

2021-ben az egész világ megemlékezik Dante Alighieri, minden idők legnagyobb költője, az *Isteni színjáték* írója halálának 700. évfordulójáról. „Szent poémájában” Dante a pokol, purgatórium és paradicsom képét festette meg. A kilencvenéves Szabó Ferenc jezsuita szerzetes pap, akit teológus költőnek is neveznek, tíz éve kutatja az *Isteni színjáték*ot. Rendelkezésére áll az ún. Nádasdy-féle fordítás, mellette Babits művét olvassa, de az eredeti is előtte van. Dante teológiájára koncentrált: „Dante a paradicsomban mindent meg akar érteni, de rádöbbsent: ez nem lehetséges. Egy a lényeg: hogy van Isten, van örök élet, a többit pedig majd meglátjuk.”

Érdekesség: Dante egyházkritikus is volt, ezért voltak, akik Luther előfutárának tartották. A tanulmányíró szerint: „a költő Dante túlvilági útja Szent Ágoston örök szép vallomását példázza: Magadhoz teremtetél (rendeltél) minket, és nyugtalan a szívünk, amíg meg nem nyugszik Tebenned.”

Hála egy beteljesedett életért

2021. június 12-én a budapesti Jézus Szíve-templomban tartotta a magyar jezsuita rendtartomány Jálícs Ferenc jezsuita szerzetes gyászszertartását és temetését. A szentmise celebrálásán a magyar rendtartomány provinciálisa mellett a Közép-európai Rendtartomány provinciálisa is részt vett. Világszerte nagyon sokan ismerték Jálícs Ferencet, a szemlélődő ima tanítómesterét. Az ige Pálnak a Timóteushoz írt második leveléből hangzott: „Ha vele együtt haltunk meg, vele együtt fogunk élni is. Ha tűrünk, vele együtt fogunk uralkodni is” (2Tim 2,11–12). Jálícs Ferenc fiatal teológiai tanárként a 20. század közepén Buenos Airesben, a jezsuita kollégiumban lelkivezetőként új módszert akart kialakítani arra, hogy hogyan lehet megtanítani imádkozni a fiatalokat. A megújulást kereste az imaéletben. Érdekesség, hogy *Bergoglio atya* – a mostani *Ferenc pápa* – veszélyesnek tartotta Jálícs atya imamódját, mégis egyre jobban elterjedt, mert ő a kételkedőket és a keresőket vette célba. Jálícs atya megtapasztalta, hogy ha Isten jelen van, nincs baj, akkor sem, ha meghal az ember. Isten jelenlétében minden félelem elmúlik, és teljes nyugalom járja át az imádkozót. Akik a fogság idején veszélyben voltak, nem tudták, túlélik-e a kínzásokat, de úgy védekeztek, hogy Jézus nevét imádkozták. Mi, protestánsok is sokat tanulhatunk Jálícs Ferencről, például a *Tanuljunk imádkozni* című könyvéből.

Erősödő dzsihadista támadások Nyugat-Afrikában

Niger és Burkina Faso püspökei aggodalmuknak adnak hangot a dzsihadista merényletek miatt. 2021. augusztus 30-i hír: A Száhel-övezetben egyre gyakoribbak a dzsihadista merényletek, különösen három ország, Mali, Niger és Burkina Faso területén. Burkina Faso északi részén augusztus 18-án legalább negyvenhét ember, köztük harminc civil halt meg egy merényletben, amikor megtámadtak egy konvojt az Arabinda és Gorgadji közti útszakaszon. Nigert az al-Kaidához és az Iszlám Államhoz kötődő csoportok is fenyegetik, ezek az ország nyugati részén működnek, valamint a Boko Haram nigériai csoportja és annak egy szakadár ága, amely Nyugat-Afrika Iszlám Állama lett. Ez utóbbiak a Csád-tó vidékén működnek. Maliban augusztus 19-én mintegy negyven katona halt meg az egyesült államokbeli és spanyol katonai kiképzést kapott elit alakulat tagjai közül, amikor többször rajtaütésszerűen rájuk támadtak Mopti régióban, az ország középső részén. A terroristák foglyokat is ejtettek a katonák közül, sok katonai járművet és fegyvert is magukkal vittek.

„Nézni tanított” – Végso búcsút vettek Jankovics Marcelltól

Ennyivel tisztelegjünk mi is Jankovics Marcell előtt, akit 2021. június 22-én a budapesti Farkasréti temetőben kísérték utolsó útjára. Május 29-én hunyt el, hetvenkilenc éves korában. Temetésén a tihanyi perjel, *Korzenszky Richárd*, egykori osztálytársa is búcsúbeszédet mondott. A Kossuth- és Balázs Béla-díjas, a Magyar Köztársasági Érdemrend középkeresztjével kitüntetett rajzfilmrendező, grafikus, könyvillusztrátor, művelődéstörténész, a nemzet művésze, a Magyar Művészeti Akadémia tiszteletbeli elnöke volt. A búcsúztatáson részt vett *Orbán Viktor* miniszterelnök és *Áder János* köztársasági elnök is. Az egykori osztálytárostól, *Korzenszky Richárd*tól idézünk: „Egy olyan embertől veszünk búcsút, aki számára természetes kincs volt a magyarság és az a kultúra, amelynek legfontosabb tartópillére a Biblia volt. Ő tudta, hogy nem mindegy, milyen szellemi-lelki táplálékot kap az ember kisgyermekkorától... mégis van értelme (az életnek), ha tudunk figyelni egymásra, ha nem tagadjuk meg a múltunkat, nem tagadjuk meg a gyökereinket, ha nem tagadjuk meg magyarságunkat és kereszténységünket”.

Konfliktusoktól a közösség felé

2021. június 25-én, pénteken, az Apostoli Palotában fogadta *Ferenc pápa* a Lutheránus Világszövetség (LVSZ) képviselőit, élükön *Musa Panti Filibus* evangélikus érsekkel, a világszövetség elnökével. Ferenc pápa megemlékezett a Lundban tett látogatásáról, ahol a Lutheránus Világszövetség megalakult. A Közös Nyilatkozatban (2016. október 31.) az is olvasható, hogy megtapasztalták: „párbeszéd és közös tanúságtétel révén már nem vagyunk egymás számára idegenek”. Már nem idegenek, hanem testvérek vagyunk. Az LVSZ képviselői nem véletlenül mentek Rómába 2021. június 25-én, mert ez a nap az Ágostai Hitvallásra való emlékezés napja. Ferenc pápa elismerte és egyben remélte, hogy a hitvallás felolvasásának 2030. június 25-én esedékes 500. évfordulója pozitív hatással lesz az ökumenikus útra. Szenvedéllyel kell folytatni az utat a konfliktusoktól a közösségig, a válságokon keresztül. Különösen fontos lenne az eucharisztia közös megértése. Ha nem is lehetséges meg nem történtté tenni a múlt eseményeit, de járni kell a kien-gesztelődés útján. Az LVSZ 2023-as közgyűlése fontos lépés lehet az emlékezet megtisztításában és megannyi lelki kincs gyarapításában, amelyekkel az Úr az évszázadok során elhalmozott minket.

A Bibliában is szereplő földrengés nyomaira bukkantak Jeruzsálemben

Korábban már találtak bizonyítékokat a kétezernyolcszáz évvel ezelőtti, Uzziás júdai király idejében történt földrengésre. A *The Jerusalem Post* angol nyelvű izraeli újság hírportálja idén augusztus 4-én számolt be arról, hogy a régészek most a Jeruzsálemben zajló ásatások során is rábukkantak a földrengés nyomaira. Az Izraeli Régészeti Hatóság kutatói jelentették be, hogy súlyos földrengés nyomait találták a mai óváros falainak közelében, attól délre. Jeruzsálem néhány épületében találtak törött cserépedényeket és a pusztulás más jeleit a tudományos kormeghatározás szerint egy olyan időszakból, amelyben nem törtek hódítók a városra, és nem történt semmiféle erőszakos történelmi esemény sem. A Biblia több helyen is említi a több ezer évvel ezelőtti földrengést. Ámós próféta könyvében így szerepel: „Ámós beszédei, aki a tekóai pásztorok közé tartozott. Ezt látta Izráelről Uzziájának, Júda királyának és Jeroboámnak, Jóás fiának, Izráel királyának az idejében, két évvel a földrengés előtt” (Ám 1,1). „Akkor meneküljetek a hegyek szakadékaiba, mert a hegyek között a szakadék Ácalig ér. Úgy fussatok, ahogyan Uzziájának, Júda királyának az idejében futottatok a földrengés elől! Mert eljön az Úr, az én Istenem, szentjeivel együtt.” (Zak 14,5)

A szegedi napilap, a delmagyar.hu hírei Afganisztán keresztényeiről

„Ők tálibok. Megnézik az emberek telefonjait, és ha bármilyen keresztényen tartalmat találnak rajta, azonnal megölik a bűnösnek ítélt személyt. Kémekeket és informátorokat használnak annak megállapítására, ki tért át a keresztény hitre” – világít rá a rendkívüli helyzetre a közel-keleti és észak-afrikai hívőknek műsorokat sugárzó SAT-7 keresztény műholdas csatorna. Egy afgán keresztény a Nemzetközi Keresztény Szervezetnek nyilatkozva elmondta: tisztában van az afgán keresztényeket fenyegető veszéllyel. „Minden hozzám hasonló, muszlim háttérű hívő, aki áttért a kereszténységre, ismeri a megtérés következményeit. Az iszlám, a Korán és a Hadisz is nagyon világosan elmondja, hogy mi történik ilyen esetekben. Ha a hitel-hagyók nem bányák meg bűnüket, nincs kegyelem” – mondta. A tálibok sok esetben nem is rejtik véka alá valós szándékaikat. Egy *Muhammed Arif Musztafa* nevű tálib parancsnok újságíróknak nyilatkozva így fogalmazott: „Meggyőződésünk, hogy egy napon a mudzsahedin (a harc, amit Allah, illetve az iszlám közösség nevében folytatnak – a szerk.) győzelmet arat, és az iszlám törvények nem csak Afganisztánban, hanem az egész világon érvényesek lesznek majd. Nem sietünk. Hisszük, hogy ez egyszer eljön. A dzsihádd az utolsó napig tart.”

Meggyilkoltak egy katolikus papot Franciaországban

Franciaország nyugati részén, Saint-Laurent-Sur-Sèvre-ben gyilkolták meg *Olivier Maire* atyát, a montfortánusok tartományi előjáróját 2021. augusztus 9-én reggel. Egy ruandai bevándorló adta föl magát és tett beismerő vallomást a rendőrségen az újabb megrázó papgyilkosság ügyében. A hatvanéves Olivier Maire atya holttestét a csendőrök találták meg. A *La Croix* katolikus lap szerint a gyilkosságot az a ruandai születésű *Emmanuel Abayisen-ga* követte el, aki a nantes-i székesegyházban 2020 júliusában történt gyújtogatás elsőrendű gyanúsítottja. A negyvenéves férfit, aki 2012 óta él Franciaországban, a nantes-i eset után végül szabadon engedték. A továbbra is igazságügyi felügyelet alatt álló, 2022-re kitűzött tárgyalására váró férfinak a montforti atyák közössége adott menedéket, amelynek a meggyilkolt pap is tagja volt.

Összeállította: Ribár János

Mint a gyermekek – Közös asztal tábor 2021

Reménység szerint sokan érkezünk az-
zal a hozzáállással Sárszentlőrinc-Uzdra
az idei Közös asztal cigánytáborba, ami
ott volt a tanítványok szíve mélyén is,
amikor megkérdezték Jézustól: „Ki a na-
gyobb a mennyek országában?” (Mt 18,1)
Mert, ahogy a nyitó áhítatban elhangzott,
bár a köztük lévő versengésről árulkodik
ez a felvetésük, de legalább az üdvösség
kérdése foglalkoztatta őket, és az életük
fesztő kérdéseivel Jézushoz mentek.

A délelőtti áhítatokon és a délutá-
ni utcai evangelizációkon szólalt meg
Krisztus válasza: „...ha meg nem tértek,
és olyanok nem lesztek, mint a kisgyer-
mekek, nem mentek be a mennyek or-
szágába” (Mt 18,3). Fel kell ismernem a
saját helyzetemet Istennel szemben,
meg kell látnom kicsiségemet és rá-
szorultságomat, és átélhetem, hogy
határtalan bizalommal fordulhatok
mennyei Édesapánkhoz. Megtérésem-
mel gyermekké kellennem. A gyer-
mek mindig a szülőhöz fut, ha bajban
van és engedi, hogy átöleljék. **Én en-
gedem-e, hogy Jézus átöleljen, és
elmondja nekem, mi a bajom?** Enge-
dem-e igazán, hogy ellássa a sebemet
és megvigasztaljon?

Jézus a felfelé, a nagyság vágya felé
törő tekintetünket lefelé, a kicsi felé irá-
nyítja. Sok-sok szempontból lehet min-
ta számunkra a kicsi gyermek. Például
ahogy a gyermekeket sem az egyéni
győzelem vágya, hanem a közös célba
érés öröme mozgatja, Jézus az egyéni
nagyság felé törekvés helyett a közös-
ségre irányítja a figyelmünket. A kisgyer-
mekek mintájára meg kell tanulnom a
magamhoz szorított javak helyett kitárt
karral fordulni a másikhöz. Ahogy a gye-
rek nem mérlegeli, miért imádkozhat,
nem a maga lehetőségei szerint kér, ha-
nem azt kéri, ami a szívéből fakad, úgy
forduljak én is teljes bizalommal Isten
felé. Tanuljak meg Isten országáért úgy
küzdeni, kitartónak lenni, miként a gyer-
mekek a maguk világában tudnak.

Nagyon fontos üzenete a jézusi ta-
nításnak az is, hogy nyitott szívvel oda
kell fordulnunk a fiatalabb generáció-
hoz az evangéliummal: „...aki befogad
egy ilyen kisgyermeket az én nevem-
ben, az engem fogad be” (Mt 18,5).

Fotó: Bakay Péter

Délelőttönként kiscsoportos beszél-
getésekben ismerhettük meg egymás
tapasztalatait, tépelődéseit. Egy-egy
délutáni alkalom keretében egy édes-
anya és egy pedagógus osztotta meg
élményeit „Gyermekeimtől tanultam”,
illetve „Diákjaimtól tanultam” címmel.
A három nap során több cigány és ma-
gyar testvérünk bizonyosságtétele tanús-
kodott arról, hogyan van velünk Jézus
a döntéseinkben, hogyan ad erőt és
biztonságot elviselhetetlennek tűnő
élethelyzetekben, hogyan tölt el békes-
ségével a mindennapokban.

Nagyon megerősítő és reménykel-
tő volt látni azokat a dokumentumfil-
meket, melyek cigány testvérek és kö-
zösségek lelki ébredését mutatták be
a '70-es évektől egészen napjainkig.
Különleges élmény volt együtt örülni a
tábortűznél táncra perdülő cigány fia-
talokkal és a magyar néptáncot bemu-
tató magyar fiatallemberekkel.

Reménység szerint sokunk számára
vált valósággá az egyik testvérünk első
este megfogalmazott vágya, aki a hitének
az erősítését várta a Közös asztal táborról.

Az árnyas, vén diófa alatti hosszú asz-
talnál zajló közös étkezéseken, a közösen
átélt igei alkalmak során, a közös szobák-
ban esténként zajló őszinte beszélgeté-
sekben kerültünk közelebb egymáshoz
magyarok és cigányok. A záró morzsa-
szedésen cigány fiatalok mondták el:

nem csak annak örülnek, hogy néhány
napra kiszakadhattak a hétköznapi ke-
mény világából, hanem leginkább annak,
hogy szeretetet és megértést kaptak eb-
ben a táborban, és kiemelték, milyen jó
volt tanulni az idősebbektől.

Egy magyar fiatallembere vallomásá-
ban éppen a Közös asztal tábor lényege
tárult fel: „Sok rossz tapasztalatom
volt már cigányokkal, és nagyon bizal-
matlanul érkeztem. Az első nap mégis
megpróbáltam ismerkedni, a második
napon már beszélgettünk, és a tábor
végére azt mondhatom, hogy barátok
lettünk a cigány fiatalokkal, akik befo-
gadtak maguk közé.”

Hiszen ahogy az utolsó napi áhítat-
ban is hallottuk, Istennek nem az a ked-
ves, ha a saját nagyságunkat keressük,
hanem az, ha egymás kezét fogva ha-
ladunk az úton. Ugyanis Isten országa
nem más, mint közösségben élni, ahol
Jézus van a középpontban.

SZTRÓKAY
EDIT

Igazságtalan Isten?

„Könyörülök, akin könyörülök, és irgalmazok, akinek irgalmazok.” (Róm 9,15) Ezt válaszolta Pál arra a kérdésre, hogy igazságtalan-e a Teremtő, amiért Jákóbot kegyelmébe fogadta, Ézsaut viszont nem.

Sok olvasó számára Pál válasza csak tovább súlyosbítja a problémát, hiszen Isten döntését ez a mondat még önkényesebbnek láttatja: az kap kegyelmet, akiről ő így dönt, vita lezárva, pont. Ennyi? És ezt így hogy?! És miért válasz ez arra, hogy igazságtalan-e Isten? Ha valamilyen, hát ettől valóban annak tűnik!

Vagy talán éppen ezt akarja Pál is mondani? A mi Istenünk igazságtalan Isten, ez van! De nem, nem lehet ez a megoldás, hiszen azzal kezdi a választát, hogy „Szó sincs róla!” Tehát nem igazságtalan. De akkor ez hogy fair?

Pál természetesen nem írta volna ezt, ha nem állt volna komoly érv az idézett mondat mögött. Leveleiből látható, hogy éles elméje éberen várta az ellenvetéseket, felkészült a lehetséges visszavágásokra, sőt, általában ő maga nevezi meg a potenciális ellenérveket. Volt ő is a másik oldalon, ismeri a cáfolatokat. Joggal feltételezhetjük, hogy megfontolt, kielégtetett gondolat áll az idézet mögött. Mi lehet tehát az a fogalmi kép, ami az isteni kegyelmet Pál szemében leválasztja az igazságtalanság vádjáról?

Pál számára a kegyelem és az igazság két külön fogalom. Az igazság az, amikor Isten azt adja, amit megérdemlünk. A kegyelem az, amikor nem azt

kapjuk, amit megérdemlünk, hanem valami jobbat. Az igazság Isten számára kötelező, hiszen magát meg nem tagadhatja. Isten nem lehet igazságtalan, mert az olyan belső ellentmondást jelentene, ami önmaga felszámolásával járna. A föld bírja mindig igazságosan ítélni.

A kegyelem azonban szabad! A kegyelem nem jár, ez a kegyelem természete. Ha a kegyelem járna, akkor igazság lenne, de a kegyelem nem igazság, hanem kegyelem. „Könyörülök, akin könyörülök, és irgalmazok, akinek irgalmazok.” Ha kellene könyörölnie, akkor már nem könyörölné, hanem valami mást tennie.

Igazságtalan-e Isten, amikor Jákóbon könyörül, Ézsaut viszont nem? Szó sincs róla, hiszen Isten kegyelme szabad. Ézsauval nem igazságtalan, mert Ézsau azt kapja, amit megérdemel. Igazságot kap. Jákóbbal sem igazságtalan Isten, mert rajta pedig megkönyörül. Jákób nem igazságot kap, de nem is igazságtalan vele Isten. Sem Ézsauval, sem

Jákóbbal nem történik igazságtalanság, de Jákób nem azt kapja, amit érdemel, hanem könyörületeset, amit nem érdemel.

Jó, kérdezzünk akkor máshogy. Nem igazságtalan Isten amiatt, hogy csak Jákóbon könyörül, Ézsaut viszont nem? Miért nem kap Ézsau is többet az igazságnál? Miért tesz Isten különbséget a két ember között? A válasz megint ugyanaz. Nem igazságtalan Isten, hiszen a könyörületes nem az igazság része, nem mérheti az igazságosság kategóriájával,

a könyörületes Isten szabad döntése. Definíciója szerint csak szabad döntés lehet. Isten dönthet úgy, hogy az egyik embernek azt adja, ami jár neki, a másiknak pedig nagylelkűen elengedi a büntetést. Ha ezt igazságtalannak gondoljuk, akkor Pál szerint még mindig nem értettük meg a különbséget az igazság és a kegyelem fogalma között.

Pál azt tanítja, hogy az üdvösség kegyelemből van, „ha pedig kegyelemből van, akkor nem cselekedetekből, különben a kegyelem nem volna kegyelem” (Róm 11,6). Igazságot mindenki kap. De nem mindenki csak igazságot kap, van, aki kegyelmet is.

A kegyelem Jákób és a vele együtt kegyelembé fogadott emberek esetében az elhívás és a megigazító hit ajándéka. Ha részesültünk ebben a kegyelemben, akkor boruljunk le Isten előtt és adjunk neki ezért hálát! Ez az egyetlen igazolható reakció. Aztán újra boruljunk le elé, és újra adjunk neki hálát. A kegyelem nem jár nekünk. Nem jár a másiknak sem. Igazság valóban jár nekünk, de jaj nekünk, ha csak azt kapjuk! Ha nem igazságot kapunk, akkor Isten könyörült rajtunk, és ha könyörült rajtunk, az egy örökkévalóságon át hálára kötelez. Ha ez a kegyelem nem tesz hálássá, akkor valószínűleg nem mértük még fel a bűn súlyát, és nem értettük meg a kegyelem természetét sem.

Ha viszont úgy igazán beleborzongtunk már abba, hogy mi lett volna, ha igazságot kapunk, kegyelmet nem, akkor nem kezdünk többé amellett érvelni, hogy Isten legyen igazságos mindenkinek. Nem kérjük, hogy igazságos legyen, mert tudjuk, hogy ő anélkül is az, hogy kérnénk, és ez egyáltalán nem jó hír nekünk, bűnösöknek.

Azt kérjük inkább tőle, hogy könyörüljön minél több embertársunkon, mutassa meg kegyelmének gazdagságát, és használjon bennünket is – ha akar –, hogy kegyelmének eszközei legyünk. Isten mindig igaz, de – hála neki – bámulatosan sokszor könyörületes is.

És akkor az most nem is került még szóba, hogy – ahogy Jézus példázatában a gazda (Mt 20,1–16) – a kegyelmének árát ő maga fizette meg, és ez bizony sokba került neki, nagyon sokba.

**SZABADOS
ÁDÁM**

Divinity.Szabados-
Ádám.hu

A tegnap terhe

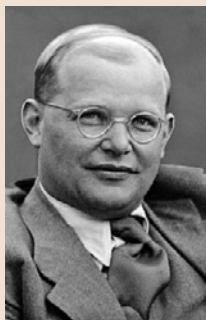
Túrmezei Erzsébet

Bánki András

A teg - nap ter - he már a teg - na - pé, A
 hol - nap ár - nya még a hol - na - pé. Min - den
 új reg - ge - len, ö - rök ú - ti - tár - sam kö - szönt - he - tem.
 Jó reg - gelt, U - ram, Jé - zus! Jó reg - gelt, ö - röm!
 Jó reg - gelt, bé - kes - ség! Jó reg - gelt, ke - gye - lem!

Idézhető idézetek

be. Amikor tiltakoztak az evangélium ezen kényelmes átváltoztatása ellen, nagy szenvedéllyel az evangéliumnak egy hasonlóan veszélyes, de fordított értelmű eltorzítását is előadták nekünk. A jó igazolásának helyébe a

rossz igazolása lépett. A polgári értékek eszményítése helyett a polgár-ellenes, rendellenes, kaotikus, anarchikus, katasztrofális idealizálásában lelték örömeiket. Jézus megbocsátó isteni szeretetét a bűnös nő, a házasságtörő asszony, a vámos iránt – pszichológiai és politikai indíttatásból – a prostituált és a hazaáruló polgár-ellenes »peremmegzisztenciáinak« keresztény szentesítésévé torzították. A bűnösök evangéliumából – melynek a hatalmáról szó volt –, anélkül, hogy akarták volna, a bűn ajánlása lett. A polgári értelemben vett jólneveltség tárgya lett.”

Dietrich Bonhoeffer

„Ház. Kutya. Gépkocsi. Pázsit és fogadások. De csakugyan szebb attól a mennyországtól, hogy a poklokra leceментelt, gyermeküket, nemüket, fajukat és mindenüket megtagadó lények póklábakon egyensúlyozva nyáladzanak senkiért, semmiért?”

Pilinszky János

Rejtvény

Egy kis biblialapozgatásra szeretnénk hívni az Olvasót az alábbi rejtvényvel. Párosítsa össze az ajándékokat az ajándékozó és a megajándékozott személyével! Beküldendő: a hat ezeket említő igehely.

1. Jákób küldte Ézsauinak

2. Jósáfát királynak hozták a filiszteusok és az arabok

3. Sába királynője adta Salamonnak

4. Isai küldte Dáviddal Saul királynak

5. Melkisédek, Sálem királya adta Ábrahámnak

6. Jósáfát király adta fiainak, akik nem örökölték a királyságot

A Ezüst, nyájak, hétezer-hétszáz kos, hétezer-hétszáz kecskebak

B Balzsam, arany, drágakövek

C Ezüst, arany, drágaságok, megerősített városok Júdában

D Kenyér és bor

E Kétszáz kecske, húsz bak, kétszáz juh, húsz kos, harminc szoptatós teve fiastul, negyven tehén, tíz bika, húsz számárkanca, tíz számárscsódor

F Kenyér, egy tömlő bor, egy kecskegida

Szeverényi Jánosné

Keresztrejtvény

Meleg Dávid

Vízszintes:

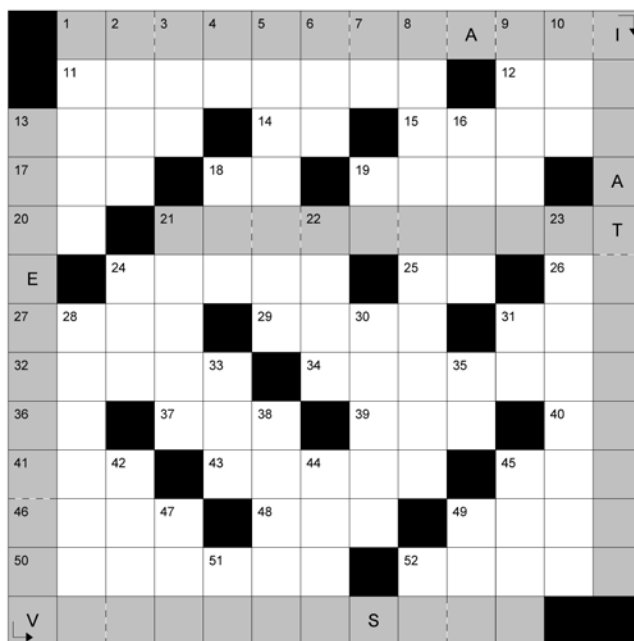
1. Az igevers első része. **11.** Lucius Sergius ...; római patrícius származású szenátor, hadvezér, Cicero politikai ellenlábas. **12.** ...könig; Franz Schubert dala J. W. Goethe verse alapján. **13.** Léggömb, a gyerekek nyelvén. **14.** Ifjúsági Magazin, röviden. **15.** Erich ...; Golden Globe-díjas amerikai producer, forgatókönyvíró, a Love Story című regény szerzője. **17.** Felfog. **18.** Hatvan határai! **19.** Norvégia fővárosa. **20.** Olasz névelő. **21. Az igevers második része.** **24.** Ákos 1998-as dala. **25.** Tal-mi, hamis. **26.** Házimozi! **27.** Szükséges. **29.** Iszkol. **31.** Ghánai település. **32.** Salma ...; amerikai színésznő. **34.** Légi szellem, tündér. **36.** Ragadozó hal; balin. **37.** ... Kok; holland úszónő. **39.** The ...; felirat angol filmek végén. **40.** Indul a dáridó! **41.** Lüg, angolul. **43.** Német autómárka, amelyet 1998 óta a Mercedes-Benz gyárt. **45.** Wilfredo ...; kubai festőművész. **46.** Legendabeli havasi lény. **48.** Attila egyik beceneve. **49.** Salvador ...; katalán-spanyol festőművész. **50.** Az egyik nagyszülő, népiesen. **52.** Város Kovászna megyében, Erdővidék központja.

Függőleges:

1. A japán Honda autógyártó cég amerikai és kanadai luxus-márkája. **2.** Húsétel leve. **3.** Otília, becézve. **4.** Római 51-es. **5.** Fratelli ...; a világ egyik legrégebbi fényképészeti cége, amelyet 1852-ben alapítottak Firenzében. **6.** Lord ...; Joseph Conrad regénye. **7.** Személyem. **8.** Hazai tudós, az MTA Nyelvtudományi Intézetének munkatársa. **9.** ... Kuzmics Ligacsov; 100 évesen elhunyt szovjet-orosz politikus. **10.** Egy napban 24 van! **13. Az igevers harmadik, befejező része.** **16.** Izraeli légitársaság. **18.** Sebhely, forradás. **19.** Páros fotó! **21.** Görög eredetű, ritka női név. **22.** ... Lehmann; német labdarúgókapus, a német labdarúgó-válogatott korábbi első számú kapusa. **23.** Megoldás jelzője is lehet. **24.** Holland tejtermék, édes ivópuding. **28.** Díjat, elismerést verseny útján megszerző. **30.** A Kaukázus déli

részén élő török nyelvű nép tagja. **31.** Kefe közepe! **33.** Radio Data System (rádiós adatrendszer), röviden. **35.** Áldásban van! **38.** Brazília szövetségi állam, fővárosa: Macapá. **42.** Nem hagy éhezni. **44.** Római székhelyű személyszállító vállalat. **45.** ... Larsen, dán üzletember, a Jysk konzern alapítója. **47.** Járom. **49.** Bao ...; Vietnám utolsó császára. **51.** Antonov gépe. **52.** A -be párja.

Súgó: ACURA, ALINARI, ATAC, BLAIR, DAI, EHI, ERL, JEGOR, JENS, JIM, LAM, LYE, SEGAL, VLA

A rejtvények helyes megfejtéseit a szerkesztőség címére várjuk: 1164 Budapest, Batthyány Ilona u. 38-40.

Legyetek irgalmasok, amint a ti Atyátok is irgalmas!

Országos evangelizáció a Deák téri templomban, 2021. október 9-én

A bizonytalan járványhelyzet ellenére több százan érkeztek az ország különböző részeiből a találkozóra.

Isten megáldotta az alkalmat élő igével, építő tanúságtételekkel, beszélgetésekkel.

A szolgálatokról készült felvételek megtekinthetők a Magyarországi Evangélikus Egyház YouTube-oldalán és az Evangélikus Missziói Központ honlapján: misszio.lutheran.hu.

Fotó: Erdész Zoltán

Gospel Sasok

Hulej Enikő

Deák László

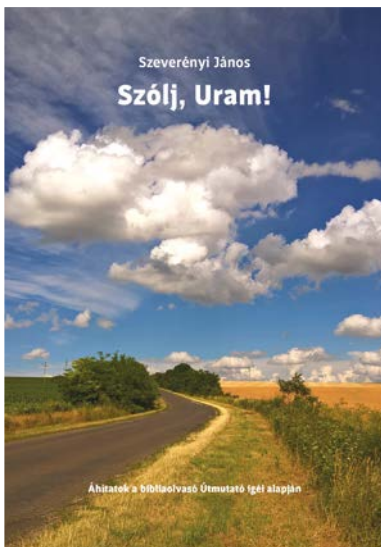
Lupták György

Szemerei János

Bakondi Gábor

Könyvajánló

Szeverényi János: Szőlj, Uram! – Áhítatok a bibliaolvasó Útmutató Igéi alapján
Evangélikus Missziói Központ
– Magyar Evangélikus Rádiómisszió, 2021

Az e könyvben megjelenő rövid és velős gondolatok tökéletesen alkalmasak a mai rohanó, olykor türelmetlen olvasó megszólítására. Rövid, de nem csonka írások, mert mindenik tartalmazza a teljes isteni üzenetet. – *Kosztá Enikő brassói evangélikus lelkész*

Nehéz időszak van mögöttünk. Szeverényi János evangélikus lelkész pár soros napi áhítatai a maguk rövidségében, mégis súlyos mondanivalójukkal arra hívtak, hogy

lélegezzünk Isten Szentlelkével, Isten Szentlelkéből. – *Kolozsy András nagydobronyi református lelkipásztor*

Ez a kötet többek kérésére született a 2020. január és 2021. augusztus között közzétett internetes bejegyzésekből és a YouTube-videókon elhangzott igehirdetések írásba foglalt változataiból. „Szőlj, Uram, mert hallja a te szolgád!” (1Sám 3,9) Legyen áldás az Olvasón! – *Szeverényi János*

Megrendelhető a kiadónál (méret: 165x235 mm, 312 oldal):
 Telefon: 06 1 400 3057 * E-mail: evmis@lutheran.hu

Louie Giglio: Milyen hatalmas a mi Istenünk! – 100 újabb tudományos kaland Isten csodálatos világegyetemében
Encián Kiadó, 2021

Tudományos áhítatoskönyv gyerekeknek

A nagy sikerű *Leírhatatlan* című könyv folytatásában a szerző újabb tudományos érdekességekkel kelti fel a gyermeki kíváncsiságot, és ezeken keresztül mutatja be a Teremtőt. Az áhítatok olvasva egyre közelebb kerülünk a szerető, gondviselő, minket név szerint ismerő és megváltó Istenhez. A könyv óvodai, iskolai, gyülekezeti és otthoni áhítatok alkalmával egyaránt jól használható. Tartalma és képvilága aktív közös együttgondolkodásra és beszélgetésre indít mind a teremtet világról, mind annak Alkotójáról.

A kötet többek között kapható az Evangélikus könyvesboltban és a Huszár Gál könyvesboltban.
 További információk és rendelés a kiadó honlapján: encian.hu

Előzetes a 2022. év missziói programjaiból

március 23. Missziói konzultáció – Piliscsaba
május 13–15. Evangelizációs és missziói gyülekezetimunkatárs-képzés – Piliscsaba
május 21. Városmissziói nap – Hatvan
június 19–22. Közös asztal cigány konferencia – Piliscsaba
június 20–24. Ökumenikus missziói lelkészi, munkatársi konferencia – Révfülöp
július 3–6. Az Evangélikus Missziói Központ nyári konferenciája – Piliscsaba
július 23. Ez az a nap! – Budapest, Puskás Stadion
augusztus 17–21. BalatonNET evangéliumi találkozó – Balatonszemes
szepember 9–11. Evangelizációs és missziói gyülekezetimunkatárs-képzés – Nyírség
október 8. Országos evangelizáció – Budapest, Deák tér
október 9. Missziói nap a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsa missziói bizottságának szervezésében

Derű

A vidám szív a legjobb orvosság, a bánatos lélek pedig a csontokat is kiszáritja. (Péld 17, 22)

Hittanórán, harmadik osztályban:
 – Anyukád evangélikus?
 – Igen!
 – És apukád is evangélikus?
 – Hát, szerintem nem annyira.

Focidélután tartottunk, és eljött néhány szülő, akiket sosem láttam. Megkérdeztem, hogy szeretnék-e megnézni a templomot. Amint beléptünk, az egyik édesanya észrevett egy cicát a fal mellett.

Vidám percek következtek, mert sehogy sem tudtuk kitenni a szűrét. A padokon rohangu, és egyre csak az ablak felé indult, elkerülve a szélesre tárt ajtót. Valószínűleg ott jött be valamikor. A gyerekek nagyon jól szórakoztak. Egy bátor apuka felszaladt utána a szöszékre, hogy majd ott elkapja. Végül a férjem nyúlt utána a mikrofonállvánnyal, és végre sikerült kitessékelnem az ablakon. Ez a templomlátogatás biztosan emlékezetes marad az újonnan megjelent családoknak!

Balog Eszter

Szebik Imre az öccsével

Villáminterjú D. Szebik Imrével

Első gyermekkori emlék

Torokgyíkkal vizsgál az orvos az ebédlőasztalukon.

A leghasznosabb tanács, amit kapott

Ami a dolgod, azt mielőbb és becsületesen végezd el!

Emlék a konfirmációról

Tizenhatan voltunk, jó csapat, lelkészünk tudós pap volt, sokat kellett tanulni. Szívesen jártunk az alkalomra. Később többször volt jubileumi találkónk Lébényben, szülőfalumban.

Példakép

Tudós lelkipásztorom és általános iskolai osztályfőnököm.

Legrosszabb emlék

A szomszédék pincéjében nagy félelmek között várunk az orosz katonák bejövételét 1945-ben.

Legjobb emlék

Igent mondott a jövődöbeli feleségem; a Szentföldre utazás.

Az élet értelme

A rászorulón segíteni: hitre jutásban, lelki elesettségben, anyagi szükségben, összeköttetés keresésében.

Munkán kívüli időtöltés

Korábban: utazás, most séta az erdőben, kirándulás, színház, hangverseny, unokákkal való együttlét.

Szülők

Nagyon áldozatkész módon, hitben neveltek nehéz politikai és szűkös anyagi körülmények között.

Nagyszülők

Apai részről korán elhunyt nagyapám, s nem sokkal utána nagyanyám. Anyai nagyszüleimmel szoros kapcsolatban voltam, templomos evangélikusok voltak.

Betegség, öregség

Több betegségen, műtéten estem át. Urunk mindig megsegített. Hálás vagyok a megért életkorért és a szolgálatért, s azért, hogy mozgóképes vagyok.

Halál

Bizonytalannak nincs messze már. Várom a titkok feltárulását.

Liberalizmus

A szabadság híve vagyok, de abban az értelemben, hogy szemem előtt legyen a másik ember szabadságának az igénye, vagyis ő az én szabadságom korlátja.

Konzervativizmus

Értékállandóságot jelent, ezt a keresztyén hitben és életben találom meg Jézus személyén keresztül.

Fundamentalizmus

Nem tudom értelmezni önmagában. De az életnek kell fundamentumának lennie, s ez Jézus Krisztus.

20. század

Ebben születtem. Két világháború és a kommunizmus borzalma hozzá kötődik, de 1989–1990 a történelem Urának közbelépése. Ezt csodaként éltem meg, fényével és árnyaival együtt.

21. század

Nagy kihívás a globalizmusban megőrizni az individuum méltóságát és erkölcsi, hitbeli keskeny útját. Ha ezt eltevesztjük, nagy baj leselkedhet ránk. De Isten ennél is nagyobb...

Egyházunk

Minden gondjával együtt nagyon szeretem. Nagyszerű embereket ismerem meg benne. Minden esendőség-

gével és múltjával együtt magaménak tudom. Teológiája, kegyessége, sokszínűsége gazdagít. Jó reménységgel tekintek az utánunk következő nemzedékekre.

Kedvenc

Teológus: Luther Márton, Eduard Schweizer, Arthur Rich, Pröhle Károly, Wolfgang Huber, Robert Leuenberger

Költő: Reményik Sándor, Illyés Gyula

Könyv: Németh László: Nagy család

Színarab: Mikszáth: A Noszty fiú esete Tóth Marival

Zenemű: Bach: Karácsonyi oratórium

Szobor: Csengey Gusztáv szobra a miskolci templomudvaron

Festmény: Rembrandt: A tékozló fiú hazatérése

Vers: Illyés Gyula: Nem hiszem...

Templom: miskolci evangélikus templom

Bibliai könyv: Zsoltárok könyve, Lukács evangéliuma

Bibliai szereplő Jézuson kívül:

Péter

Étel: rántott csirke, gesztenyepüré

Ital: vörösbor

Hazánkon kívüli ország: Svájc, Finnország

Hazánkon kívüli város: Kolozsvár, Zürich

Fa: akác

Állat: ló

Madár: fecske

Szín: bordó

Illat: hársfa

Mit szeretne még elérni az életben?

Megérni további dédunokák megszületését.

Névjegy

D. Szebik Imre 1939-ben született földműves családban Lébényben. Győrtől érettségizett a Révai Miklós Gimnáziumban. Öt év teológiai tanulmány után 1962-ben szentelte lelkésszé dr. Vető Lajos püspök Budapest-Óbudán. 1964-ben kötött házasságot Ferenczi Mária zenetanárral. Két gyermekük született: *Illdikó* (1965–2014) és *Imre* (1967–), tágabb családjukban hét unoka és egy dédunoka alkotja a jövődö nemzedéket.

1962–1965: Miskolc, segédlelkész; 1965–1968: Komárom, gyülekezeti lelkész; 1971–1972: ösztöndíjasként két félév Bossey-ban és Zürichben; 1968–1985: Miskolc, gyülekezeti lelkész; 1975–1985 Borsod-hevesi esperes; 1985–1989: budavári lelkész és budai esperes; 1990–2006: Északi Evangélikus Egyházkerület, püspök; 1999–2006: Magyarországi Evangélikus Egyház, elnök-püspök; 2004–2012: Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsa, elnök; 2004–2018: Magyar Bibliatársulat Alapítvány, elnök; 1996: Keresztyén–Zsidó Tanács, alelnök

Jaj nektek, farizeusok és írástudók, akik szent küldetésnek tartjátok elvinni a demokráciát a szerintetek kevésbé fejlett országokba, ahol aztán káoszt és pusztulást hagytok hátra, miután már véresre kerestétek magatokat az olajon vagy egyéb ásványi kincseken. Jaj nektek, farizeusok és írástudók, akik fennen hirdetitek, mindennél fontosabb az ember, teljesítse csak ki magát, de gondoskodtok róla, hogy bőven jusson mindenkinek színes-szagos fogyasztói nyamnyam és cukros ital, hogy érzékeit eltömítse velük, ne vágyakozzék a teljességre, melyben kibontakozhat. Jaj nektek, farizeusok és írástudók, akik hangsúlyozzátok, mindenki úgy szerethető, ahogy van, de azért irreálisra kigyúrt, photoshopolt és plasztikázott testeket mutogattok nyakra-főre, mondván, aki nem ilyen, az lusta puhány, és szégyellje magát. Jaj nektek, farizeusok és írástudók, akik esküsztek a tudományosságra és a tények szentségére, de süketnek tettetitek magatokat, ha a tudomány és az adatok Isten csodáira mutatnak,

és végső érvetek a gúnyos röhögés. Jaj nektek, farizeusok és írástudók, mert szívfájdító segélykoncerteket rendeztek a harmadik világ népei javára, de csak azért se mondanátok le a luxus-életszínvonalról, és hiába jutna bőven mindenkinek enniavaló, nem osztottok, humánus megoldásként azt ajánljátok, hogy a szegények ne szüljenek, és akkor minden oké lesz. Jaj nektek, farizeusok és írástudók, mert krokodilkönnyeket sírtok a bolygó halála kapcsán, de a világ minden kincséért nem mondanátok le semmiről, nincs más ötletetek, mint méregdrága villanyautókat venni, meg csupa prémium-terméket, melyekre nagy betűkkel ráíratjátok, hogy KÖRNYEZETBARÁT meg BIO. Jaj nektek, farizeusok és írástudók, akik nagy hangon elítéletek a szexuális visszaéléseket, de a gyerek- és a felnőtt-test reklámcélú felhasználását és iparosítását boldog szexiségként ünneplitek, holott csak a rabszolgaság egy kifinomult formája. Jaj nekünk, akik azt hisszük, nem mi vagyunk a farizeusok és írástudók, akik valahogy mindig elfelejtjük leleplezni saját kis sunyi képmutatásainkat, vígan lubickolunk bennük, és mély bűnbánat helyett imádunk másokra mutogatni.

LACKFI JÁNOS

A 2021-es év ígéje

Fotó: Révészné Bellai Csilla

*„Jézus Krisztus mondja:
Legyetek irgalmasok,
amint a ti Atyátok is irgalmas!”*
(Lk 6,36)